

T. C.

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**CUMHURİYET'İN KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE İSTANBUL'DA DÜZENLENEN
KENTSEL TASARIM YARIŞMALARI BAĞLAMINDA BEŞİKTAŞ MEYDANI
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özge GÜNDEM

Anabilim Dalı :Bina Bilgisi

Tez Danışmanı:Prof. Dr. Sercan Özgencil YILDIRIM

EYLÜL 2009

T. C.

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**CUMHURİYET'İN KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE İSTANBUL'DA DÜZENLENEN
KENTSEL TASARIM YARIŞMALARI BAĞLAMINDA BEŞİKTAŞ MEYDANI
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özge GÜNDEM

060807002

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 30/09/2009

Tezin Savunulduğu Tarih : 06/10/2009

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Sercan Özgencil YILDIRIM

Diğer Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Ayla Fatma ANTEL

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Nilay EVCİL

EYLÜL 2009

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

06/10/2009

Enstitümüz Mimarlık Anabilim Dalı Mimarlık Bilim Dalı yüksek lisans öğrencilerinden 060807002 numaralı **Özge GÜNDEM'** e "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim Yönetmeliği*" nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze İstanbul' da Düzenlenen Kentsel Tasarım Yarışmaları Bağlamında Beşiktaş Meydanı Örneği*" tezini, Yönetim Kurulumuzun 02.07.2009 tarih ve 2009/08 sayılı toplantısında seçilen ve Fakülte binasında toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oybirliği* ile **Kabul** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Prof. Dr. Sercan Özgencil YILDIRIM

ÜYE
Doç. Dr. Ayla Fatma ANTEL

ÜYE
Yrd. Doç. Dr. Nilay EVCİL

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim.

14.10.2009

Aday: Özge Gündem

ÖNSÖZ

İstanbul’da yaşayan her bireyin ortak yaşam alanlarının gittikçe daralmasından şikayetçi olduğunu gözlemleyerek ve toplumun buna şiddetle ihtiyaç duymasından yola çıkarak hazırladığım bu tezde meydanların günlük yaşamdaki önemini vurgulamak istedim.

Meydan kavramı ne yazık ki Türkiye’de gelişmemiştir ve bu gittikçe artan nüfusla beraber mutlaka çözümlenmesi gereken bir kentsel problemidir. Yarışmalar bu noktada devreye girer ve mimarlara, öğrencilere, konunun uzmanlarına ortak bir paydada açılarak kentsel sorunlara çözümler aranır. Fakat siyasi çıkar çatışmaları için içine girdiğinden bu yarışmaların sonucunda ortaya çıkan projeler çok iyi de olsalar ne yazık ki uygulanamazlar.

Bu tez İstanbul Büyükşehir Belediyesi Projeler Müdürlüğü’nün arşiv yetersizliği ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının bilgi edinme hakkına dayanarak istatistiksel veriler eşliğinde İstanbul’da yapılan kentsel düzenleme yarışmalarının sonuçlandırılmaz olduğunu göstermektedir. İstanbul’un mimari geçmişine baktığımız zaman Cumhuriyet’in kurulmasından bu güne kadar geçen yıllar içerisinde yapılan tüm mimari proje yarışmaları arasında çok az sayıda kentsel tasarım / meydan düzenleme yarışması olduğunu görmekteyiz. Belediye binaları veya hükümet konakları için açılan yarışma projeleri hızla uygulansa da aynı şeyi bu toplumda yaşayan insanların ihtiyaç duyduğu ortak kullanım alanları, yani meydanlar için açılan yarışmalarda söylemek çok güçtür. Siyasi kavgalar, bireysel çekişmeler gibi sebeplerle yönetimin başına geçen hemen her idarecinin kendisinden öncekilerin açtığı yarışmalarda kazanan projeleri uygulamadığını hatta yerine yeni yarışmalar açtığını ve bu sayede çözümlenemez kentsel bir probleme yol açtığını gözlemliyoruz. Bu trajikomik durum İstanbul’daki belli başlı meydanları günümüzde hala sadece bir buluşma noktası olmaktan ibaret kılmaktadır ve ne yazık ki sürdürülebilir, fonksiyonel mekanlar olmaktan uzaklaştırmaktadır.

Konu ile ilgili yaptığım araştırmalar sırasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin güncel görüşleri nedeni ile bu tür bilimsel çalışmalara katkı sağlamaktan uzak tavrı; arşivlerin yetersiz olması ve neredeyse 1990’lı yıllardan öncesine ait yarışma projelerine ulaşmanın imkansızlığı sebebi ile; bilgi edinme hakkına sahip bireyler olarak belediyemizden bu yarışma projeleri ile ilgili dataları almanın güçlüğü, bu tezi ortaya çıkarmamda daha da etkili olmuştur. Önemli olan meydan tasarım yarışmaları açmak değil, bu yarışmalardan çıkan projeleri gerekirse revize ederek uygulama aşamasına geçirmek ve İstanbul’lulara kentin değerini vurgulayacak, toplumun ihtiyaçlarına karşılık verecek kentsel kullanım alanları sağlamaktır. Bu tez yetkililerin bu konuya hassasiyet göstermesini ve meydanların sadece seçimler esnasında seçim kitapçıklarında vaat edilen projeler kapsamında kalmaktan çıkmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	1
SUMMARY	2
ÇALIŞMANIN KONUSU VE AMACI	3
ÇALIŞMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ	3
<u>BİRİNCİ BÖLÜM</u>	4
1. "KENTSEL TASARIM" KAVRAMI VE KENTSEL TASARIM	
YARIŞMALARI	4
1. 1. "Kentsel Tasarım" Kavramı	4
1. 1. 1. Kentsel Açık Alanların Değerlendirilmesi.....	5
1. 2. Kentsel Tasarım Yarışmalarında Tasarım Kriterlerinin Belirlenmesi	6
1. 2. 1. Kurumların Yarışmalar Düzenlemesinin Sebepleri	6
1. 3. İstanbul'da Düzenlenen Kentsel Tasarım Yarışmaları	7
1. 3. 1. İstanbul'da 1987-1990 Yılları Arasında Yapılan Üsküdar, Taksim, Beyazıt, Beşiktaş Meydanı Kentsel Tasarım Yarışmaları	11
1. 3. 1. 1. Kentsel Tasarım Yarışmalarının Amaçları ve Değerlendirme Kriterleri	12
1. 3. 1. 2. Ödül Alan Projeler ve Mekansal Özellikleri.....	13
<u>İKİNCİ BÖLÜM</u>	20
2. BEŞİKTAŞ KENTSEL TASARIM PROJELERİ	20
2. 1. 1990 Yılında Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması	
Yolu İle Elde Edilen Proje	20
1. 1. Beşiktaş Meydanı'nın Yarışma Öncesindeki Durumu	21

2. 1. 2. 1990 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Kriterleri ve Kavramları	25
2. 1. 3. 1990 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nda Birincilik Ödülü Alan Projenin Mekansal Önerileri ve Kullanılan Kavramlar..	26
2. 2. 2005 Yılında Beşiktaş Belediyesi Projeler Müdürlüğü'nün Hazırladığı Proje	34
2. 2. 1. Beşiktaş Belediyesi Projeler Müdürlüğü'nün Hazırladığı Beşiktaş Meydanı ve Yakın Çevresi Düzenleme Avan Projesi'nin Mekansal Özellikleri ve Kullanılan Kavramlar	34
2. 3. 2007 Beşiktaş Belediyesi Kent Meydanı Geçici Projesi	47
2. 3. 1. Beşiktaş Meydanı'nın Bugünkü Durumu	47
2. 3. 2. 2007 Yılında Beşiktaş Belediyesi Tarafından Düzenlenen Geçici Kent Meydanı Projesi	49
<u>ÜÇÜNCÜ BÖLÜM</u>	53
3. 2005 'BEŞİKTAŞ KENT MEYDANI' PROJESİ VE 1990 BEŞİKTAŞ MEYDANI VE ÇEVRESİ KENTSEL TASARIM PROJE YARIŞMASI'NDA BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJENİN KARŞILAŞTIRILMASI	53
3. 1. 2005 'Beşiktaş Kent Meydanı' Projesi ve 1990 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nda Birincilik Ödülü Alan Proje Arasındaki Mekansal Benzerlikler ve Farklılıklar	53
<u>DÖRDÜNCÜ BÖLÜM</u>	55
4. SONUÇ	55
4. 1. Sonuç	55
KAYNAKLAR	58
ÖZGEÇMİŞ	61

EKLER

- EK 1:** TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Mühendislik Şehircilik ve Kentsel Tasarım Proje Yarışmaları Yönetmeliği, Mart 2001
- EK 2:** İstanbul'da Düzenlenen Kentsel Tasarım Yarışmaları
- EK 3:** Üsküdar Meydanı, Taksim Meydanı , Beyazıt Meydanı ve Beşiktaş Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışmaları Şartnameleri
- EK 4:** Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Şartnamesi, Yarışma Alanı Yakın Çevresi ve Çözümlemesi İstenen Konular
- EK 5 :** Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Şartname Değerlendirme Tutanakları
- EK 6 :** Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Proje Değerlendirme Çalışmalarının Tutanakları
- EK 7:** Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Raporu
- EK 8:** Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Mevcut Siluet Ölçek 1/1000 Tarih: Ocak 1994 Pafta No:06
- EK 9:** Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Öneri Siluet Ölçek 1/1000 Tarih: Ocak 1994 Pafta No:07/3
- EK 10:** Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Beşiktaş yeraltı Çarşısı Ölçek 1/500 Tarih :Ocak 1994 Pafta No:09

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 1. 1 Kentsel Açık Alanların Değerlendirilmesindeki Ölçütler (Yapı 264,Kasım 2003, s.67)

Çizelge 1. 2 İstanbul'da 1935-2009 Yılları Arasında Yapılan Mimari Proje Yarışmalarının Konut Tiplerine Göre Dağılım Şeması

Çizelge 1. 3 İstanbul'da 1935-2009 Yılları Arasında Yapılan Kentsel Tasarım Yarışmalarının Yarışma Türlerine Göre Dağılım Şeması

Çizelge 1. 4 İstanbul'da 1935-2009 Yılları Arasında Yapılan Kentsel Tasarım Yarışmalarının; Yarışmayı Düzenleyen Kuruluş, Yarışma Türü, Konu Türü ve Gerçekleşme Durumlarına Göre Dağılım İstatistikleri

Çizelge 1. 5 İstanbul'da 1987-1990 Yılları Arasında Düzenlenen Kentsel Tasarım Yarışmaları

ŞEKİL LİSTESİ

- Şekil 1. 1 Beşiktaş Merkez Bölgesinde Yer Alan Kentsel Açık Alanlar
- Şekil 1. 2 Eminönü Meydan Düzenlemesi ve İş Hanı Projesi, 1938-Sedad Hakkı Eldem
- Şekil 1. 3 Eminönü Meydan Düzenlemesi ve İş Hanı Projesi, 1938-Sedad Hakkı Eldem
- Şekil 1. 4 İstanbul'da 1935-2009 Yılları Arasında Yapılan Kentsel Tasarım Yarışmalarının İlçelere Göre Dağılım Haritası
- Şekil 1. 5 Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Birincilik Ödülü Alan Proje -Meydan
- Şekil 1. 6 Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Birincilik Ödülü Alan Proje – Plan
- Şekil 1. 7 Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Birincilik Ödülü Alan Proje-Ulaşım İlişkileri, Asya Kapısı ve Genel Görünüm
- Şekil 1. 8 Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Birincilik Ödülü Alan Proje -Görünümler
- Şekil 1. 9 Taksim Meydanı 1986
- Şekil 1. 10 Uluslararası Taksim Meydanı Düzenlemesi Proje Yarışması Birincilik Ödülü Alan Proje- Plan
- Şekil 1. 11 Uluslararası Taksim Meydanı Düzenlemesi Proje Yarışması Birincilik Ödülü Alan Proje –Maket
- Şekil 1. 12 Beyazıt Meydanı 1988
- Şekil 1. 13 Beyazıt Meydanı 1988
- Şekil 1. 14 İstanbul Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışması Birincilik Ödülü Alan Proje-Meydan
- Şekil 2. 1 İstanbul Prost Planı , 1939
- Şekil 2. 2 İstanbul Prost Planı , Beşiktaş – Fındıklı Sahil Bölgesi 1939
- Şekil 2. 3 Beşiktaş Barbaros Bulvarı 1950
- Şekil 2. 4 Beşiktaş Barbaros Meydanı 1955

Şekil 2. 5 Beşiktaş Barbaros Bulvarı 1990

Şekil 2. 6 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Proje Alanı ve Çevresi

Şekil 2. 7 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje- Proje Alanı

Şekil 2. 8 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Siluetler

Şekil 2. 9 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Beşiktaş Çarşısı Kesiti

Şekil 2. 10 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Denizden Siluet

Şekil 2. 11 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Perspektif

Şekil 2. 12 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Proje Alanı Maket Fotoğrafi

Şekil 2. 13 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Meydan Maket Detayı

Şekil 2. 14 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Sinanpaşa Camisi ve Servis Yolu Maket Detayı

Şekil 2. 15 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-5 Yıldızlı Otel Maket Detayı

Şekil 2. 16 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 1. Alternatif

Şekil 2. 17 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif

Şekil 2. 18 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif

Şekil 2. 19 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif

Şekil 2. 20 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif

Şekil 2. 21 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif

Şekil 2. 22 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif

- Şekil 2. 23 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif
- Şekil 2. 24 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
- Şekil 2. 25 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
- Şekil 2. 26 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
- Şekil 2. 27 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
- Şekil 2. 28 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
- Şekil 2. 29 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
- Şekil 2. 30 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
- Şekil 2. 31 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Uygulama Projesi
- Şekil 2. 32 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Uygulama Projesi
- Şekil 2. 33 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Uygulama Projesi
- Şekil 2. 34 Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Uygulama Projesi
- Şekil 2. 35 Beşiktaş Meydanı 2008
- Şekil 2. 36 Beşiktaş Meydanı 2008
- Şekil 2. 37 Beşiktaş Meydanı 2008
- Şekil 2. 38 2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi
- Şekil 2. 39 2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi
- Şekil 2. 40 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi Uygulama Öncesi Beşiktaş
- Şekil 2. 41 2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi Uygulama Sonrası Beşiktaş
- Şekil 2. 42 2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi Uygulama Sonrası Beşiktaş
- Şekil 2. 43 2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi Uygulama Sonrası Beşiktaş

CUMHURİYET'İN KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE İSTANBUL'DA DÜZENLENEN KENTSEL TASARIM YARIŞMALARI BAĞLAMINDA BEŞİKTAŞ MEYDANI ÖRNEĞİ

ÖZET

Meydanların oluşumunu ve nasıl kullanıldıklarını anlamak için öncelikle kentsel tasarımın işlevini anlamalıyız. Kentin omurgasını meydanlar ve sokaklar oluşturur. Bu mekânlar kent yaşamının gerçekleştiği alanlardır. Bu nedenle mekânsal kalitenin elde edilmesi için yarışmalar düzenlenir. Kurumlar çeşitli nedenlerle yarışmalar düzenleyebilirler fakat bu yarışmalar öncesinde derinlemesine bir etüd çalışması gerekmektedir. Buradan çıkan ihtiyaç listeleri doğrultusunda yarışmalar düzenlenir ve kazanan projeler ödüllendirilir. Tezin birinci bölümünde kentsel tasarım kavramı ve kriterlerine değinilmektedir.

İstanbul'da 1935-2009 yılları arasında düzenlenen tüm mimari proje yarışmalarına ve oradan yola çıkarak da İstanbul'da 1935-2009 yılları arasında düzenlenen tüm kentsel tasarım / meydan düzenleme yarışmaları incelendiğinde,1980'li yılların sonunda ardarda düzenlenen 4 kentsel tasarım / meydan düzenleme yarışması olduğu görülmektedir. Üsküdar, Taksim, Beyazıt ve Beşiktaş. Bu meydanlar için 1987-1990 yılları arasında kentsel tasarım / meydan düzenleme yarışmaları yapılmış ancak bu projeler uygulanmamıştır. Bu bağlamda tezin ikinci bölümünde 1990 yılında Beşiktaş Belediyesi'nin düzenlemiş olduğu "Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması" incelenmiş, birincilik ödülünü kazanan Mimar Tanju Edige ve Mimar Bereket Uluşahin'in bile bugün ellerinde olmayan projenin detaylarına ulaşarak o dönemde, yaklaşık 20 sene evvel Beşiktaş Meydanı için ne gibi öneriler, çözümler buldukları tespit edilmiştir. Yine ikinci bölümde 2005 yılında Beşiktaş Belediyesi'nin İstanbul Büyükşehir Belediyesine gönderdiği avan proje ve 2005'ten beri bu avan proje için onay bekleyen Beşiktaş Belediyesi'nin 4 yıllık bekleyiş sürecinde 'geçici bir çözüm' üretmek Barbaros Bulvarı'nda ufak tefek değişiklikler yaparak uyguladığı proje ele alınmaktadır. 28 Mayıs 2009 tarihinde ilk aşaması Anıtlar Kurulu'nca onaylanan avan proje de incelendikten sonra üçüncü bölümde 1990 yılındaki yarışma projesi ile 2009 yılında onaylanan proje arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmaktadır.

Elbette asıl sorun bu yarışmaların uygulanabilirliğini sağlayabilmektir. Devlet dairelerine ait binalar veya konutlar ile ilgili yarışmalar hızlıca sonuçlandırılıp uygulandığına göre, aslında kentsel tasarım yarışmalarının da uygulanma ve halk tarafından deneyimlenme hakkı vardır. Yarışmalara katılım sağlandıkça Türkiye'de de mimarlık gelişecektir ve kentsel sorunlara getirilecek olan çözümler de artacaktır. Bu çözümler kâğıt üzerinde kalmamalı ve İstanbul'un her semtine seçimler öncesi meydan vaat eden kişi ve kuruluşlar, kente mimari bir kimlik kazandıracak olan meydan projelerinin uygulanmasını sağlamalıdır.

BEŞİKTAŞ PUBLIC SQUARE MODEL IN THE CONTEXT OF URBAN DESIGN COMPETITIONS FROM THE PROCLAMATION OF THE REPUBLIC TO PRESENT IN ISTANBUL

SUMMARY

We need to understand the function of urban planning in order to conceive the formation of the public squares and how they are used. A city is a mechanism that takes shape according to the needs of its users. Architectural competitions appear according to these needs. Institutions can organise architectural competitions for any reason but beforehand they need to work on a survey then depending on the results, competitions are arranged and the winning projects are determined. Urban design conception and criterions are mentioned in the first chapter of the thesis.

In the second chapter, when we look at all of the architectural project competitions which were arranged between 1935-2009 in Istanbul, we see that there were only four urban planning competitions coming consecutively at the end of the 1980'ies. Üsküdar, Taksim, Beyazıt and Beşiktaş public squares. None of these winner projects were realized as we see. Municipality of Beşiktaş arranged a competition called 'Architectural Design Competition for the Beşiktaş Public Square and Environment' in 1990. The winner group including architects Tanju Edige and Bereket Uluşahin does not have the copy of the project at present. Having reached the details of the winner project for this competition it is possible to see how architects solved the problems and suggested solutions nearly 20 years ago for the Beşiktaş Public Square. After analysing the competition project of Beşiktaş Square, we see the new project for the same area which was started in 2005 and waited for four years to be accepted by the Istanbul Directorate of Projects. Beşiktaş Municipal Corporation designed the first draft for the Beşiktaş Square and this new project was transmitted to the Istanbul Metropolitan Municipality to be accepted. During this expectancy in four years, Municipality of Beşiktaş did small innovations for the community in Barbaros Boulevard and named it as a 'temporary solution'. At 28 of May 2009 the new project is accepted by High Council of Immovable Monuments and Antiquities. After analysing the last project that is being established by the Government, we note the differences and similarities of the 1990's competition project and the new project that is being accepted in 2009 in chapter three.

The main problem about architectural competitions are to satisfy the applicability of the winner projects. Actually the government buildings or residences are rapidly constructed in Turkey, so that winner projects of urban design competitions have rights to be constructed and to be experienced by the users as well. As long as attendancy for the competitions continues; architecture in Turkey will be evolving and on due to this evolution the solutions for the urban planning will be increased. These solutions should'nt remain on the papers and the authorised individuals and firms should apply these urban designs which may bring in new architectural identities to the city.

ÇALIŞMANIN KONUSU VE AMACI

Bu çalışmanın amacı; yarışmaların kaliteli mekânlar elde etme açısından önemini vurgulamak ve İstanbul'da yapılan kentsel tasarım projelerinin kent dokusunu yeniden düzenlemek adına önemli bir adım olduğunu belirtmek, Cumhuriyet sonrası meydanların oluşumunu gözlemlemek ve yurt dışında olduğu gibi Türkiye'nin büyük şehirlerinde de meydan kavramını geliştirmek ve bu gelişimi sağlamak adına yeni kentsel tasarım yarışmaları açılması ve yarışmalarda kazanan projelerin uygulanmasını sağlamak, ayrıca belediyelerin siyasi çekişmeler arasında ihmal ettiği ortak kullanım alanlarının değerlendirilmesini hızlandırmak ve bu konuya dikkat çekmektir.

ÇALIŞMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Bu çalışma İstanbul'da Cumhuriyet'in kurulmasından sonraki dönemden başlayarak günümüze kadar geçen süre içinde belli kurumlar tarafından düzenlenen mimari proje yarışmaları arasındaki kentsel tasarım / meydan düzenleme yarışmalarını, özellikle de Beşiktaş ilçesinde 1990 yılında yapılan Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nı ve 2005 yılında Beşiktaş Belediyesi tarafından uygulamaya konulması planlanan fakat 2009 yılında hâlâ uygulanmamış olan Beşiktaş Kent Meydanı Projesi'ni irdelleyerek, bu projelerin karşılaştırılmasını ve sonuç olarak ortaya çıkan tablonun incelenmesini kapsamaktadır.

Bu araştırmada belge tarama yöntemi kullanılmış, İstanbul'da açılan kentsel tasarım yarışmaları ayrı ayrı incelenmiş ve kentsel tasarım yarışmalarının (bağımlı değişken), kentsel mekân oluşumuna ve mimarların mesleki gelişimlerine katkısı (bağımsız değişken) arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Ayrıca istatistiksel verilerle meydan düzenleme yarışmalarının sayılarının, diğer yarışmaların sayılarına göre oranları ve uygulanıp uygulanmama durumları, resmî kurumlardan edinilen bilgilere göre tespit edilmiş olup, yıllar içerisinde açılan yarışmaların şartname kitapçıklarındaki bilgiler göz önünde bulundurularak, kazanan projelere yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. "KENTSEL TASARIM" KAVRAMI VE KENTSEL TASARIM YARIŞMALARI

1.1. "Kentsel Tasarım" Kavramı

Kent tanımı ülkelere ve farklı bilim dallarına göre farklılık göstermektedir. Ana Britanica'da kent tanımı "*Nüfusu belli bir büyüklüğü ve yoğunluğu aşan, ekonomisi tarım dışı etkinliklerde yoğunlaşan ve kendi nüfusundan başka, etki alanı içinde yaşayanlara da hizmet sağlayan yerleşmelere verilen ad*" olarak tanımlanırken Ruşen Keleş'in Kentbilim Terimleri Sözlüğü'nde (1998) ise "*Sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidişgeliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinmelerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan ve nüfusu 10. 000'den fazla olan yerleşme birimi.*" ne kent denilmektedir.

Mezopotamya'da M. Ö. 6000'lerde başlayan kentleşme antik çağlardan günümüze gelerek endüstri devrimiyle birlikte farklı bir boyuta geçerek hareketlilik kazanmıştır. Teknolojik gelişimle beraber kentleşme de hızla yayılmıştır.

Kentsel tasarım, mimarlık, şehir planlama ve peyzaj mimarlığı gibi meslek dallarının ortak bir paydası olarak tartışılan bir disiplindir. Toplum için fonksiyonel ve estetik mekânlar ve kamusal alanlar yaratmayı hedefleyen kentsel tasarım Ruşen Keleş'in Kentbilim Terimleri Sözlüğü'nde (1998) "*Bölge, çevre tasarıyla ve ulusal kalkınma tasarıyla uyumlu olarak, kentin, yalnızca toprak kullanılışı bakımından değil, aynı zamanda, ekonomik, toplumsal ve nüfusbilimsel yönden tasara bağlanması. Bunu iş edinen bilim dalı ve uygulama alanı.*" olarak tanımlanmıştır. Pek çok meslek dalından kişilerle işbirliği içerisinde yürütülmesi gereken; psikoloji, sosyoloji, hukuk ve ekonomi gibi bilim dallarını da mimarisi içine katması gereken kentsel tasarım, kent ölçeğinde yapılan ayrıntılı bir düzenleme ve uygulama gerektirmektedir. Dış mekân biçimlendirmesinde önemli bir araç olan kentsel tasarım olgusu, yeni bir kentsel yaşam kalitesi yakalamak ve sanayi devriminin yarattığı çevresel sorunlara çözüm getirmek adına Türkiye'de özellikle 80'li yıllardan sonra gelişmeye başlamıştır. Yapılı çevre için gereken düzenleme ve uygulamanın yanısıra, yaşam kalitesi ve fiziksel görünüm gibi analizler sonucunda ortaya çıkan kentsel tasarım, Nigel Taylor tarafından kent görünümünü oluşturma sanatı olarak tanımlanmıştır.

"Dünyada olduğu gibi, ülkemizde de kent planlama, çıkarları gözetilmiş, bir toplum hedef alınarak ve kentlinin istediği şekilde yeni bir durumun yaratılmasını gerektirmekte ve uygulamalar bizi yeni araçlar yaratılması noktasına getirmektedir. Bu yeni araç aynı zamanda kent planlamanın başarısızlığına karşı koyacak bir güç olarak da kendini göstermektedir. İşte bu araç kentsel tasarımdır." (ÇUBUK, 1994)

1. 1. 1. Kentsel Açık Alanların Değerlendirilmesi

Kentsel açık alanlar kente işlevsellik kazandıran, yaşam kalitesini arttıran alanlardır ve gruplandırılırken çeşitli işlevler göz önünde bulundurulmalıdır. Herkese açık olan kamusal alanlarda toplumsal yaşam mekânı yansımaktadır. Kentsel kamusal alanlar o toplumda yaşayan bireylerin sosyalleşebildiği ve iletişim kurabildiği mekânlar olarak sosyal etkileşim sağlarlar.

Meydanlar, caddeler, bulvarlar, parklar, avlular gibi en az bir yüzeyi dışa açık olan dış kullanım alanları ve / veya dolaşım alanları kentsel açık alan sınıfına girerler. Kentsel açık ve yeşil alanlar kente kimlik kazandırmakla beraber sosyal ve kültürel anlamda bireylerin ihtiyaçlarını gidermeye yönelik, kişisel gelişimlerine katkı sağlayan, estetik ve dinlendirici alanlar olmalıdır.

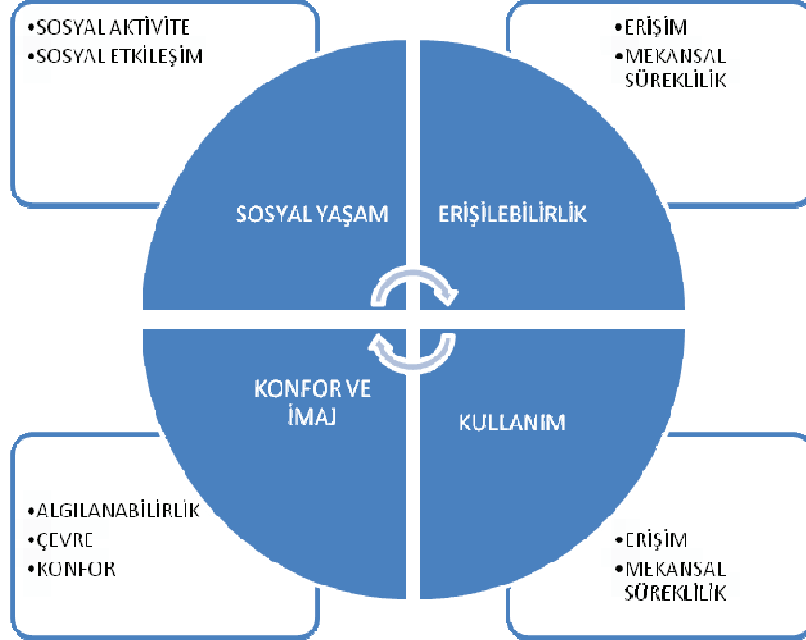
Kentsel açık alanlarla ilgili yapılan araştırmalar sonucunda kentsel açık alanların yalnızca o bölgede yaşayanlar tarafından değil başka semtlerde yaşayan kişiler tarafından da yoğunlukla kullanıldığı görülmektedir. Bu açık alanlar değerlendirilirken o bölgedeki yaya ve taşıt trafiğinin sirkülasyonu da göz önünde bulundurulmalıdır. (Bk. Şekil 1. 1)

Şekil 1. 1
Beşiktaş Merkez Bölgesinde Yer Alan Kentsel Açık Alanlar
(Yapı 264, Kasım 2003, s. 66)

Kentsel açık alanları erişilebilirlik, sosyal yaşam, kullanım, konfor ve imaj kavramlarına göre değerlendiren Prof. Dr. Handan Türkoğlu; alana erişim kolaylığı, yaya dolaşımında

süreklilik, çağdaş gereksinimlere uygunluk, etkinlik çeşitliliği, güvenlik, bakım, konfor, kimlik, yön bulma kolaylığı, algılanabilir çevre, sosyal ve kültürel etkinlikler ve sosyal iletişim gibi kriterlerle kentsel açık alanların kullanıcılar tarafından deneyimlendiğini tespit etmiştir. (Bk. Çizelge 1. 1.)

Çizelge 1. 1
Kentsel Açık Alanların Değerlendirilmesindeki Ölçütler
(Yapı 264, Kasım 2003, s. 67)

1. 2. Kentsel Tasarım Yarışmalarında Tasarım Kriterlerinin Belirlenmesi

1. 2. 1. Kurumların Yarışmalar Düzenlemesinin Sebepleri

Kurumların yarışmalar düzenlemesinin sebeplerin başında sektörde farkındalık kazanma ve pazardaki popülaritelerini arttırmak gelmektedir. Sponsor olarak yarışmalara katkıda bulunan özel sektör kuruluşlarının dışında resmî devlet kuruluşları da mimari dokuya ve tarihi çevreye yeni anlayışlar ve tasarımlar kazandırmak ve uygulanabilir nitelikte, ekonomik çözümlü çalışmalar edinmek adına yarışmalar düzenlemektedirler.

“ Stratejik planlarla uygulama önceliği belirlenmiş kamusal alanlarda, kent kimliğini belirleyici, kentin doğal, kültürel, tarihi ve sosyal özellikleri ile kullanımları açısından önem taşıyan kesimleri için özel uygulama ayrıntıları içerecek biçimde hazırlanan plan ve projeler ile üst ölçekte kimlik-ımaaj çalışması, orta ölçekte yapı ve çevresinin bütüncül bir anlayışla tasarlanmasını amaçlayan kitle-açık alan düzenleme çalışması, alt ölçeklerde ise kitlelerarası boşlukların çevresel tasarımını içeren yarışmalardır. Ayrıca bu yarışmalar,

olabilirlik, yaşanabilirlik, sürdürülebilirlik, maliyet analizi konularında da stratejiler geliştirmelidir. “ (Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği İkinci Bölüm Madde 7e)

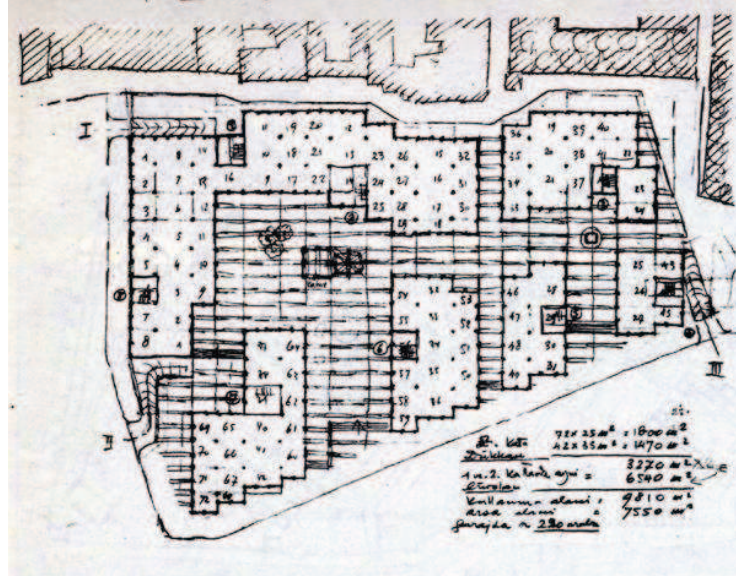
Kentsel düzenleme yarışmalarındaki planlama kriterleri TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Mühendislik Şehircilik ve Kentsel Tasarım Proje Yarışmaları Yönetmeliği'ne göre saptanmaktadır. (Bk. EK 1)

Kamu İhale Kurumu'nun Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği'nin 'Yarışmaların Düzenlenmesi'ndeki Esaslar' başlıklı üçüncü bölümünün onikinci maddesine göre; “ *Kurumlar yarışma öncesi ihtiyaç programı çıkartırken yarışmanın konusunu, yapı veya objenin işlevsel amacını, kullanım ve işletme özelliklerinin neler olduğunu, çözümlenmesi gereken teknik ve işlevsel sorunlarını, kullanım birimlerinin alan ve gereken durumlarda hacim büyüklüklerini, özellikleri ve birbirleriyle ilişkilerini, yarışmaya konu yapı ve / veya alan ve / veya çevresi hakkında teknik bilgileri, gerekli görülürse uygulama etapları, maliyet tavanı, maliyet hesabına ilişkin ölçütleri ve hesap yöntemini belirler. “*

1. 3. İstanbul'da Düzenlenen Kentsel Tasarım Yarışmaları

İstanbul'da 1935 yılından 2009 yılına kadar yetmiş dört senede açılan doksan dokuz mimari proje yarışmasının arasında toplam on beş tanesinin kentsel tasarım konulu olduğunu görülmektedir. (Bk. EK 2) Bu yarışmalardan 2006 yılında düzenlenen Maltepe Bölge Parkı Fikir Projesi Yarışması haricinde hiçbiri uygulanmamıştır. Söz konusu yarışma 15 Aralık 2006-27 Şubat 2007 tarihleri arasında yapılmış olup 12 Mart 2007 tarihinde sonuçlandırılmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan nazım imar planı doğrultusunda başlatılan bölge parkı projesi İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi bünyesinde devam etmektedir.

İstanbul'da ik defa 1938 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlemiş olduğu 'Eminönü Meydan Düzenlemesi ve İşhanı Projesi' ile başlayan meydan düzenleme / kentsel tasarım projesi, Sedad Hakkı Eldem'in meydanı yeniden düzenleyerek, içinde ofis ve mağazaların da yer aldığı bir iş hanı tasarladığı projeye sonuçlandırılmış fakat uygulanmamıştır.

Şekil 1. 2

Eminönü Meydan Düzenlemesi ve İş Hanı Projesi, 1938-Sedad Hakkı Eldem
(Arkiv, Projeler, 1930-1939)

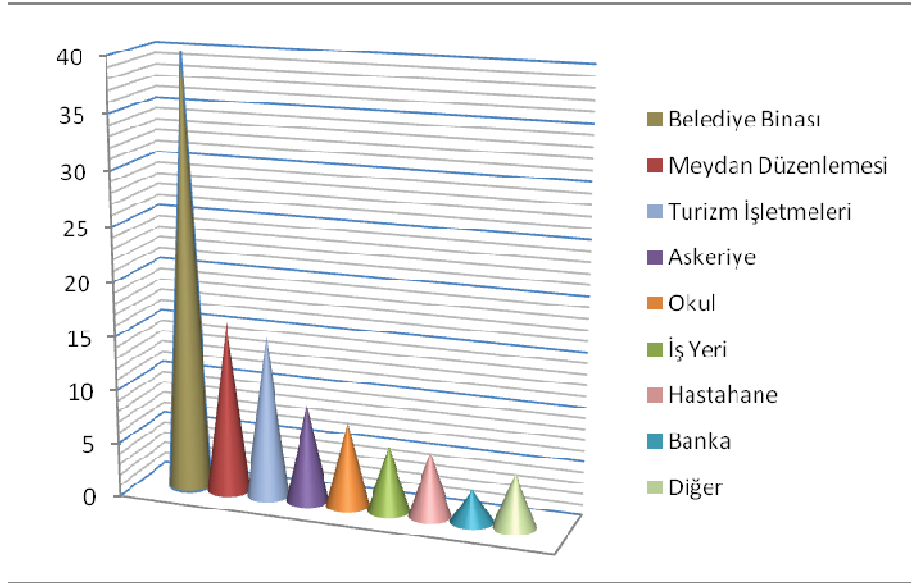
Şekil 1. 3

Eminönü Meydan Düzenlemesi ve İş Hanı Projesi, 1938-Sedad Hakkı Eldem
(Arkiv, Projeler, 1930-1939)

İstanbul'da 1935-2009 yılları arasında yapılan doksan dokuz mimari proje yarışmasının konut tiplerine göre dağılımı Çizelge 1. 2'de görülmektedir. Buna göre çoğunluğunu belediyelerin düzenlendiği bu yarışmaların % 39'unu belediye binalarının, % 15'ini meydan düzenleme / kentsel tasarım yarışmalarının, % 14'ünü turizm binalarının, % 8'ini

askeriyeye ait binaların, % 7'sini okulların, % 10'unu iş yeri ve hastahanelerin ve % 2'sini bankaların, %4'ünü de diğer yarışmaların oluşturduğu görülmektedir. Bu yarışma projelerinde tasarlanan eserlerden; mimarlığın gelişimine katkı sağlayacak özelliklerde olması, şartnamelerde belirtilen programa olabildiğince yakın bir tasarımın ortaya çıkartılması, fizikî çevreye uygun olması, tarihî dokuyu bozmadan, çevreye saygılı bir tutum sergilemesi, mevcut yeşil alanların korunması ve artırılması, uygulanabilir olması için ekonomik çözümler önermesi, teknik konularda (statik, mekânîk, elektrik, ısıtma-havalandırma) şartnameye uygun olması beklenmektedir.

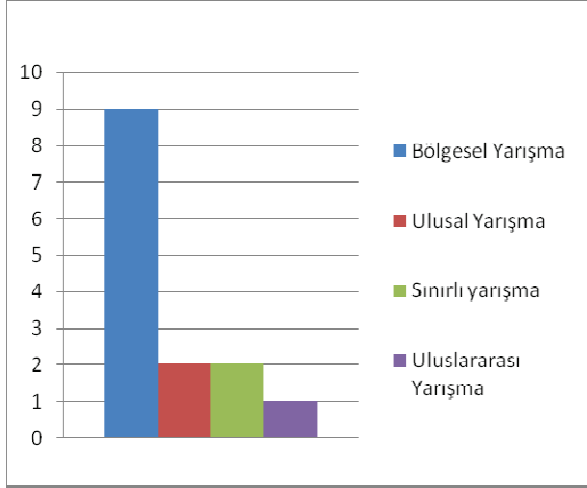
Beşiktaş, Beyoğlu, Üsküdar ve Eminönü ilçelerinin tarihsel gelişimini göz önünde tutarak 1980 sonrası bu ilçelerde düzenlenen meydan tasarım yarışmaları dikkate alınmalıdır ve bu yarışmaların sonucunda kentsel dokuda ne gibi değişiklikler önerildiği ve aradan geçen 20 yıl sonra söz konusu ilçelerde ne gibi değişiklikler olduğu, meydan kavramının oluşup oluşmadığı tartışılmalıdır.

Çizelge 1. 2
İstanbul'da 1935-2009 Yılları Arasında Yapılan Mimari Proje Yarışmalarının
Konut Tiplerine Göre Dağılım Şeması

Kentsel tasarım / meydan düzenleme yarışmalarının bölgesel dağılımlarına baktığımız zaman İstanbul'un Anadolu yakasında sahil şeridindeki ilçelerde dağılım görülürken, Avrupa Yakası'nda yine sahil şeridindeki ilçeler de olmakla beraber son yıllarda iç kısımlardaki ilçelerde de yarışmalar düzenlendiği görülmektedir.

Çizelge 1. 3
İstanbul'da 1935-2009 Yılları Arasında Yapılan Kentsel Tasarım Yarışmalarının Yarışma Türlerine Göre Dağılım Şeması

İSTANBUL'DA 1935-2009 YILLARI ARASINDA YAPILAN KENTSEL TASARIM YARIŞMALARI													
YIL	YARIŞMA SAYISI	DÜZ. KURUM			YARIŞMA TÜRÜ				KONU TÜRÜ			DURUM	
		BAY. VE İSKAN	BELEDİYELER	DİĞER KAMU KUR.	ULUSLARARASI	ULUSAL	BÖLGESEL	SINIRLI	YAPI AĞIRLIKLILIKLI	KENTSEL TASARIM	ANIT AĞIRLIKLILIKLI	UYGULANDI	UYGULANMADI
1938	1		●				●			●			●
1987	2		●		●			●		●			●
1988	1		●							●			●
1990	1		●				●			●			●
1993	1		●				●			●			●
1996	1		●				●			●			●
2000	1		●				●			●			●
2004	1		●				●			●			●
2005	1		●				●			●			●
2006	3		●				●	●		●		●	●●
2007	1		●			●				●			●
2008	1		●			●				●			●
TOPLAM	15		12		1	2	9	2		12		1	10

Çizelge 1. 4
İstanbul'da 1935-2009 Yılları Arasında Yapılan Kentsel Tasarım Yarışmalarının; Yarışmayı Düzenleyen Kuruluş, Yarışma Türü, Konu Türü ve Gerçekleşme Durumlarına Göre Dağılım İstatistikleri

1. 3. 1. İstanbul'da 1987-1990 Yılları Arasında Yapılan Üsküdar, Taksim, Beyazıt, Beşiktaş Meydanı Kentsel Tasarım Yarışmaları

İstanbul'da 1980'li yılların sonunda Bedrettin Dalan'ın başkanlık yaptığı dönemde açılan meydan tasarım yarışmalarının sayısında bir artış görüyoruz. Açılan bu yarışmalar 1984-1989 yılları arasında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan'ı olan Bedrettin Dalan'dan sonra başkanlık koltuğuna Nurettin Sözen'in oturması nedeni ile siyasi sebepler yüzünden askıda kalarak uygulanmamıştır. Bedrettin Dalan'ın başkanlığı süresince İstanbul'da mimari açıdan birçok yanlış karar verilmiş, kentin dokusu bozulmuş, Haliç kıyıları kötü yapılaşmadan temizlensin diye Perşembe Pazarı'nın yıkımına başlanmış, Tarlabası Bulvarı'nın ortaya çıkması için tarihi binalar yıkılmış, yeşil alanlar katledilmiş, birçok yer turizm alanı ilan edilmiştir. (HASOL, 1994)

Politik rekabet ortamı nedeni ile sanatsal ve mimari değerleri de çatıştıran dönemin iki önemli isminin çekişmeleri her alanda kendini belli etmiştir. Füsun Onur'un Fındıklı Parkı'ndaki soyut alüminyum kompozisyonu 1985 yılında Bedrettin Dalan Belediyesi döneminde parkın düzenlenmesi sebebiyle ortadan kaldırılırken, Nurettin Sözen'in belediye başkanlığı döneminde İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından "Açık Alanlara Üç Boyutlu Çağdaş Sanat Yapıtları Yerleştirme Etkinliği" düzenlenir ve teslim edilen 55 projeden 10'u seçilir ve uygulanır. Dalan'ın Sarıyer Uyum Villaları projesine savaş açan Nurettin Sözen'se başkanlık koltuğuna oturduğu ilk yılda 62 villayı yıktırmıştır. Bu çekişmelerin arasında kalan yarışma projeleri (Bk. Çizelge 1. 5) uygulanmamıştır. Sözen döneminde 1990 yılında Beşiktaş Meydanı için Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması düzenlenmiş, fakat bu yarışmada kazanan proje de gerçekleştirilmemiştir.

TARİH	YARIŞMA ADI	DÜZENLEYEN KURUM
1987	Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
1987	Uluslararası Taksim Meydanı Düzenlemesi Proje Yarışması	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
1988	İstanbul Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarımı	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
1990	Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması	Beşiktaş Belediye Başkanlığı

Çizelge 1. 5

İstanbul'da 1987-1990 Yılları Arasında Düzenlenen Kentsel Tasarım Yarışmaları

1987 – 1990 yılları arasında düzenlenen Üsküdar, Taksim, Beyazıt ve Beşiktaş Kentsel Tasarım yarışmalarının yarışma şartname kitapçıkları mimar Erhan İşözen tarafından hazırlanmıştır. (Bk. EK 3)

1. 3. 1. 1. Kentsel Tasarım Yarışmalarının Amaçları ve Değerlendirme Kriterleri

Yarışmaların düzenlenme sebeplerinin esas amacı yeni ve akılcı fikirler elde etmektir. Bu konu ile ilgili farklı görüşler olsa da kentsel tasarım yarışmalarının amaçlarını ve genel değerlendirme kriterlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Yaratıcı, yenilikçi projelerin ortaya çıkmasını sağlamak ve tasarımcılara fikirlerini sunabilecekleri bir platform hazırlamak,
- Rekabet ortamı yaratmak,
- Kentsel tasarım ve mimarlık kavramlarının gelişimini sağlamak,
- Kente yeni bir kimlik kazandırmak,
- Estetik, fonksiyonel, kişilerin sosyal ve kültürel deneyimlerinin artacağı yeni yaşam alanları şekillendirmek,
- Farklı disiplinlerden gelen mimarların / tasarımcıların bir araya gelmesini sağlamak.

Elbette ki bu yarışmalardan çıkan sonuçlar jüri üyelerinin değerlendirme kriterlerine bağlı olarak gelişir. Bu da bazı beklenmeyen sonuçlara yol açabilir. Değerlendirme kriterleri yarışmaların içeriğine göre değişmekle beraber, kentsel tasarım yarışmalarında öncelikli olarak göz önünde bulundurululan temel faktörler aşağıdaki gibidir:

- Projenin yarışma şartnamesinde istenilen özelliklere uygun şekilde tasarlanmış olması,
- Projenin tarihi dokuyu bozmaması ve fiziksel çevre ile uyumlu olması,
- Mevcut yeşil alanların korunması,
- Tasarımın yenilikçi ve uygulanabilir olması,
- Ekonomik çözümler önerilmesi,
- Tasarımın teknik çözümlerinin şartnameye uygun olması.

Prof. Dr. Necati İnceoğlu , 30 Kasım 2006 Perşembe günü yapılan Arkitera Mimarlık Merkezi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi (İMP) işbirliği ile gerçekleştirilen İstanbul Metropolitan Planlama Toplantıları'nın "Kamusal Projelerin Üretimi ve Yarışmalar" konulu oturumunda yarışmaların değerlendirme kriterleri sırasında jürinin ortak bir dil kullanmasının çok önemli olduğunu aksi takdirde yarışmaların "tek yönlü bir bakış açısına göre sonuçlanacağını" ve "hakim görüşle şekillenemeyeceğini" ifade etmiştir. "Jürinin görevi, ortama heyecan katacak görüşleri bulup ortaya çıkartmaktır. " (UYGUR, 1997)

1. 3. 1. 2. Ödül Alan Projeler ve Mekânsal Özellikleri

1987-1990 yılları arasında ardarda düzenlenen kentsel tasarım / meydan düzenleme yarışmalarına baktığımız zaman katılımcılardan istenilenlerin altyapı sorunlarını çözerek, meydan ve yakın çevresinin ihtiyaçlarının karşılanması ve fonksiyonel bir düzene kavuşması, tarihi dokunun bozulmadan değerlendirilerek günümüz mimarisine yakışır bir biçimde yeni yaklaşımlarla tasarlanması olduğu görülmektedir.

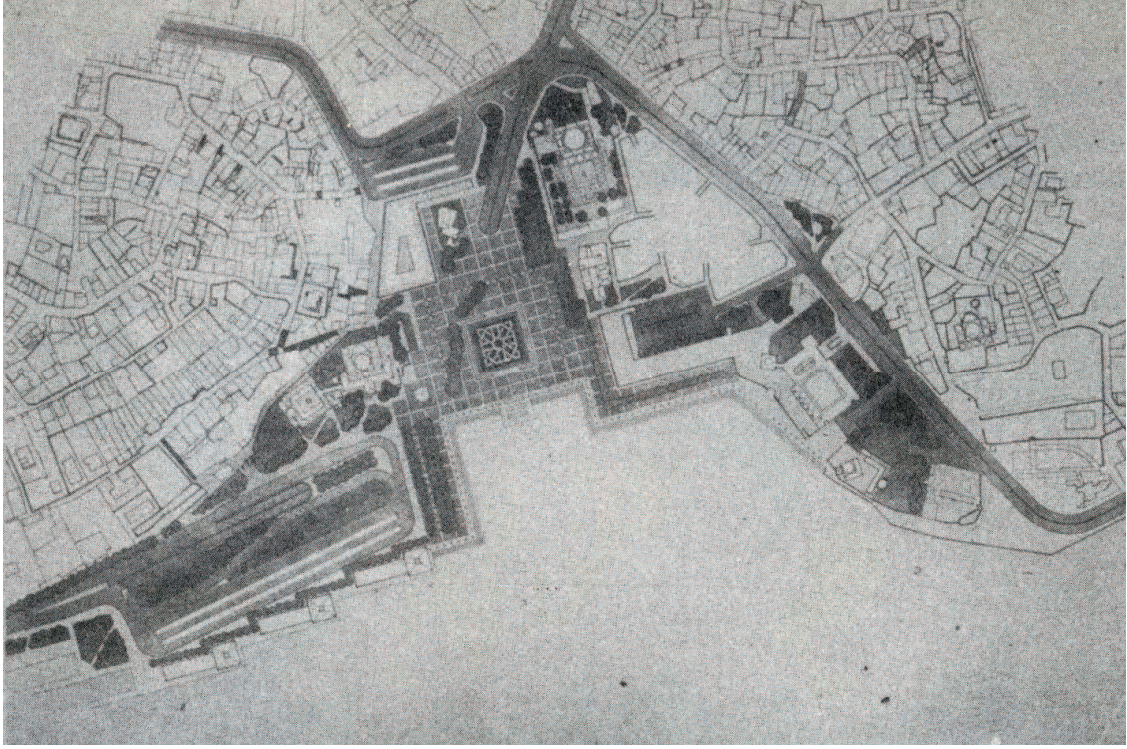
Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması 1987 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı'na belirlenen yerli ve yabancı şehircilik / mimarlık bürolarının ayrıca ilgili üniversitelerin davet edilmesiyle açılan uluslararası bir yarışmadır. Behruz Çinici, Fatih Gorbon, Muhlis Türkmen, Orhan Şahinler, Ahmet Keskin, Muhteşem Giray, Ümit Serdaroğlu, Ergün Taneri, Tankut Ünal, Bedrettin Dalan, Necmettin Öztürk, Atanur Oğuz ve Nermin Sinemoğlu'ndan oluşan jüri üyelerinin birinciliğe layık gördüğü projenin mimarları ise Mehmet Doruk Pamir,ERCÜMENT GÜMRÜK, Murat İlter, Engin Sanduvaç ve Murat German'dır. Projenin açıklama raporuna göre kendi içinde bütünleşen ve motorlu

araç trafiğinin olumsuz etkilerinden arınmış, gerçek bir kent meydanı kurgusu oluşturmak, meydanı tarihi yapılarla anlaşılan, ancak kendi öz benliği olan bir mimari tutum ile ele almak ve kopuk kopuk kalmış bu yapıları birbirine bağlamakta böyle bir tutumu ‘katalist’ olarak kullanmak, önerilen yeni yapısal öğeleri güncel bir mimari dil yerine evrensel bir gramer ile tasarlanmasına yönelmek gibi hedefleri vardır.

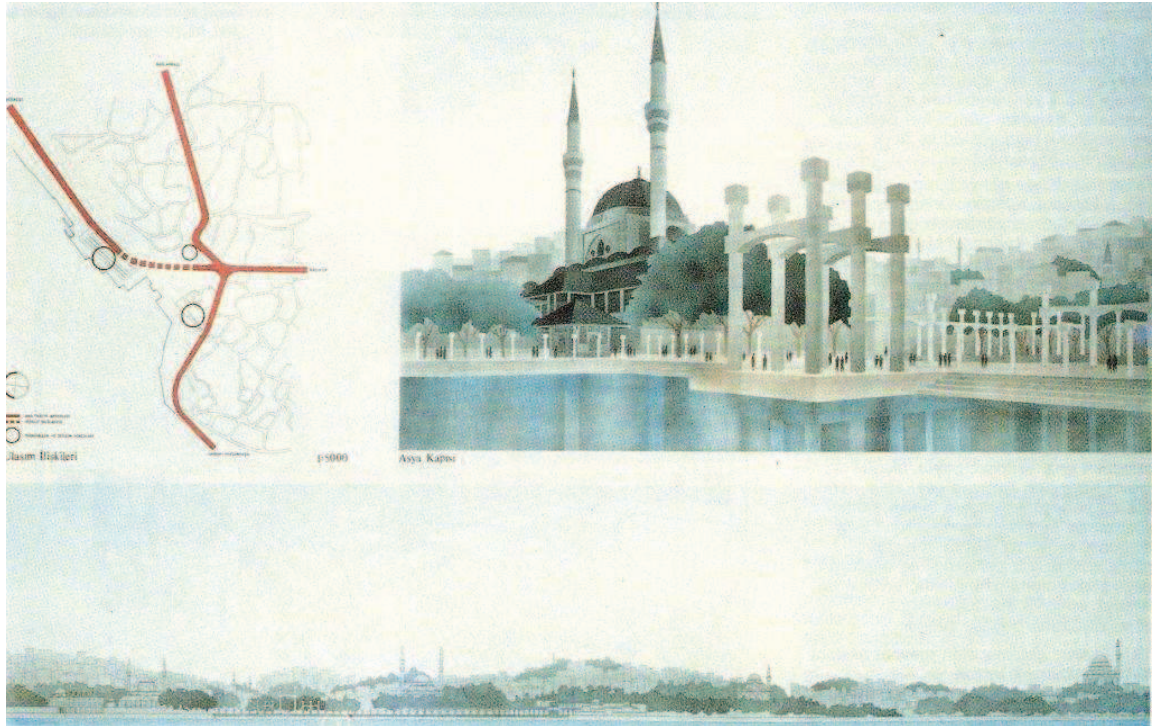
“Önerimiz yaya-motor trafiği ayırımı, tarihi anıt-yapıları bağlayacak sade fakat kalıcı bir meydan yüzeyi tasarımı ve küçük çapta mimari davranışların saptanması gibi sınırlı tutumlarla ele alındı. Genel trafik düzeni olarak motor dolaşımını çeperde tutan ve ortayı yayalara bırakan klasik modeli benimsedik. Trafiği düzenlerken, yeraltı öğelerini son derece olumsuz hidro-statik basınç özellikleri nedeniyle en aza indirmeye çalıştık.”
(PAMİR, 1988, s. 42)

Şekil 1. 5
Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Birincilik Ödülü Alan
Proje –Meydan (Yapı Dergisi Sayı 78 s. 41)

Şekil 1. 6
Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Birincilik Ödülü Alan
Proje – Plan (Yapı Dergisi Sayı 78 s. 43)

Şekil 1. 7
Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Birincilik Ödülü Alan
Proje-Ulaşım İlişkileri, Asya Kapısı ve Genel Görünüm (Yapı Dergisi Sayı 78 s. 40)

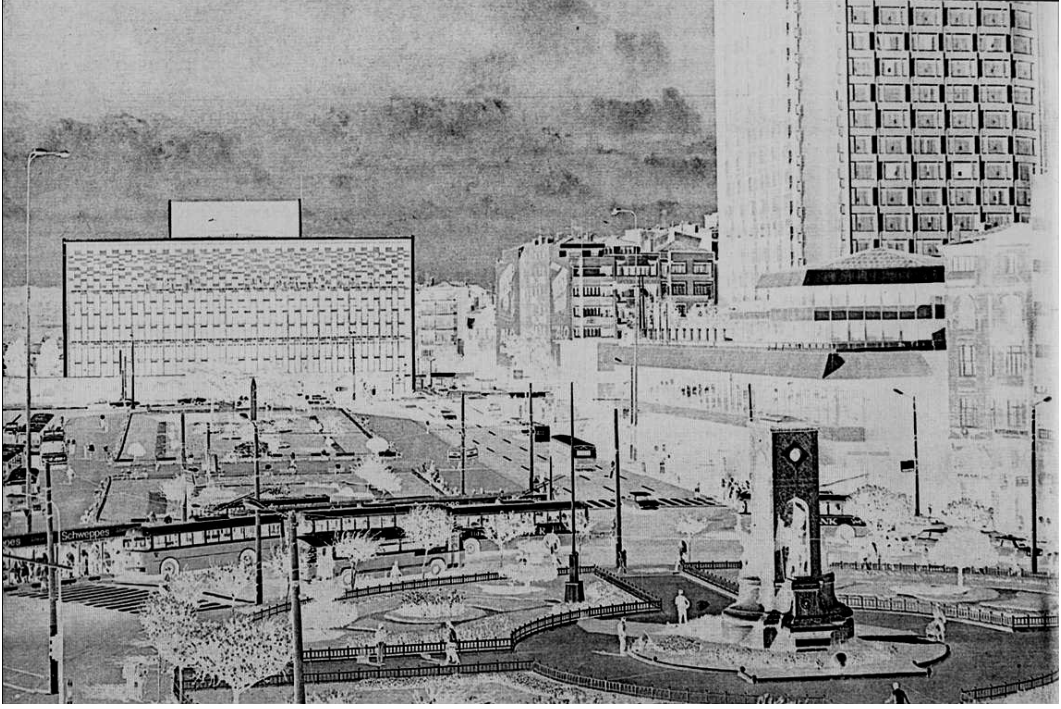

Şekil 1. 8

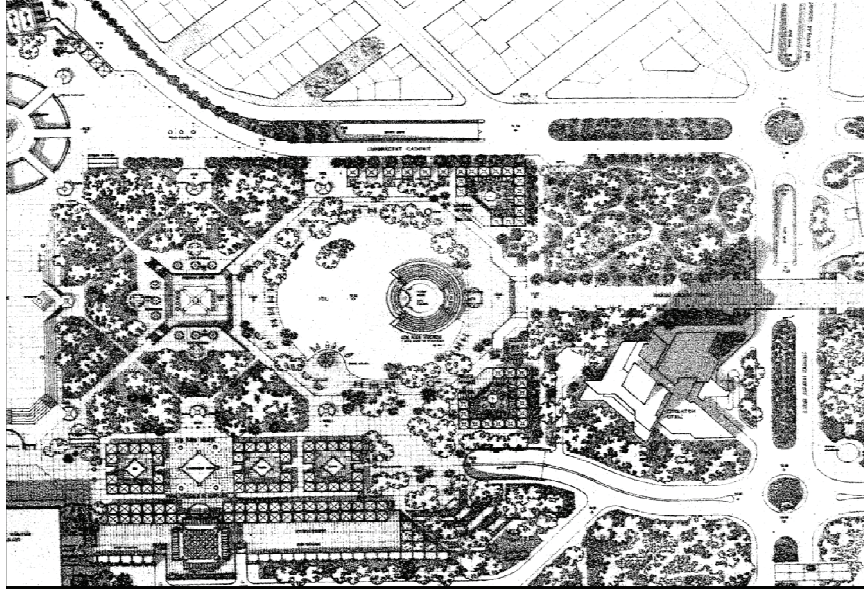
Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Birincilik Ödülü Alan
Proje –Görünümler (Yapı Dergisi Sayı 78 s. 41)

Uluslararası Taksim Meydanı Düzenlemesi Proje Yarışması 1987 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından uluslararası ve sınırlı olarak yarışmaya çıkarılmıştır. Cumhuriyet dönemini simgeleyen, İstanbul'un en önemli meydanlarından biri olan Taksim Meydanı'nın daha estetik ve mimari bir dokuya sahip olması ve fonksiyonellik kazanması için açılan yarışmada Doğan Tekeli, Kemal Ahmet Aru, Mehmet Çubuk, Muammer Onat, Aykut Karaman, Gündüz Gökçe, Tankut Ünal, Bedrettin Dalan, Atanur Oğuz, Kemal Kutlu, Kemal İpek, Haluk Öztürkatalay, Namık Kemal İzler jüri üyeliği yapmıştır.

Birincilik ödülünü Vedat Dalokay ve Hakan Dalokay'ın aldığı projenin açıklama raporuna göre; mekânda somutlaşmalar Anadolu ve İstanbul uygarlığının özüne dönük olmalı, planlama sistemi kolayca okunabilmeli ve alandaki bireyin o mekânda nerede durduğu bilincini hep canlı tutmalıdır. Meydana, yeraltı tesislerinin mekânîk sorunlarına, örneğin havalandırmaya ve düşey sirkülasyonlara masraflı olmayan, özellikle doğal çözümler arayarak, pahalı ve yoğun bakım isteyen önerilerden kaçınılmalıdır. Kentin odası, halkın demokratik irade gücünü simgeleyecek olan somut bir yapıyla, Belediye Sarayı ile fiziki görüntüsünü tamamlamalıdır. Bu yapı meydandaki iki büyük ve yüksek otelin yarattığı düaliteyi ve düzlemi, varlığıyla bir üçgene ve prizmaya çevirecek çarpıcı mimarisiyle meydanda 3 büyük kulenin çevrelediği yeni bir mekân tarif edecektir. Tüm tasarım mekândaki en önemli öge olan Taksim Parkı'nın hayata geçirilmesi üzerine örülmüştür.

Şekil 1. 9
Taksim Meydanı 1986
(İ. B. B. Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışması Kitapçığı)

Şekil 1. 10
Uluslararası Taksim Meydanı Düzenlemesi Proje Yarışması Birincilik Ödülü Alan
Proje- Plan (Yapı Dergisi, Sayı 78 s. 31)

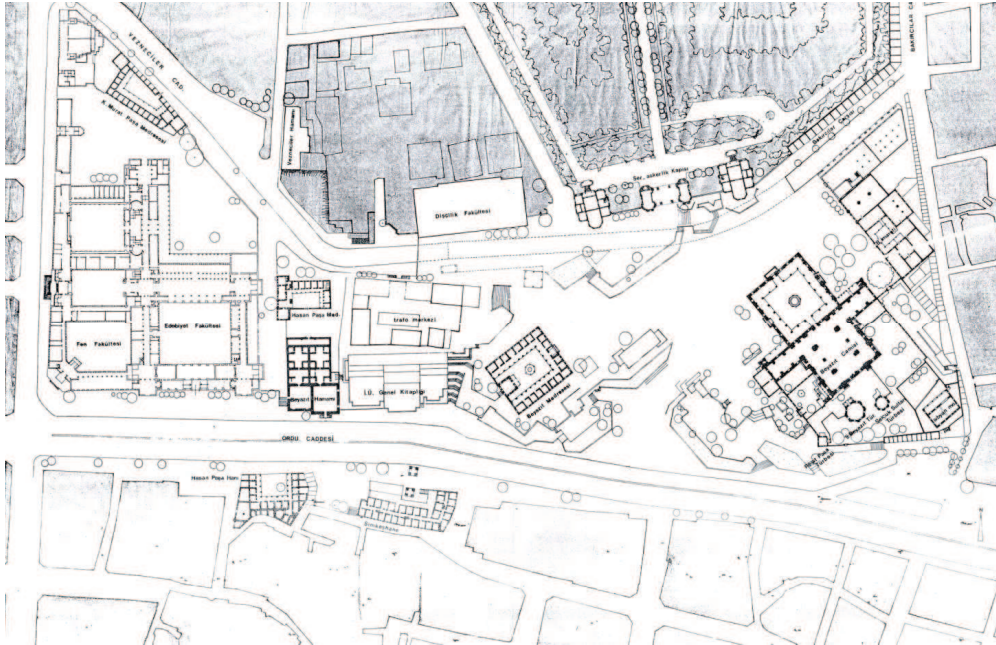
Şekil 1. 11

Uluslararası Taksim Meydanı Düzenlemesi Proje Yarışması Birincilik Ödülü Alan
Proje –Maket (Yapı Dergisi, Sayı 78 s. 29)

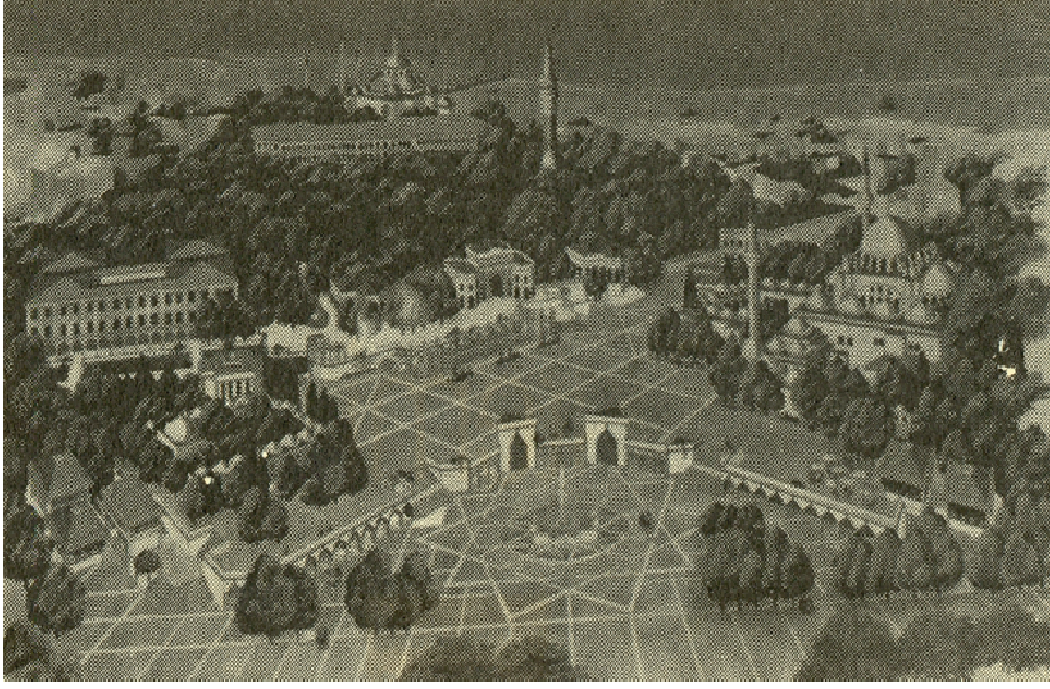
İstanbul Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarımı İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nce 1988 yılında iki aşamalı olarak açılmıştır. Birinci aşamaya katılan 64 projeden 10 tanesi ikinci aşamaya geçmeye hak kazanmıştır. Hande Suher, Gündüz Özdeş, Süha Toner, Sümer Gürel, Gündüz Gökçe, Tankut Ünal, Doğan Kuban, Bedrettin Dalan, Hikmet Bozanoğlu, Semavi İyice, Kutlu Güzelsu, Erol Özberk, Seher Sezer'in jüri üyeliği yaptığı yarışmada birincilik ödülünü "en az kamulaştırmayla değişim" sağlayacak olan Vedia Dökmeci ve Yaprak Karlıdağ'ın ortak projesi almıştır.

Şekil 1. 12
Beyazıt Meydanı 1988
(İ. B. B. İstanbul Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarımı Şartnamesi)

Şekil 1. 13
Beyazıt Meydanı 1988
(İ. B. B. İstanbul Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarımı Şartnamesi)

Şekil 1. 14
İstanbul Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışması Birincilik Ödülü Alan
Proje-Meydan (Yapı Dergisi Sayı 86 s. 10)

İKİNCİ BÖLÜM

2. BEŞİKTAŞ KENTSEL TASARIM PROJELERİ

Beşiktaş Meydanı ile ilgili çalışmalar her dönem gündemde olmuştur. 1990 yılında açılan yarışmanın ardından 2005 yılında tekrar bir proje gündeme gelmiştir, bu proje 2007 yılının sonlarına kadar uygulanamamış olduğu için 2007 yılında geçici bir proje uygulanmış, 2009 yılının Mayıs ayında ise söz konusu projenin ilk aşaması Antıtlar Kurulu'nca onaylanmıştır. Bu bölümde yirmi sene içinde gündeme gelen Beşiktaş Kentsel Tasarım Projeleri ve bu projelerin uygulamaya ne kadar yansıtıldığı incelenmektedir.

2. 1. 1990 Yılında Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Yolu İle Elde Edilen Proje

Beşiktaş Belediyesi'nce 1990 yılında açılan İstanbul Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarımı Yarışması'nda İstanbul'un önemli merkezlerinden birinin içinde yer alan Beşiktaş Meydanı ve çevresinin yeniden düzenlenmesi söz konusu olmuştur. Dönemin parası ile birincilik ödülünün 40. 000. 000. –TL olduğu ödüllü yarışmada katılımcılara şartname, 1/5000 ölçekli plan, 1/1000 ölçekli yarışma alanı ve çevresini gösteren halihazır harita, 1/1000 ölçekli arazi kullanım planı, 1/1000 ölçekli plan koteli halihazır harita, 1/1000 ölçekli 08. 10. 1966 tasdikli imar planı (bilgi için), bugünkü trafik akım şeması,

arsa bilgileri, zemin durumu, meteorolojik durum, alt yapı durumunu gösteren plan, fotoğraflar (18 x24) , 1987 tarihli hava fotoğrafları, Beşiktaş Meydanı çevresindeki anıtların rölöveleri ve proje sözleşmesi verilmiştir. (Bk. Ek 4)

2. 1. 1. Beşiktaş Meydanı'nın Yarışma Öncesindeki Durumu

Beşiktaş Meydanı tarihi süreç içinde döneminin gereksinimlerine göre pek çok değişime uğramıştır. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edildiğinde Beşiktaş kentin Beyoğlu yakasının bir parçası durumundaydı. Cumhuriyet'in ilk 15 yılı yani Atatürk dönemi boyunca yeni rejim kentsel gelişmede ağırlığı başkent Ankara'nın yaratılmasına ve İzmir gibi maddi yönden de yıkıma uğramış kentlerin imarına verilmişti. İstanbul ise kendi yağıyla kavrulmaya çalışıyordu. Beşiktaş bu ortamdan en çok etkilenmiş semtlerden biridir. Önce 1924'te hilafetin kaldırılması ve Osmanlı hanedanı mensuplarının yurt dışına çıkartılmalarıyla saraylar ve Beşiktaş'tan Arnavutköy'e kadar kıyı boyunca sıralanan sahilsaraylar ve yalılar boşalmış, bunların kimi kamu kurumlarına verilmiş, kimi depo ve okul olarak kullanılmaya başlanmış, kimi de yıkılmıştır.

Beşiktaş'ın çehresini değiştiren ilk girişimler Lütfi Kırdar'ın belediye başkanlığı döneminde (8 Aralık 1938-24 Ocak 1949) başlamıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ten aldığı davet üzerine İstanbul'a gelmiş olan Fransız mimar, şehir plancısı Henri Prost (1874-1959) şehrin modernleşmesine, İstanbul'un doğal güzelliğini ve tarihi karakterini koruma amacını taşıyan 1/5. 000 ölçekli nâzım planını 1937 yılında tamamlamıştır. Lütfi Kırdar; Henri Prost'a hazırlatılan ve 1939'da onaylanan nazım planı doğrultusunda kentte geniş çapta bir imar hareketine girişmiştir. (Bk. Şekil 2. 1)

Prost, öncelikli olarak tarihi yarımada ve Beyoğlu kesimleri için çalışmış; daha sonra Üsküdar ve Kadıköy yakası için de planlar hazırlamıştır. 1949'a kadar devam eden uygulamalarda Beşiktaş, Eminönü, Üsküdar meydanlarının da aralarında olduğu 18 meydan düzenlenmiş, İstanbul'a açık hava tiyatrosu, stadyum, spor ve sergi salonu gibi yapılar kazandırılmıştır. Taksim Gezi'si, Maçka Parkı da Prost'un önerileriyle uygulanmaya koyulmuş çalışmalardan bazılarıdır.

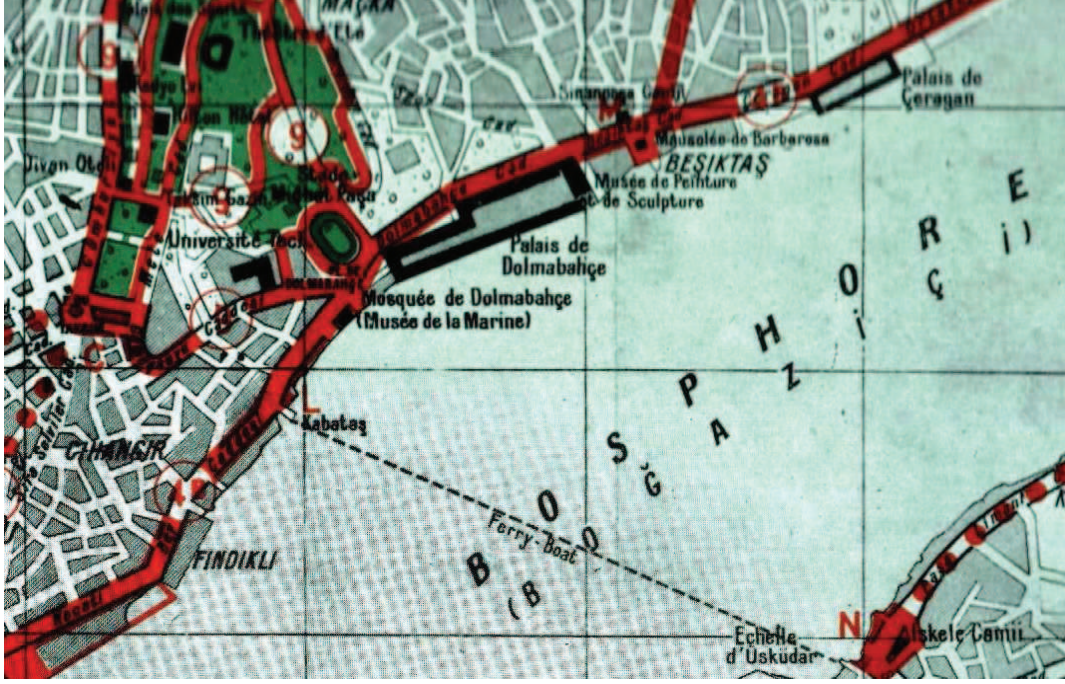
Beşiktaş'ta ilk meydan çalışması 1944 yılında yapılmıştır. O dönemde ilçede tören yapılacak bir alan olmayışı, heykeltraş Zühtü Müridoğlu ve Ali Hadi Bara tarafından tasarlanıp ünlü Türk Amirali Barbaros Hayrettin Paşa'ya atfedilen Barbaros Anıtı'nın doğmasına sebep olmuş; anıtın çevresinin temizlenip yıkılarak kamulaştırılmasıyla da Beşiktaş ilk meydanına kavuşmuştur. Meydanın düzenlenmesi ve heykelin yerinin saptanması da şehircilik uzmanı Henri Prost tarafından yapılmıştır.

Bulvarlar açmak, meydanlar oluşturmak, mevcut yolları genişletmek ve iyileştirmek, yeşil alanları düzenlemek, rekreasyon alanları yaratmak, su, elektrik, ulaşım gibi temel belediye hizmetlerinde nicelik ve nitelik bakımından artışlar sağlamak ve kente Cumhuriyet'in simgesi olacak anıtsal yapılar kazandırmak olarak özetlenebilecek temel ilkeler doğrultusundaki bu hareketin Beşiktaş'ta bıraktığı izler şöyle sıralanabilir: Beşiktaş İskelesi'nin arkasında bulunan sokaklar istimlak edilerek Barbaros Meydanı açılmış,

önündeki şebekeli duvar kaldırılarak Barbaros Hayrettin Paşa Türbesi ortaya çıkartılmış , meydanın kenarına da Barbaros Anıtı yapılmıştır.

Şekil 2. 1
İstanbul Prost Planı , 1939 (Prof. Dr. Sercan Yıldırım Harita Arşivi)

Şekil 2. 2
İstanbul Prost Planı , Beşiktaş – Fındıklı Sahil Bölgesi 1939 (Prof. Dr. Sercan Yıldırım
Harita Arşivi)

Şekil 2. 3
Beşiktaş Barbaros Bulvarı 1950
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 4
Beşiktaş Meydanı 1955
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 5
Beşiktaş Barbaros Bulvarı 1990
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

2. 1. 2. 1990 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Kriterleri ve Kavramları

1990 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nda danışman jüri üyeleri İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Nurettin Sözen, Beşiktaş Belediye Başkanı Ayfer Atay, İstanbul Mimarlar Odası Başkanı Y. Mimar Yücel Gürsel, İnşaat Mühendisi ODTÜ Öğretim Üyesi Prof. Erhan Karaesmen, Y. Mimar Yaprak Karlıdağ, Sanat Tarihçisi, Millî Saraylar Müdürü Prof. Metin Sözen, M. S. Ü. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Y. Mimar Prof. İbrahim Şanlı, İ. T. Ü. Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Y. Mimar Prof. Mete Tapan ve Yıldız Üniversitesi Rektörü Y. Mimar Prof. Sûha Toner'di. Asli jüri üyeleri ise Yıldız Üniversitesi Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Y. Mimar Prof. Altan Akı, İ. T. Ü. Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Y. Mimar Prof. Nezhil Eldem, İ. T. Ü. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Y. Mimar Prof. Hande Süher, M. S. Ü. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Y. Mimar Prof. Ergun Taneri, Y. Mühendis Mimar Doğan Tekeli ve M. S. Ü. Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Y. Mimar Prof. Muhlis Türkmen'den oluşuyordu.

Beşiktaş Meydanı ve çevresinin yeniden düzenlenmesi konulu bu yarışmanın amacı meydan ve çevresinin tarihsel gelişiminin de göz önünde bulundurularak, yenilenmesi ve kentsel tasarım kriterlerine uygun olarak sosyal ve kültürel amaca uygun bir proje ortaya çıkartılmasıdır. 43 adet projenin teslim edildiği yarışmada 32 sıra numaralı proje birinciliğe layık bulunmuştur. Ancak jüri raporuna baktığımız zaman konunun güçlüğüne bağlı olarak yarışmaya katılan projeler arasında istenilen çözümlere tam olarak ulaşan bir projenin olmadığı görülmektedir.

Jürinin bu yarışma projelerini değerlendirirken göz önünde bulundurduğu en önemli kavramlar; işlevsellik, biçimlenme, organizasyon, geliş ve gidişler, olabilirlik, düşük maliyet, işlerlik, fonksiyonellik ve estetik görünüm olmuştur. Projelerin elenmesine sebep olan bazı faktörler, önerilerin çevreyle uyum sağlayamamış olması, ekonomik olmayan çözümler sunması, yeşil dokunun kısmen yok edilmesi, korunacak olan tarihi eserlerin yakınlarına önerilen çözümlerin bu eserlerin görünümünü bozması, mekânların anlamsızca bölünmesi, tesislerin dağınık şekillerde dağılması, mekân kavramının tanımlanamaması, meydanın mekânsal ve işlevsel özelliklerinin anlaşılabilmesi, yaratılan odakların mekânsal değil de işleve yönelik çizgisel bölümlenmeler olarak kalması, birden fazla doku önerilerinde uyum bulunamaması, proje genelinde fonksiyonel bir bütünlük sağlanamaması, otoparkların yetersiz olması, yaya geçitleri çözümlerinin yetersiz bulunmasıdır. Ayrıca belediyenin yarışma sınırları içerisinde yer alan tarihi Köyiçi Caddesi'nin yaya alanı haline dönüştürülmesini de ilke olarak benimsediği göz önünde bulundurularak, yarışmacılardan çarşı dokusunun kimliğini güçlendirecek çözümlenmeler de beklenmiştir. Mekânı sınırlandıran öğelerin kent dokusuna yönelişini tartışan jüri üyeleri 32 sıra numaralı projedeki önerilen yapılaşmayı, mevcut dokuya getirilen eklemeleri ve cephe önerilerini olumlu bulmuştur ve oy birliğiyle birinci seçmişlerdir ancak ulaşım için çöktürülmüş dairesel kavşak için daha az biçimsel ve mevcut ağaçlara zarar vermeyecek bir biçimin araştırılmasını, yaya ulaşımının ulaşım ağıyla fazlasıyla sınırlandırılmış olduğunu ve bunun rahatlatılması gerektiğini, Barbaros Anıtı için getirilen öneri yerine

Anıt'ın eski yerinde kalmasını ve uygulama dönemi için Belediye'ye kaynak yaratıcı tesislerin projeye eklenmesini tavsiye etmiş ve bu tavsiyelere uyulmasını istemiştir.

Jüri şartname değerlendirme tutanaklarında (Bk. EK 5) ve Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması jüri proje değerlendirme çalışmalarının tutanaklarında (Bk. EK 6) yukarıda ismi geçen jüri üyelerinin değerlendirmeleri detaylıca görülmektedir.

2. 1. 3. 1990 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nda Birincilik Ödülü Alan Projenin Mekânsal Önerileri ve Kullanılan Kavramlar

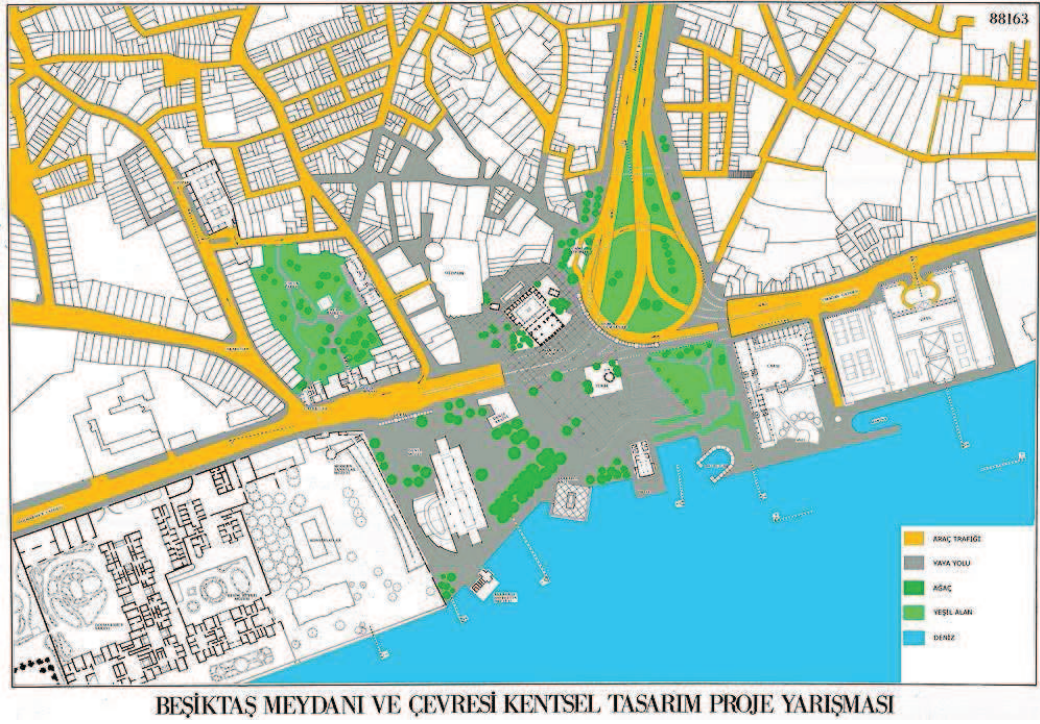
Tasarım ekibini Tanju Edige, Bereket Uluşahin, Sami Pazarbaşı ve Sibel Pazarbaşı'nın oluşturduğu Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nda birincilik ödülü alan 32 sıra numaralı projeye göre, yaya ve taşıt trafiğinin büyük bir problem teşkil ettiği Beşiktaş Meydanı, deniz yolu ile gelen yayaların sıklıkla kullandığı ve toplu taşıma araçlarının kalkış noktası olan, Barbaros Bulvarı'na ve Büyükdere Caddesi'ne dağılan araç ve yaya akışından dolayı oldukça yoğun bir kullanıma sahip olan bir meydandır. Dolayısı ile düzenlenen projede öncelikli amaç yayaların güvenli dolaşımını sağlamak ve taşıt ulaşımını rahatlatmaktır.

Birinci olan projenin açıklama raporları incelendiğinde aşağıdaki noktaların vurgulandığı görülür:

- Projede kentin denizle olan ilişkisini sağlamak amacıyla binaların Boğaz'a dik olarak yerleştirilmesi ve taşıt ulaşımının yeraltına alınmasıyla, meydanın denizle ilişkisine kesintisiz bir bütünlük kazandırılmıştır.
- Farklı yönlere giden araç yollarının birbiriyle kesişmesi önlenmiştir ve bu da taşıt trafiğinin rahatlamasına sebep olmuştur.
- Yayaların sosyal ve kültürel öncelikleri düşünülmüş, Tarihi Köyiçi Caddesi ve çevresi yaya alanına dönüştürülmüştür.
- Engelli vatandaşlar için de çözümler üretilmiş, meydana rampalar koyulmuştur.
- Beşiktaş'ın yoğun araç trafiğini karşılayacak büyüklükte bir otopark alanı tasarlanmıştır.
- Kentsel alanda kamusal açıdan yoğun kullanımlı binalar için servis yolu ve otopark önerilmiştir.
- Yol inşaatı esnasında ulaşımın aksamaması düşünülerek alternatif bir inşaat sistemi önerilmiştir.
- Meydan tasarımında anıtsal yapıların çevreyle uyum sağlayacak bir bütünlük içerisinde olması için Sinanpaşa Camii çevresine sonradan eklenen yapılar kaldırılmış, camiinin ortaya çıkması sağlanmıştır.

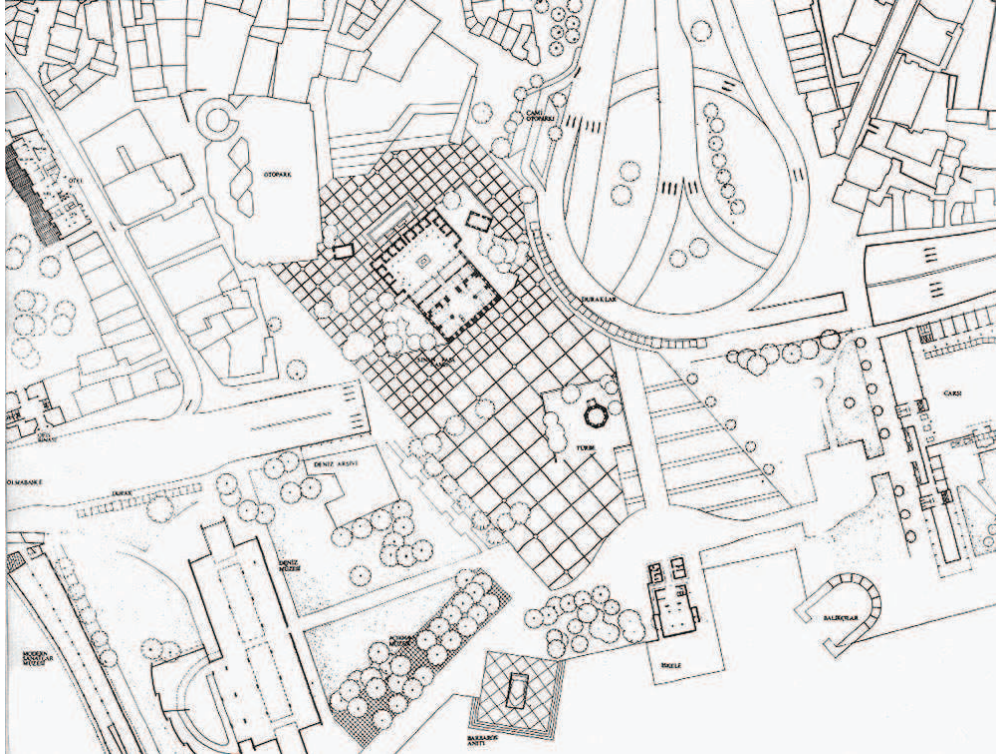
- Aynı şekilde kaymakamlık ve deniz arşivi binasına sonradan eklenen yapılar kaldırılmıştır.
- İşlev değişiminde kültürel aktivitelerin seçilmesi meydan yaşantısını güçlendirmiştir.
- Mevcut yeşil alanlar önerilen yol sistemi haricinde tamamen korunmuştur.

Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Raporu'na (Bk. EK 7) göre yarışmaya katılan projeler arasında istenilen yeterlilikte bir proje bulunamamasına rağmen Tanju Edige ve Bereket Uluşahin'in projesi birinciliğe layık görülmüştür. 19 Temmuz 1990 günü yapılan ödül töreninde ödül kazanan projenin ekip başı Tanju Edige projeye ilgili şunları söylemiştir: *“Projeyi hazırlarken, Beşiktaşlıları deniz kenarına yaklaştırmaktan yola çıktık. Boğaz'da yaptığımız incelemelerde Osmanlı döneminden kalma yapıların denize paralel olarak ve bir de çevresine duvar çevrilerek yapıldığını ve böylece halkın denize yaklaşmasını önlediklerini farkettilik. Onun için burada denize dik binalarla, denizi Beşiktaş'ın içine doğru açmış olduk. Araçların kullanacağı yolu da yer altına alarak insanların denize yaklaşmalarında trafik açısından sorun çıkmasını önledik. Yayalar hiçbir şekilde yerüstü veya yeraltı merdivenlerinden inerek, çıkarak karşıya geçmek zorunda kalmıyorlar. Doğrudan sahile ulaşabiliyorlar. Araç yollarını da kesişmesiz olarak yeraltından çözdük. Beşiktaş Meydanı için de birkaç bina önerdik. “* 20 Temmuz 1990'da yarışmayla ilgili bir kollokyum düzenlenmiş, burada birinci seçilen projenin hataları üzerinde tartışılmıştır. Kazanan projenin çizimleri Beşiktaş Belediyesi arşivinden alınmış olup Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Mevcut Siluet Ölçek 1/1000 Tarih: Ocak 1994 Pafta No:06 (Bk. EK 8) , Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Öneri Siluet Ölçek 1/1000 Tarih: Ocak 1994 Pafta No:07/3 (Bk. EK 9) , Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Beşiktaş yeraltı Çarşısı Ölçek 1/500 Tarih: Ocak 1994 Pafta No:09 (Bk. EK 10) eklerde sunulmaktadır.

Şekil 2. 6

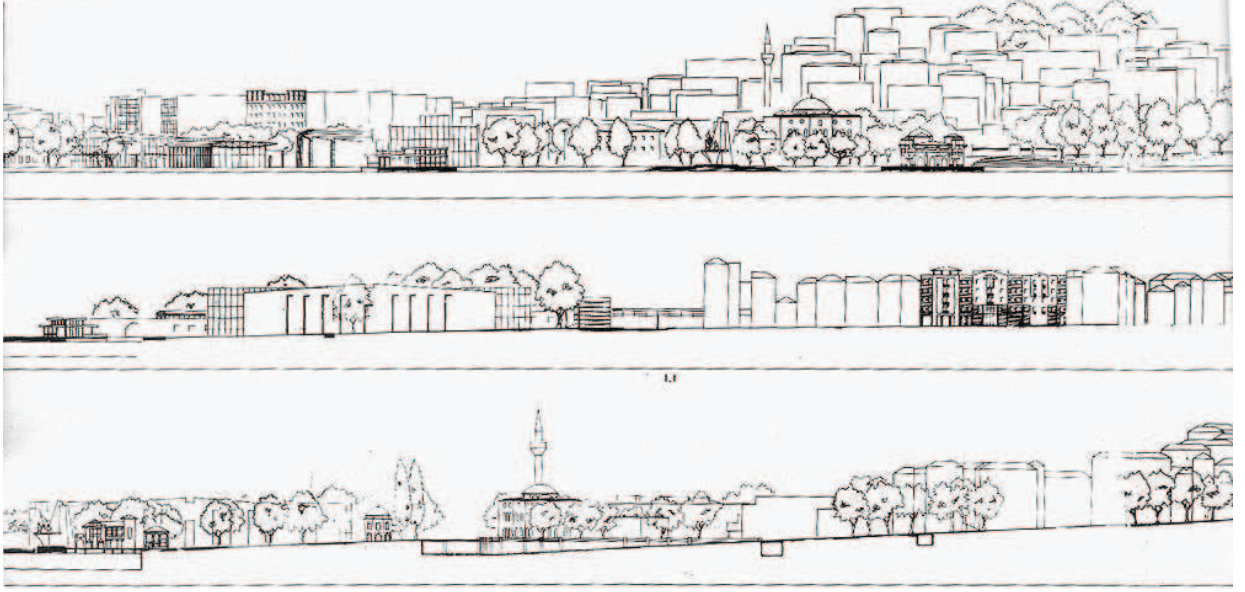
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje-Proje Alanı ve Çevresi (Arkiv, Projeler, 1990)

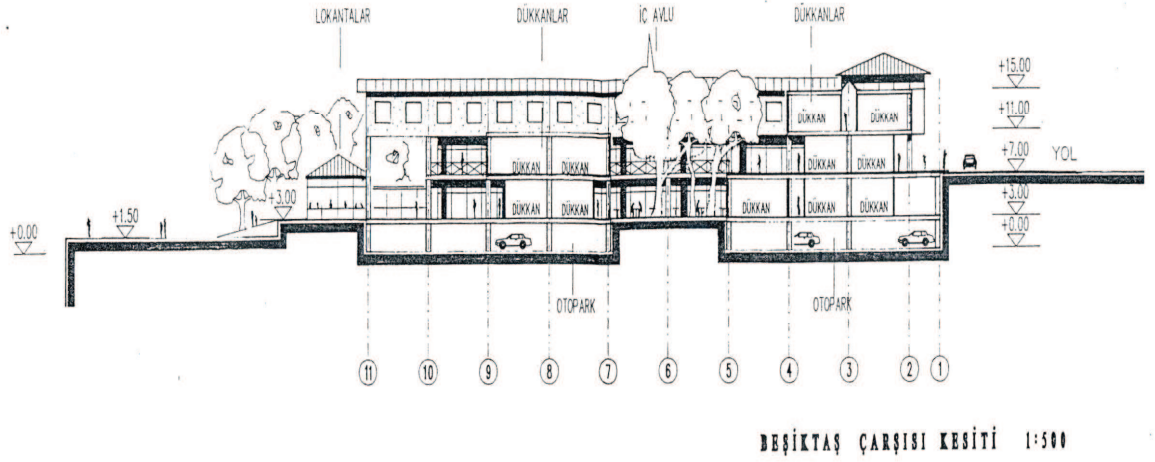
Şekil 2. 7

Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan Proje- Proje Alanı (Arkiv, Projeler, 1990)

Şekil 2. 8
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan
Proje-Siluetler (Arkiv, Projeler, 1990)

Şekil 2. 9
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan
Proje-Beşiktaş Çarşısı Kesiti (Beşiktaş Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü, Büro Şefliği)

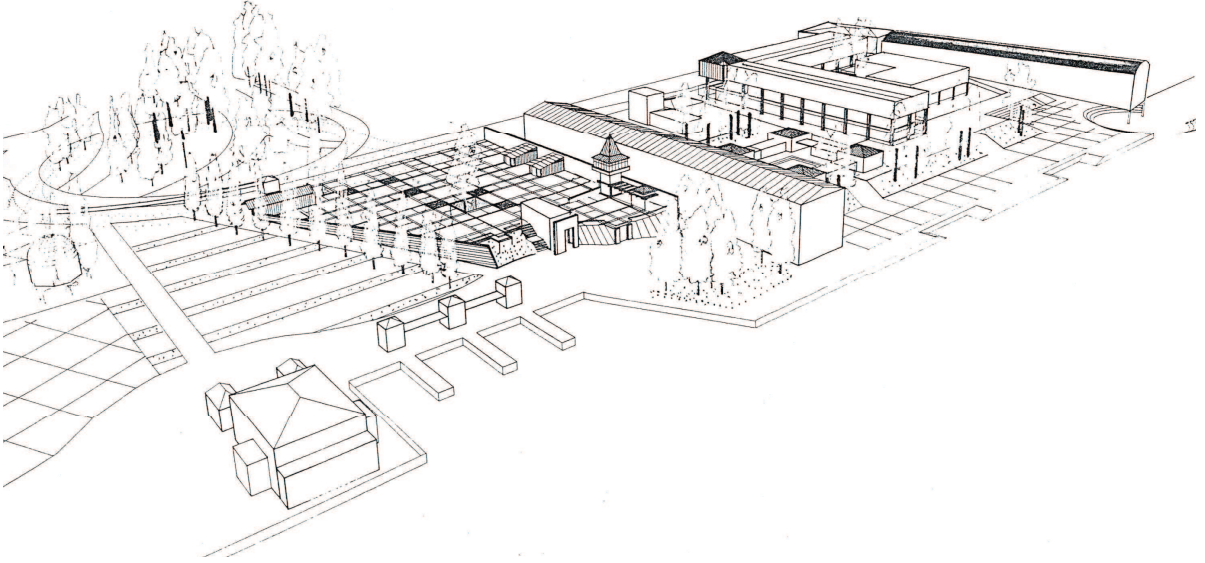

DENİZDEN SİLÜBT

E.D.İ.G.E
P.A.Z.A.R.B.A.Ş.I
U.L.U.Ş.A.H.İ.N

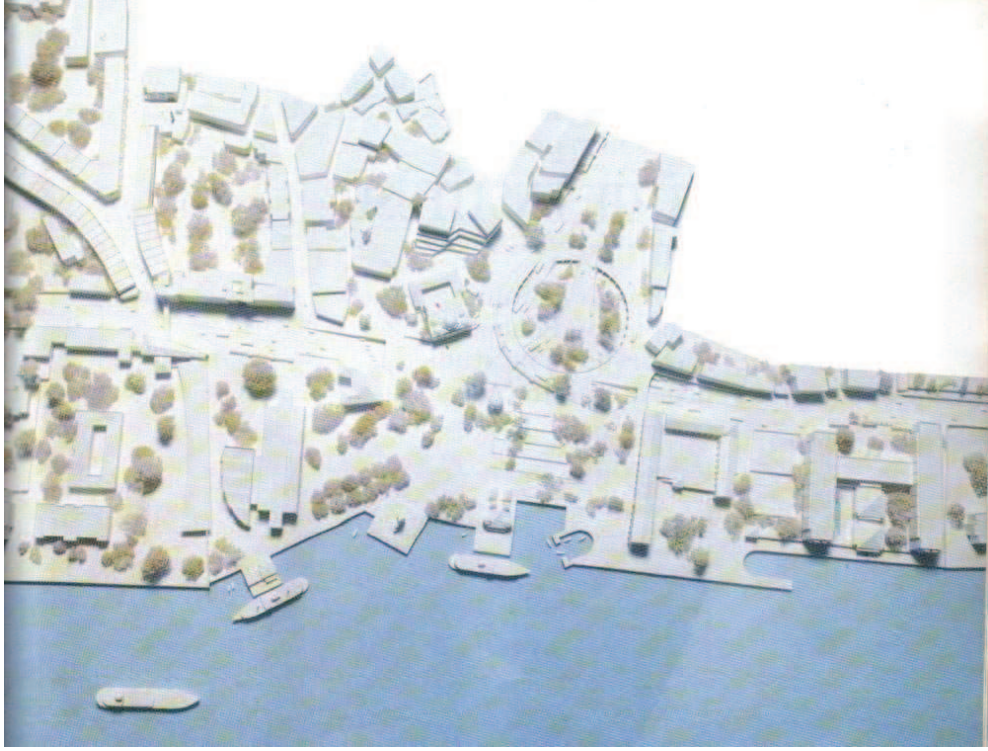
Şekil 2. 10

Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan
Proje-Denizden Siluet (Beşiktaş Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü, Büro Şefliği)

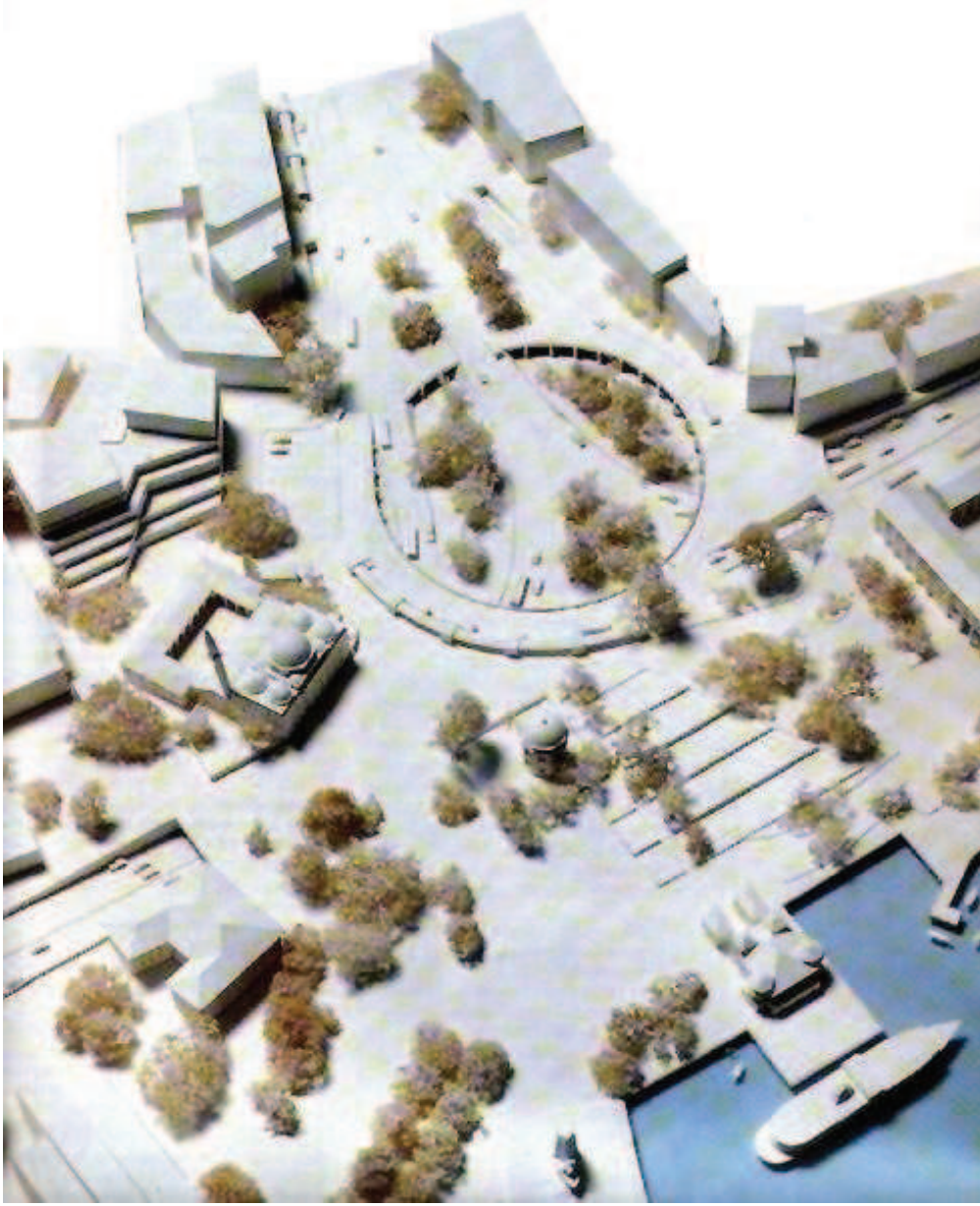

Şekil 2. 11

Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan
Proje-Perspektif (Beşiktaş Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü, Büro Şefliği)

Şekil 2. 12
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan
Proje-Proje Alanı Maket Fotoğrafi (Arkiv, Projeler, 1990)

Şekil 2. 13
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan
Proje-Meydan Maket Detayı (Emine Merdim Yılmaz, 2008)

Şekil 2. 14
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan
Proje-Sinanpaşa Camisi ve Servis Yolu Maket Detayı (Arkiv, Projeler, 1990)

Şekil 2. 15
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışmasında Birincilik Ödülü Alan
Proje-5 Yıldızlı Otel Maket Detayı (Arkiv, Projeler, 1990)

2. 2. 2005 Yılında Beşiktaş Belediyesi Projeler Müdürlüğü'nün Hazırladığı Proje

2. 2. 1. Beşiktaş Belediyesi Projeler Müdürlüğü'nün Hazırladığı Beşiktaş Meydanı ve Yakın Çevresi Düzenleme Avan Projesi'nin Mekânsal Özellikleri ve Kullanılan Kavramlar

Beşiktaş Belediyesi 1990 yılında açılan yarışma projesinin uygulanmamasının ardından, 2005 yılının başında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne Beşiktaş Meydanı ve Çevresi'nin düzenlenmesi için bir avan proje önerisi göndermiştir. Bunun üzerine yüklenici firma Akan Mimarlık tarafından çizilen iki alternatif proje arasından iki numaralı öneri tasarımın uygulanmasına karar verilmiştir. Proje İstanbul Büyükşehir Belediyesi mimarları tarafından revize edilmek üzere Beşiktaş Belediyesi'nden teslim alınmıştır. Anıtlar Yüksek Kurulu ya da diğer adıyla T. C. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'na 2009 yılının başında henüz onaylanmamış olan ve askıda kalan projenin yerine Beşiktaş Belediyesi geçici bir proje çizip uygulamaya koymuştur. (Bk. Şekil 2. 35) Buna göre T. C. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Projeler Daire Başkanlığı Yatırım Planlama Müdürlüğü Beşiktaş Meydanı ve Yakın Çevresi Düzenleme Avan Projesi'nin mekânsal özelliklerini incelediğimizde aşağıdaki noktaların vurgulandığını görmekteyiz:

- Projenin amacı yaya-taşıt ilişkisini çözümlenmek; meydanın çevresiyle olan ilişkisini tarihi dokuyu bozmadan göz önüne çıkartılmasıdır.
- Proje alanında bulunan yeşil alanların korunması, anıtsal yapıların korunması ve desteklenmesi, kullanıcıların sosyalleşmesi ve biraraya gelebilecekleri bütünsel bir alan yaratılması öncelikle hedeflerdendir.
- Mevcut durum incelenmiş olup, Beşiktaş ilçesindeki olumsuzluklardan bazıları, yaya-taşıt trafiği içerisinde kalmış, fonksiyonel olmayan boş alanların olması, trafikteki yığılmalar, tanımlanamayan yaya aksları ve kullanıcılar için rekreasyon ve dinlenme alanları olmayışı olarak tanımlanmıştır.
- Meydanda düzenleme yapılabilmesi için ulaşım sorunları ele alınarak, araç trafiğinin zemin altına alınmasına karar verilmiştir.
- Metro sistemiyle entegrasyon sağlanması ve 20 hektarlık bir alanın sadece yayaların kullanımına açılmasıyla yayalara kesintisiz ulaşım imkânı sağlanması ve transit yaya trafiğinin İstanbul Boğaz'ına dik ve paralel olarak ulaşması hedeflenmiştir.
- İki alternatifli bu kentsel tasarım projesinin ilk önerisinde meydandaki yaya ve motorlu taşıt ulaşım yollarının hemzemin olarak yeniden düzenlenmesi ve yayaların trafik ışıkları yardımı ile karşıdan karşıya geçmeleri; ikinci alternatifinde ise meydandaki tüm araç trafiğinin yer altına alınarak, görsel olarak deniz ve Köyiçi'nin bütünleşmesinin sağlanması önerilmektedir. Ancak her iki öneride de bazı olumsuzluklar tespit edilmiş olup birinci alternatifte Köyiçi'nden gelen veya

Barbaros Bulvarı'ndan inen yaya akslarının kesintisiz olarak iskeleye ulaşmasının olanaksız olduğu, ikinci alternatifte ise araç trafiği için açılan tünellere giriş-çıkış rampalarının olumsuz etkileri olabileceği vurgulanmıştır.

2005 yılında başlayan projenin Beşiktaş 'Kent Meydanı' projesi, kentsel tasarım ikinci alternatifi üzerinden devam etmiş olup işleyen süre zarfında bir takım değişikliklere uğramıştır. Projenin revize edilmeden önceki ilk hali aşağıdaki gibidir:

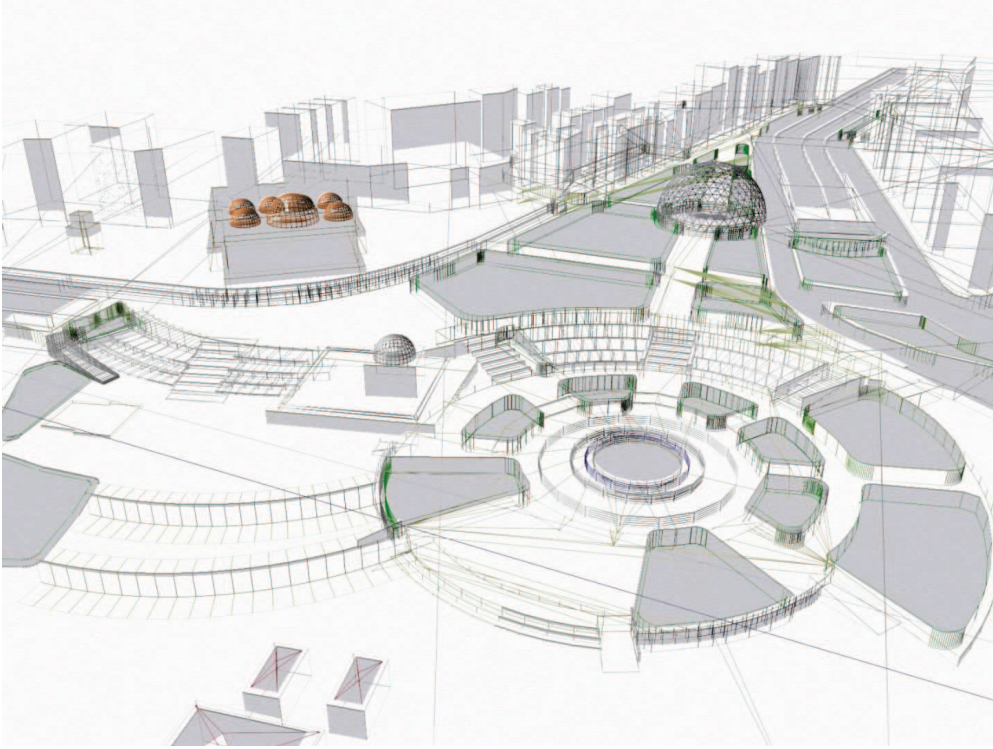

Şekil 2. 16
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 1. Alternatif
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

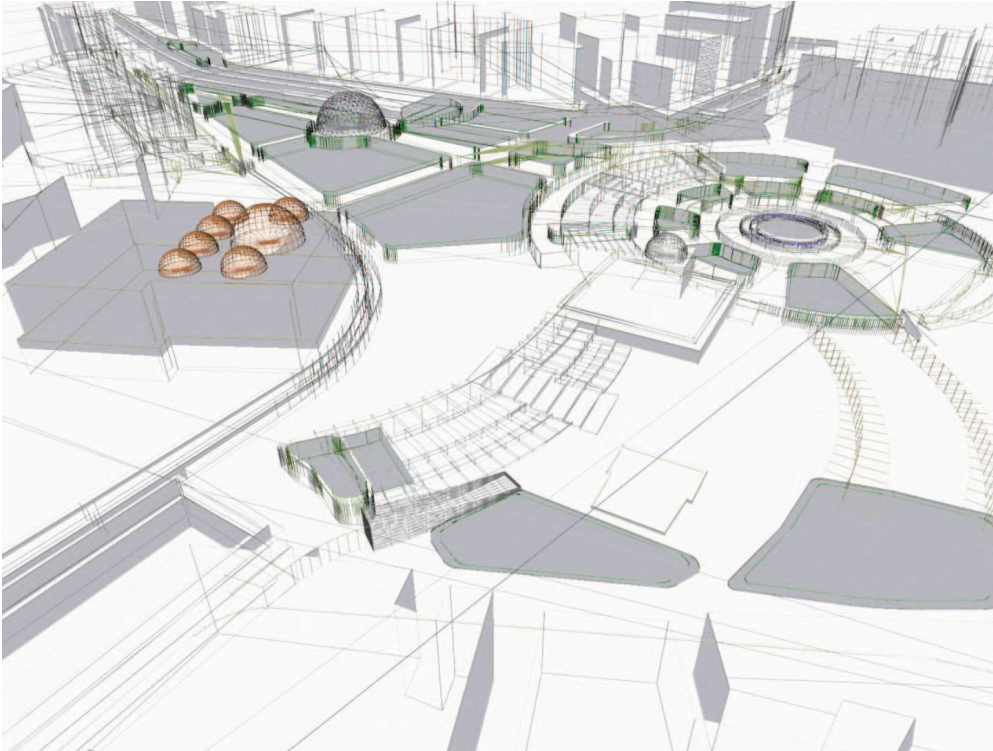

Şekil 2. 17
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

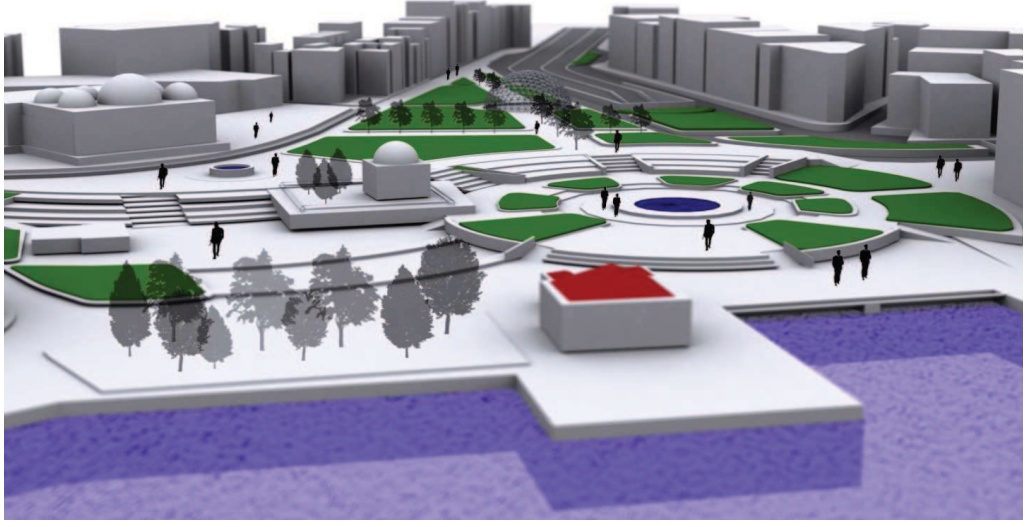

Şekil 2. 18
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

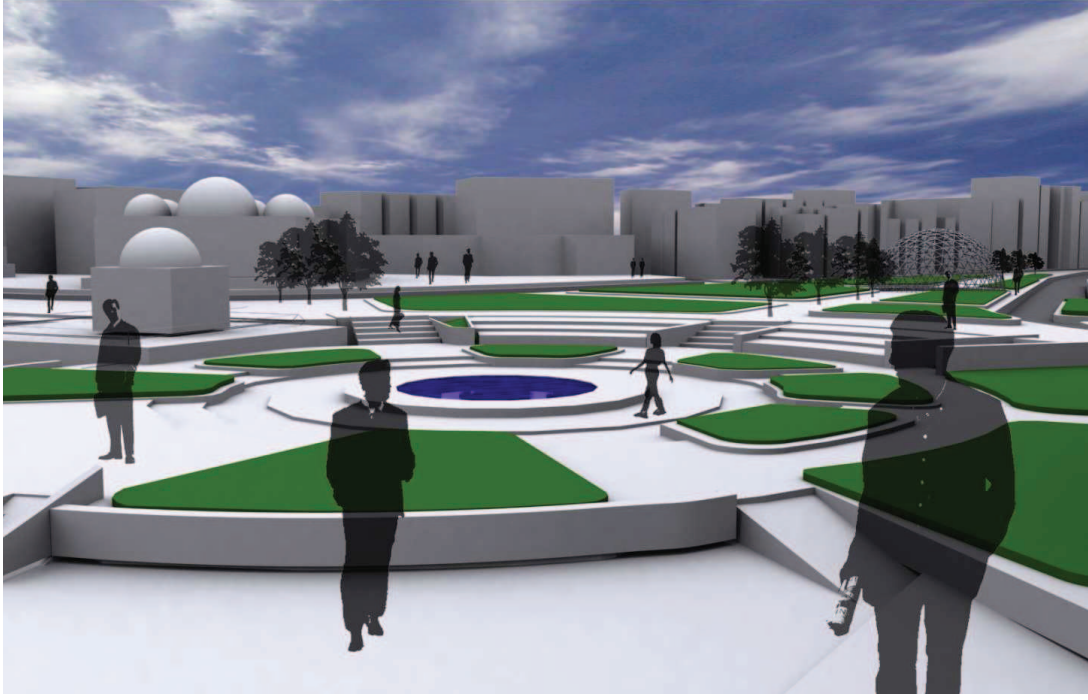
Şekil 2. 19
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 20
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 21
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 22
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 23
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif projesi revize edikten sonra aşağıdaki halini almıştır:

Şekil 2. 24

Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 25

Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

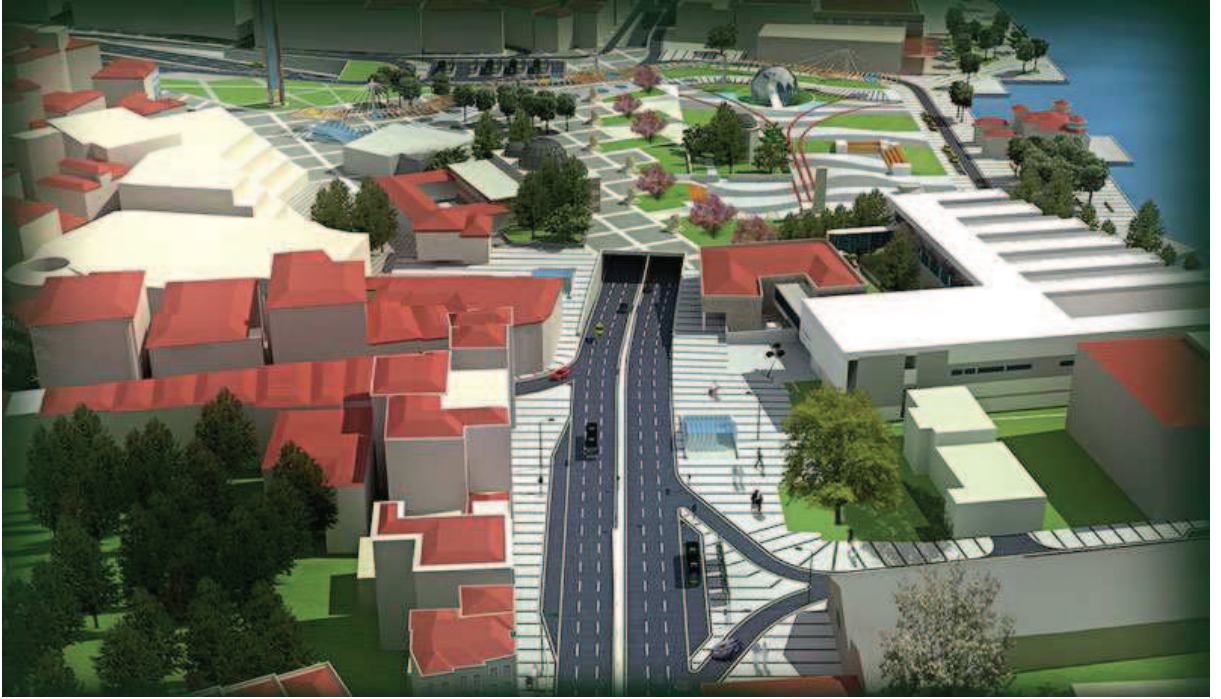
Şekil 2. 26
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 27
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 28
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi
Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler
Müdürlüğü)

Şekil 2. 29
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 30
Beşiktaş ‘Kent Meydanı’ Projesi Kentsel Tasarım 2. Alternatif Revize
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Projeler Müdürlüğü tarafından İstanbul 3 No’lu kurulda açık ihaleye çıkarılan Beşiktaş Meydan Düzenleme Uygulama Projesi, Aartı Planlama Peyzaj Mimarlık İnş. San. ve Ltd. Şti. tarafından kazanılmış ve 28. 05. 2009 tarihinde Anıtlar Kurulu’ndan geçerek ilk safhada onaylanmıştır. Onaylanan projenin basın metnine göre Beşiktaş Meydan Düzenleme projesinin son 4 yıl içerisinde uğradığı değişiklikler sonrası aldığı şekil şöyledir:

- Beşiktaş Meydanı ve çevresinin yeniden düzenlenmesi konulu projenin başlıca amacı bölgedeki yaya ve araç trafiğini çözümlenektir.
- Beşiktaş Meydanı Düzenleme Projesi kapsamında belirlenen alan Beşiktaş ilçesinde yer almakta olup; proje alanı için 15 hektarlık alanı kaplamaktadır.
- Barbaros Hayrettin Paşa Meydanı ve Beşiktaş Meydanı ayrı ayrı fakat birbirleriyle ilişkili olarak düzenlenecektir.
- Yaya sirkülasyonu sağlanacak ve projedeki mevcut ağaçların korunması ve bakımı yapılacaktır.
- Proje alanında bulunan Anıtsal yapılar meydanla bütünleştirilecektir.
- Meydanın akılda kalıcılığının ve kullanıcıların sosyalleşmesini sağlamak üzere dinlenme alanları olan mekânsal organizasyonları tanımlanacaktır.

‘Beşiktaş Meydanı Düzenleme projesi kapsamında ulaşım verileri önemli derecede yönlendirici olmuştur. Hâlihazırda hemzemin olarak meydandan geçen taşıt ulaşımı, Barbaros Bulvarı ile Dolmabahçe Caddesi ve Çırağan Caddesi

arasında yer altına alınmıştır. Aç kapa sistemi ile inşa edilecek olan alt geçit battı-çıkıtı olarak tasarlanmıştır. Bu taşıt ulaşımı sistemine ek olarak yeraltından geçecek olan metro hattı ve halihazırda yoğun olarak kullanılan denizyolu ulaşımı, sistemi tamamlamaktadır. Düzenleme alanındaki önemli anısal öğeler ve topoğrafik yapı iki farklı meydanı tanımlamaktadır. Bunlardan ilki Barbaros Hayrettin Paşa Anıtı ve Türbesinin bulunduğu meydan, diğeri ise Demokrasi Anıtının bulunduğu meydandır. Yeni yaklaşımda Barbaros Hayrettin Paşa Meydanı'nın olabildiğince korunması önerilmiştir. Bu meydana yer döşemesi olarak dalga hareketleri kullanılmıştır. Abartılı dalga hareketleri renk olarak sükunet verici olarak belirlenmiştir. Bu dalga hareketleri kullanıcılara kıyıda oldukları hissi uyandıracak ve aynı zamanda Barbaros Hayrettin Paşa'nın zorluklar altındaki başarısını anımsatacaktır. Düzenleme alanında ikinci meydan olarak yayalaştırma sonrası daha işlevsel hale gelen Beşiktaş Meydanı'dır. Bu meydan gerek yol akıslarının odaklandığı konumu itibarıyla ve gerekse Sinan Paşa Camii önünde yer alan alanın doluluk-boşluk oranları ile ve Barbaros Bulvarının ana aksında olması nedeniyle önemli konuma gelmiştir. Bu meydana metro hattının çıkışları, Sinan Paşa Camii, Köyiçi Aksı, Mevcut Demokrasi Anıtı ve Mevcut Ağaç Dokusu önemli tasarım yönlendiricileri olarak kabul edilmiştir. Meydan olabildiğince yalın çözülmeye çalışılmıştır. Bunun en önemli sebepleri akılda kalıcılık sağlamak, yaya hareketlerinde sirkülasyonu kolaylaştırmak ve Sinanpaşa Camisi ve Demokrasi Anıtı'nın daha güçlü olarak vurgulanmasını sağlamaktır. Bu meydanlar ve çevresinde 40. 000m2 yaya alanı tasarlanmıştır. Bu meydana kullanılan bir diğer sınırlandırıcı ve yönlendirici öğe lavanta tarlasıdır. Lavanta tarlası gerek şekil itibarıyla, gerekse renk kullanımı ile çabuk fark edilebilir ve meydanı aksiyel sistemde güçlü bir biçimde vurgulayan özelliğindedir ve insanlara tabiatı anımsatmaktadır. Meydanlar arasında geçiş sağlamak ve yaya hareketlerinden doğan etkileşimi sağlamak üzere rampalar organize edilmiştir. Farklı noktalarda dinlenme alanları ayrılmış, büfeler ve seyir güverteleriyle kullanıcıların meydana daha etkin yaşamaları sağlanmıştır. ' (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Projeler Müdürlüğü Beşiktaş Meydan Düzenleme Projesi Basın Metni)

Beşiktaş Meydan Düzenleme projesinin onaylandıktan sonra yayınlanan basın metnine göre, ilçede yapılacak olan düzenlemelerin her iki meydanı da (Barbaros Hayrettin Paşa Meydanı ve Demokrasi Anıtı Çevresi) kapsadığı görülmektedir. Doğal yer döşemeleri ile kullanıcılara görsel dokuyu bozmadan meydanla bütünleşme imkanı sağlayan projede taşıt ve yaya ulaşımı, alt geçit, metro ve deniz yolu sayesinde mevcut yoğunluğu azaltacak şekilde çözümlenmiştir.

Şekil 2. 31
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Uygulama Projesi
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 32
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Uygulama Projesi
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 33
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Uygulama Projesi
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 34
Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi Uygulama Projesi
(İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Projeler Müdürlüğü)

2. 3. 2007 Beşiktaş Belediyesi Kent Meydanı Geçici Projesi

2. 3. 1. Beşiktaş Meydanı'nın Bugünkü Durumu

İstanbul'un en büyük ilçelerinden biri olan Beşiktaş ilçesi, Avrupa yakasında merkezi bir konumdadır. D-100 Karayolu bağlantısı, geçiş noktalarında yer alması, deniz yolları gibi ana ulaşım akslarının kesiştiği noktada yer alması Beşiktaş Meydanını metropolde önemli kılmaktadır. Buna rağmen Beşiktaş Meydanı 1990 yılında düzenlenen yarışmadan günümüze aynı kentsel sorunlarla boğuşmaya devam etmektedir. Yaya-taşıt yoğunluğu, meydan bütünlüğü olmayışı, yönlendirici yaya akslarının olmaması, ulaşımdaki yığılmalar vs. geçtiğimiz 19 senelik süre zarfında belediyelerin Beşiktaş meydanı ile ilgili bir çözüm çalışması uygulamayarak 2005 yılına kadar meydanla ilgili önemli bir düzenleme yapmadığını göstermektedir. 2005 yılında 'Kent Meydanı' oluşturma amacı ile başlatılan çalışmalar 2009 yılında henüz sonuçlandırılmamıştır. Buna bağlı olarak meydan ile ilgili çalışmalar " Beşiktaş Belediyesi Projeler Müdürlüğü, Beşiktaş Meydanı ve Yakın Çevresi Düzenleme Avan Projesi ", " İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Projeler Müdürlüğü Beşiktaş Meydan Düzenleme Uygulama Projesi " ve " Beşiktaş Meydanı Geçici Kent Meydanı Projesi " olarak üç aşamada gelişmiştir. Bunlar; 1990 yılında açılan yarışma projesi, 2005 yılında başlatılan Kent Meydanı Projesi ve 2007 yılında uygulanan Geçici Kent Meydanı projeleridir.

Şekil 2. 35
Beşiktaş Meydanı 2008 (Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü
Fotoğraf Arşivi 2008)

Şekil 2. 36
Beşiktaş Meydanı 2008
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü Fotoğraf Arşivi 2008)

Şekil 2. 37
Beşiktaş Meydanı 2008
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü Fotoğraf Arşivi 2008)

2. 3. 2. 2007 Yılında Beşiktaş Belediyesi Tarafından Düzenlenen Geçici Kent Meydanı Projesi

Beşiktaş Belediyesi, 2005 yılının başında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne Beşiktaş Meydanı ve Çevresi'nin düzenlenmesi için gönderdiği projenin uygulama aşamasına geçmemesinden dolayı 2007 yılında geçici olarak bir meydan düzenleme projesi yapmıştır. Ana projenin ilk ayağı olarak planlanan uygulama 2007 yılında üç aylık bir sürede tamamlanmıştır. Proje geçici bir çözüm üretme amacıyla uygulanmış olsa da 2009 yılında Beşiktaş Meydanı için Büyükşehir Belediyesi'nin yeni bir çalışması olmamıştır.

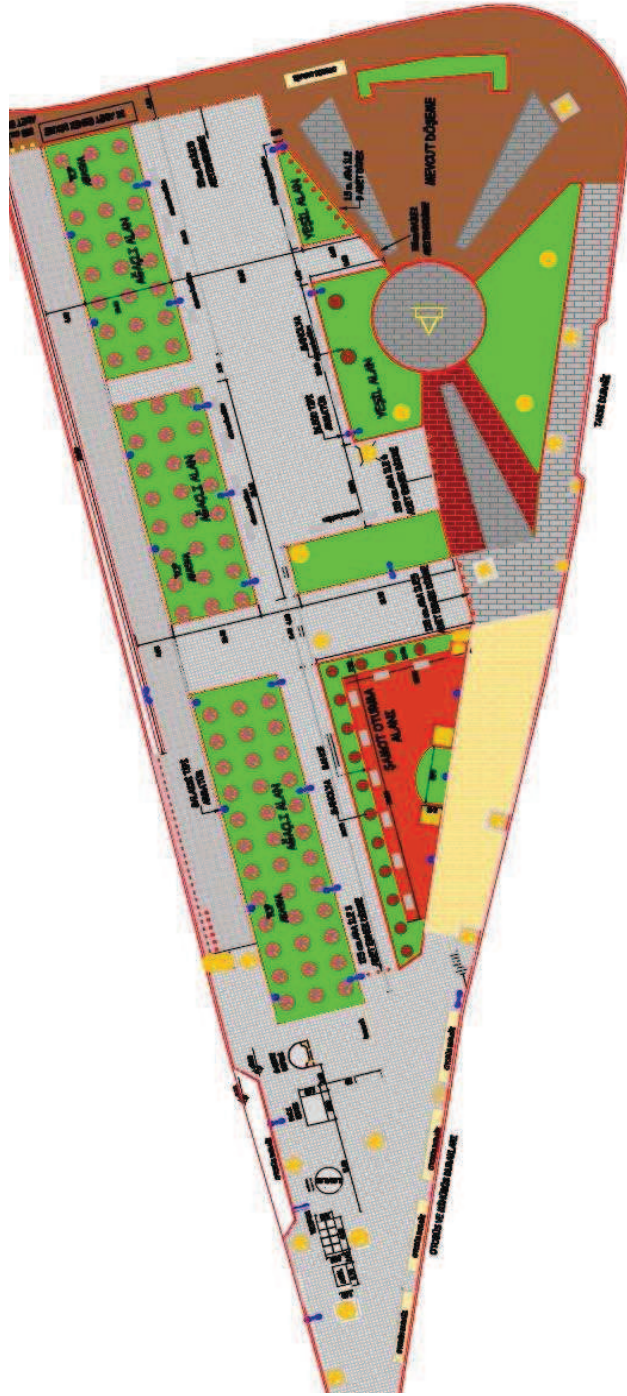
Söz konusu projede Barbaros Bulvarı Cumhuriyet Meydanı'nda, Cumhuriyet ve Demokrasi Anıtı çevresindeki 40 dükkân, üç büfe, köprü altında 9 dükkân ile halk pazarı ve Tansaş mağazası yıkılmış, yeşillendirme ve çevre düzenlemesi yapılmıştır.

Projenin Beşiktaş'lılar üzerindeki etkilerine bakacak olursak, eski meydanın daha düzenli bir görünüme kavuşmuş olması, otobüs durakları ve dolmuşların yolcu aldığı ve indirdiği noktalardaki yoğunluğun ve karmaşanın giderilmiş olması kullanıcılar üzerinde olumlu etkiler yaratmıştır. Parklarda ve yürüyüş alanlarında kullanım oranının artış sağladığı belirlenmiştir. Günün belirli saatlerinde çok yoğun bir yaya trafiğine maruz kalan meydanda yayalar için oturma alanları olması meydanı ayrıca fonksiyonel kılmıştır. Mevcut alanın tümüyle yayalaştırılması ve araç trafiğinin yer altına alınmasının planlandığı 2005 Beşiktaş 'Kent Meydanı' Projesi uygulanırsa İstanbul gerçek anlamda bir meydana kavuşacaktır.

Şekil 2. 38

2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi (Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 39
2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü)

Şekil 2. 40

Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi Uygulama Öncesi Beşiktaş
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü Fotoğraf Arşivi)

Şekil 2. 41

2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi Uygulama Sonrası Beşiktaş
(Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü Fotoğraf Arşivi)

Şekil 2. 42
2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi Uygulama Sonrası Beşiktaş
(B+ Dergisi Sayı : İlkbahar 08/1 sf. 20)

Şekil 2. 43
2007 Beşiktaş Belediyesi Geçici Kent Meydanı Projesi Uygulama Sonrası Beşiktaş
(B+ Dergisi Sayı : İlkbahar 08/1 sf.21)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 2005 ‘BEŞİKTAŞ KENT MEYDANI’ PROJESİ VE 1990 BEŞİKTAŞ MEYDANI VE ÇEVRESİ KENTSEL TASARIM PROJE YARIŞMASI’NDA BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJENİN KARŞILAŞTIRILMASI

3. 1. 2005 ‘Beşiktaş Kent Meydanı’ Projesi ve 1990 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması’nda Birincilik Ödülü Alan Proje Arasındaki Mekânsal Benzerlikler ve Farklılıklar

1990 yılında açılan Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması’nda birincilik ödülü alan proje ile 2005 yılında Beşiktaş Belediyesi’nin avan projesini çizdiği ve şu anda İstanbul Büyükşehir Belediyesi Projeler Müdürlüğü tarafından devam ettirilen, Anıtlar Kurulunca ilk onaydan geçen ve önümüzdeki yıllarda uygulanması planlanan iki projeyi karşılaştırdığımızda aradan geçen 19 senelik süreç içerisinde Beşiktaş Meydanı’nın hâlâ aynı sorunları yaşadığını görmekteyiz.

Her iki projede de amaç öncelikle taşıt ve ulaşım sorununu çözümlenektir. Bu bağlamda projelerin öncelikli hedefinin ağırlıklı sorun olarak tespit edilen yaya-taşıt ilişkisini çözmek; mevcut yeşil alanları da koruyarak tarihi çevre dokusuyla uyumlu bir meydan oluşturmak ve kent sakinlerine ortak kullanım alanı sağlayacak fonksiyonel bir mekân yaratmak olduğunu söyleyebiliriz.

1990 yılındaki projede önerilen çözümlere baktığımız zaman yayaların güvenli dolaşımı ve taşıt ulaşımını rahatlatmak amacıyla kara taşıt ulaşımının yer altına alınarak Beşiktaş’ın denizle kesintisiz bir bağlantı kurmasının hedeflendiğini görmekteyiz. 2005 projesine baktığımızda da transit taşıt trafiğinin zemin altına, yaya trafiğinin ise zemin üstüne alınmasına karar verildiğini görmekteyiz. Böylelikle her iki projedeki en önemli benzerliğin araç trafiğini yeraltına almak olduğunu tespit etmekteyiz.

Beşiktaş Meydanı’nın İstanbul’un en merkezi ulaşım noktalarından biri olması; Avrupa Yakası ve Anadolu Yakası hattındaki vapur işletmelerinin kalkış-varış noktası olması ve iskelelerin doğrudan Beşiktaş Meydanı’na açılması, otobüs, dolmuş, taksi gibi toplu taşıma araçlarının da bekleme noktası olması semte ayrıca yoğunluk kazandırmaktadır.

2009 yılındaki mevcut duruma baktığımız zaman Beşiktaş Meydanı’nın ana yollar arasında bir kavşak konumunda kaldığını ve düzenlenmemiş bir transfer merkezi olduğunu görmekteyiz. Aynı zamanda toplu taşıma araçlarının kilit noktası olan meydan, günün belirli saatlerinde önemli bir yaya-taşıt trafiğine sebep olmaktadır ve yayalar için rekreasyon ve dinlenme amaçlı düzenli bir kıyı şeridi ve yönlendirici yaya aksları bulunmamaktadır.

Eski proje (1990 Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması’nda Birincilik Ödülü Alan Proje) mimarlarının önerileri arasında vapur iskeleleri ve duraklar

arasında kesintisiz bir yaya bağlantısı kurulması, taşıt ulaşımının yarı açık tünellerle çözümlenmesi ve Beşiktaş'ın bu yoğun araç trafiğini hafifletmeye yarayacak otopark alanları tasarlanması bulunmaktadır. Yeni projede ise metro sistemi ile entegrasyon sağlanması, yayaların kesintisiz olarak her noktaya ulaşması, 20 hektarlık bir alanın araç trafiğinden soyutlanıp yayalaştırılması, otobüs duraklarının tünel çıkışlarından önce veya sonra yer alması gerektiğinden iskeleye 200-250 metre mesafede yer alması ancak daha yakın olması istenirse Barbaros Bulvarı gidiş ve dönüş istikameti için bir zemin altı otobüs durağı oluşturulması, Beşiktaş'taki anıtsal yapıların (Sinan Paşa Camii, Neccarzade Mustafa Rızaettin Türbesi, Barbaros Hayrettin Paşa Türbesi, Barbaros Hayrettin Paşa Anıtı, Beşiktaş İskelesi, Barbaros Hayrettin Paşa İskelesi, Deniz Müzesi, Demokrasi Anıtı) meydanla bütünleştirilmesi gibi öneriler vardır.

Eski projede yeni projeden farklı olarak bir modern sanatlar müzesi, 5 yıldızlı otel projesi ve Deniz Arşivi'nin bugünkü Deniz Müzesi'ne taşınarak konservatuvara dönüştürülmesi ve bu bölgenin Dolmabahçe Sarayı ile birlikte bir kültür ve sanat merkezine dönüştürülmesi gibi öneriler bulunmaktadır. Ayrıca engelliler için meydana, gereken yerlere basamakların yanı sıra rampalar düşünülmüştür. Yeni projede engelliler için tasarlanmış bir öneri görülmemektedir.

1990 ve 2005 yıllarında çözümlenen projelerin birbirinden çok da farklılık göstermediğini, her iki projenin de benzer çözüm önerileriyle Beşiktaş'a yeni bir meydan kazandırma çabası içerisinde olduğunu söyleyebiliriz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇ

4. 1. Sonuç

Mimari proje yarışmaları Türkiye’de uzun soluklu bir geçmişe sahip olmasa da son 10 yılda oldukça gelişmiştir. Bayındırlık Bakanlığı ve Belediyeler dışında büyük ölçekli şirketler de gençleri teşvik etmek ve onların tasarım gücünü kullanarak yeni çözümleri ve fikirleri kullanabilmek, aynı zamanda pazarda popülerlik sağlamak adına yarışmalar düzenlemeye veya yarışma düzenleyen kurumlara sponsor olmaya başlamıştır.

Mimari proje yarışmaları mimarlık mesleğinin gündeme gelmesini ve tartışılmasını sağlayan bir platform oluşturur. Yarışmalar devam ettikçe mimarlık zemini de güçlenmeye başlamıştır. Yönetmelik hükümlerini Kamu İdare Başkanı’nın yürüttüğü Mimarlar Odası’nın ‘Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği’ne göre yarışmaların kuruluş şekli, katılım şartları, teknik şartnameleri belirlenmiştir. Buna göre Türkiye’de yapılan yarışmalarda bu yönetmelikteki şartlar aranmaktadır. Mevcut kentleri ve merkezleri düzeltmek için düzenlenen kentsel düzenleme yarışmalarında da 50 maddeden oluşan bu yönetmeliğin kuralları uygulanmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Projeler Daire Başkanlığı Yatırım Planlama Müdürlüğü’nün görev ve çalışma yönetmeliğinin dördüncü maddesinin onbirinci fıkrasına göre Müdürlüğün görevlerinin arasında İstanbul nazım planı doğrultusunda kentsel ve doğal sit alanlarının mekânsal kalitesini yükseltmek amacıyla, düzenleme, altyapı ve üstyapı geliştirme çalışmaları, kentsel tasarım proje ve standartlarını oluşturmak, meydan düzenlemeleri ve bu alanların görüntü, kullanım ve mekân kalitelerini arttıracak her türlü ilave değerlerin konabilmesi için araştırma, inceleme ve teknik geziler gerçekleştirmek vardır. Yine aynı yönetmeliğin beşinci maddesine göre Yatırım Planlama Müdürlüğü uluslararası ve ulusal proje yarışmaları düzenleme ile alakalı konuları, düzenli bir şekilde takip ederek yürütme ve sonuçlandırma, dosya akışı içerisinde kayıt altına alma ve çeşitli şekillerde (digital ve diskette dahil) arşivleme hususunda görev üstlenen idari birimdir.

Ayrıca İstanbul Metropoliten Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi (İMP) , Büyükşehir Belediye Başkanı’nın görevlendirdiği başkan danışmanı yönetiminde sektör departmanlarının oluşturulması ile yapılanmıştır ve ondört sektör grubu altında toplam yirmi iki alt sektör grubu kurmuştur. Ulusal ve uluslararası yarışmalar grubu da bu alt gruplara dahildir.

Yarışmaların düzenlenme sebeplerinin esas amacı yeni ve akılcı fikirler elde etmektir. Kentsel tasarım veya meydan düzenleme proje yarışmalarında birincilik ödülünü kazanan projelerin genellikle uygulanmadığını görüyoruz. Belirlenen bölgelerde yarışma açıldıktan sonra bu yarışmaların sonlandırılmaması bir problem teşkil etmektedir. Kurumlar kazanan projeleri desteklemeli ve hayata geçirmelidir. Jüri üyelerinin değerlendirme kriterleri bu

konuda oldukça önemlidir. Mimari tasarım yarışmalarında ki değerlendirmede esas alınması gereken belli kavramlar vardır. Örneğin projelerden, şartnamede belirtilen programa en yakın tasarımın sunulması, mimari gelişime katkı sağlaması, yenilikçi olması, çevreyle bütün içinde olması, tarihi dokuyu bozmadan ve mevcut yeşil alanları koruyarak, şartnamaya uygun olarak hazırlanması, teknik anlamda eksiksiz olması, uygulanabilir nitelikte ve ekonomik çözüm sağlayacak düşük maliyetli çalışmalar olması beklenir.

Mimari proje yarışmalarında mimarlar yeni arayışlar ve araştırmalar içerisine girerler ve böylelikle farklı mimari anlayışlar aynı platformda bir araya gelir. Kazanan projelerin uygulanması da mimarlara iş imkânı sağlar. Güzel sanatların teşvik edilmesi, mimarinin gelişmesi, kentsel sorunlara çözümler getirilmesi, ve kent dokusunun gelişimini sağlamak da yine mimari proje yarışmalarının bizlere kazandırdıklarındandır.

Beşiktaş, Beyoğlu, Üsküdar ve Eminönü ilçelerinin tarihsel gelişimini göz önünde tutularak 1980 sonrası bu ilçelerde düzenlenen meydan tasarım yarışmaları dikkate alınmalı ve bu yarışmalardan çıkan sonuçlarda kentsel sorunlara ne gibi önerilerle yaklaşıldığı ve aradan geçen 30 yıl sonunda söz konusu ilçelerde ne gibi değişiklikler olduğu, meydan kavramının oluşup oluşmadığı tartışılmalıdır. Üsküdar, Taksim ve Beyazıt yarışmalarından farklı olarak ilk defa 1990 yılında Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması sonrası bir kollokyum ve sergi düzenlenmiştir. Bu kollokyum esnasında dönemin Beşiktaş Belediye Başkanı Ayfer Atay projeyi uygulama şanslarının çok fazla olduğunu, Büyükşehir Belediyesi'nin desteğini alırlarsa 1. 5 yıl içerisinde projeyi bitirmeyi planladıklarını açıklamıştır. Sergi ve kollokyum düzenlemesiyle diğer yarışmalardan bir adım öteye geçen Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması da ne yazık ki diğerleri gibi uygulama aşamasına geçememiştir.

Proje elde etmek için yarışma yöntemine başvuran diğer ülkelere nazaran Türkiye çok az sayıda yarışma düzenlemektedir ve kentsel tasarım / meydan düzenleme proje yarışmalarının geneline bakığımız zaman uygulanma oranı da yalnızca % 6'dır. 1935'ten günümüze açılan toplamda 15 kentsel tasarım / meydan düzenleme yarışmasından sadece bir tanesi şu anda uygulama aşamasındadır. Bu yarışmaların uygulanmama nedenlerini sadece Bakanlıklar veya Belediyeler'e bağlamakta fayda vardır. Yarışmalarla ilgili birtakım sorunlar da projelerin uygulanmama durumunu doğurabilmektedir. İstenilen verimlilikte olmayıp, jüri tarafından birinciliğe layık proje bulunmadığı yarışmalar da olmuştur. Yarışmalar sürecinde doğan sorunlardan bazıları jürinin kendi içerisinde fikir ayrılıkları yaşamasından veya değerlendirme süresinin kısa tutulmasından doğar. Projeler yeterince incelenemez ve ödül dağılımı dengeli olmayabilir. Ekonomik sorunlar nedeni ile projeye ayrılan yatırım bütçesinde kısıntıya gidilebilir dolayısıyla bu maddi kısıntı büyük ölçekli kentsel tasarım projelerinin uygulanamamasına sebebiyet verebilir. İşte bu gibi nedenlerden dolayı bazı yarışmalar sonuçlanamaz. Ayrıca kimi zaman ihtiyaç programlarının ve isteklerin kurumlarca tam olarak tarif edilememesi ve bununla ilgili olarak danışman kurullarla çalışılmaması da projelerin uygulamaya dönüştürülemediğini sağlamaktadır. Örneğin 1990 yılında açılan Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Ulusal Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nda yarışma sonrası düzenlenen kollokyumda yarışmacılar,

yarışma şartnamesi üzerine eleştiriler getirmişler, Beşiktaş Meydanı gibi trafiğin önemli bir sorun teşkil ettiği alanda, konu ile ilgili yeterli donenin verilmediğini dolayısı ile önerilen çözümlerin yetersiz kaldığını ve kendilerine verilen haritalarda eğim çizgilerinin olmadığını, bireysel çabalarıyla çalışmalar yaptıklarını vurgulamışlardır. Yarışma sürecinde kamunun bilgilendirilmemesi, söz konusu bölgede yaşayanların konu ile ilgili görüş ve beklentilerinin dikkate alınmaması da yarışmalarda gözlenen olumsuzluklardan bir tanesidir.

Elbette asıl sorun bu yarışmaların uygulanabilirliğini sağlayabilmektir. Devlet dairelerine ait binalar veya konutlar ile ilgili yarışmalar hızlıca sonuçlandırılıp uygulandığına göre, aslında kentsel tasarım yarışmalarının da uygulanma ve halk tarafından deneyimlenme hakkı vardır. Meydan kavramına çok uzak olan bir ülke olan Türkiye’de, İstanbul gibi dünyanın her yerinden turist ağırlayan ve tarihi güzelliklerle dolu bir şehirde kullanılabilecek, insanlar tarafından keyifle değerlendirilebilecek bir meydan olmayışı çok üzücü bir durumdur. Üsküdar, Taksim, Kadıköy, Beyazıt, Beşiktaş, Bağcılar, Kartal ve daha birçok ilçede kişilerin ortak kullanımına açılacak, bir geçiş alanı olmaktan ziyade vakit geçirilebilecek, gerektiğinde sanatsal, teatral etkinliklerle halkı buluşturabilecek meydanlar oluşması gerekmektedir. Bu konuda daha önce yapılan girişimlerin başarısız olması, şimdiki mimarları aynı çözümleri gündeme getirip sunmaktan caydırıyor olabilir, çünkü meydanlarımız yıllardır aynı kentsel sorunlarla başetmektedir. 1990 yılında düzenlenen Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması’nın uygulanmamış olması ve aradan geçen 19 yıldan sonra o projeye çok benzer bir projenin gündeme gelmesi ve 4 yıllık bir ön hazırlıktan geçirildikten sonra 2009 yılında hâlâ uygulanmamış olması, kentsel tasarım yarışmalarından çıkan çözümlerin aslında yetersiz olmadığını göstermektedir. 19 yıl evvel sunulmuş olan önerinin şimdi onaylanması dikkate değerdir. Hükümetin kendi iç problemleriyle uğraştığı ve Türkiye’nin iç ve dış borçlarının ikiye katlandığı bir dönemde meydanlara ayrılacak bir bütçe olmasına inanmak gerçekten çok güçtür. 2005 yılından beri yeni kent meydanına kavuşmayı bekleyen Beşiktaş halkının gerçek bir meydana ne zaman sahip olacağını ise zaman gösterecektir.

Sonuç olarak yarışmalara katılım sağlandıkça Türkiye’de de mimarlık gelişecektir ve kentsel sorunlara getirilecek olan çözümler de artacaktır. Bu çözümler kâğıt üzerinde kalmamalı ve İstanbul’un her semtine seçimler öncesi meydan vadeden kişi ve kuruluşlar, kente mimari bir kimlik kazandıracak olan meydan projelerinin uygulanmasını sağlamalıdır.

KAYNAKLAR

AYGÜN, M. , (2004), "Tarihsel Dönemekte Proje Yarışmaları ", s. 28, Sayı: 320, Mimarlık (der.), Dosya, "Her Daim Gündemde: Yarışmalar", Mimarlar Odası, Ankara.

BAYRAKTAR, N. , KAPLAN H. , TEKEL A. , (2006) "Kentsel Tasarım Yarışma Süreçleri ve Uygulama Örnekleri Üzerinden Kentsel Tasarım Tartışmaları ", s. 14-19, Sayı: 329, Mimarlık (der.), Mimarlar Odası, Ankara.

Beşiktaş Yaşam Rehberi, (2008), "Dünden Bugüne Beşiktaş, Cumhuriyet Dönemi", s. 59-60, Beşiktaş Belediyesi, Beltaş A. Ş. Yayınları

"Beyazıt Meydanı İçin Proje Yarışması. " Ekim 1988, Yapı (der.), sayı: 83 s. 7, Yapı-Endüstri Merkezi, İstanbul

"Beyazıt Meydanı Proje Yarışması Sonuçlandı. " Ocak 1989, Yapı (der.), sayı: 86 s. 10, Yapı-Endüstri Merkezi, İstanbul

ÇELİK, H. M. , (2003), "Türk Kent Planlama Sisteminin Dünya Planlama Teorisindeki Yeri ve Açmazları", s. 93-105, Sayı:26, Planlama Dergisi (der.), Şehir Plancıları Odası Yayını, Ankara.

ÇUBUK, M. , (1994), " Türkiye’de Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu 1990-1994 Sonuçları Üzerine: Sentez Denemesi", M. S. Ü. Yayınları, İstanbul.

EKE, F. , (1994), "Değişen Dünya Türkiye ve Planlama", s. 3-9, Sayı:24, Belediyeler Dergisi (der.), T. C. B. İ. B. TAU, Ankara.

ERKOL, İ. , (2005) "Yönetmelikler ve Mimari Proje Yarışmaları ", Makale, <http://www.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=5784>

ERKOL, İ. , (2005) "Geçmişten Günümüze Mimari Proje Yarışmaları ", Makale, <http://www.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=5750>

GÖKÇEN, R. , "İstanbul ve İlçeler Dizisi 4 " Özyürek Yayınları, 1988,

GÜNAY, B. , (1997), "Kentsel Tasarım Kültürü ve Yaratıcılığın Sınırları", Planlama Dergisi (der.), s. 54-61, Sayı: 97/2, Şehir Plancıları Odası Yayını, Ankara.

HASOL, D. , "Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü", Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, 1979, İstanbul.

HASOL, D. , (1994) "İmar mı? Yıkım mı?", s. 42-43, Sayı: 151, Yapı (der.) Yapı-Endüstri Merkezi, İstanbul

İstanbul Beşiktaş Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü, Büro Şefliği

KELEŞ, R. , "Kentbilim Terimleri Sözlüğü", İmge Kitabevi Yayıncılık, 1998, İstanbul.

KORKMAZ, E. , (2001) "Beşiktaş Merkez Bölgesi'nde Yer Alan Açık Alanların Kullanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi: Beşiktaş Örneği ", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

ÖZBAY, A. , (1990) " Beşiktaş Meydanı Proje Yarışması Sonuçlandı", s. 12-13, Sayı: 105, Yapı (der.) Yapı-Endüstri Merkezi, İstanbul

ÖZBAY, H. , (1993) " Dosya: Yarışmalar Sahip Olduğumuz Tek Sağlıklı Kurumdur ", s. 24-26, Sayı: 251, Mimarlık (der.) Mimarlar Odası, Ankara.

PAMİR, M. DORUK. , (1988) "Üsküdar Meydanı Düzenlemesi Üzerine. . " s. 42-43, Sayı: 78, Yapı (der.) Yapı-Endüstri Merkezi, İstanbul

SAYAR, Y. , (2004), "Türkiye'de Mimari Proje Yarışmaları 1930-2000: Bir Değerlendirme ", s. 29, Sayı: 320, Mimarlık (der.), Dosya, "Her Daim Gündemde : Yarışmalar", Mimarlar Odası, Ankara.

SÜHER, H. , (1990), "Araştırma Projesi: İstanbul Metropolitan Kentinde Sosyo-Ekonomik Koşullar, Yapma Çevre ve Sağlık Koşulları Arasındaki İlişkilerin Sağlanması ", s. 41-51, Sayı: 109, Yapı (der.) Yapı-Endüstri Merkezi, İstanbul.

ŞANLI, İ. , (1991), "Kentsel Tasarım Eğitimi Üzerine Yanıtlanmamış Bazı Temel Sorunlar", s. 5-91, Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu, MSÜ Mim. Fak. Yayını, İstanbul.

"Taksim Meydanı Proje Yarışması. " Nisan 1988, Yapı (der.), sayı: 78 s. 29-40, Yapı Endüstri Merkezi, İstanbul

TAYLOR, N. , (1999) "The Elements of Townscape and Art of Urban Design", Journal of Urban Design, sayı: 4, s. 195-209 Carfax Publishing Ltd.

TEKELİ, İ. , (1994), "Bir Kentsel Tasarım Kuramının Geliştirilmesi Üzerine Düşünceler", s. 591-610, Kent, Planlama, Politika, Sanat, ODTÜ Mim. Fak. Yayını, Ankara.

TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Mühendislik Şehircilik ve Kentsel Tasarım Proje Yarışmaları Yönetmeliği

TUNA, D. , (2005), " Proje Yarışmaları ile İlgili Bazı Düşünceler ", s. 41, Sayı: 322, Mimarlık (der.), Mimarlar Odası, Ankara.

UYGUR, S. , (1997), "Yarışma Ortamı Risk Almayı Gerektirir", s. 14-20, Sayı: 275, Mimarlık (der.), Mimarlar Odası, Ankara.

UZUN, T. , (2004), "Türkiye'de Düzenlenen Uluslararası Mimarlık Yarışmaları: Tartışmalar, Skandallar, Ödüller", s. 32-37, Sayı:13, Mimar. ist (der.), TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, İstanbul.

"Üsküdar Meydanı Proje Yarışması. " Nisan 1988, Yapı (der.), sayı: 78 s. 40-50, Yapı Endüstri Merkezi, İstanbul

YILMAZ, E. , (2008), "Bir Meydan İki Tasarım", Haber, <http://www.gazeteparc.com/h25336-bir-meydan-iki-tasarim.html>

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad	Özge Gündem
Doğum Yeri ve Tarihi	12. 05. 1981 İstanbul
Lise	Şişli Terakki Lisesi
Lisans	Beykent Üniversitesi Mimarlık Bölümü
Yüksek Lisans	Beykent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mim. Anabilim Dalı, Bina Bilgisi
Çalıştığı Kurumlar	2005-2007 Aşçıoğlu İnşaat 2007- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı

EK 1

TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Mühendislik Şehircilik ve Kentsel Tasarım Proje Yarışmaları Yönetmeliği, Mart 2001

TMMOB MİMARLAR ODASI MİMARLIK MÜHENDİSLİK ŞEHİRCİLİK VE KENTSEL TASARIM PROJE YARIŞMALARI YÖNETMELİĞİ

Tanım

Madde 1- Bu yönetmelikte belirtilen usullere uyularak ve bu yönetmelik çerçevesi içinde yapılan Mimarlık, Mühendislik, Kentsel Tasarım ve Şehircilik alanındaki yarışmalara "Proje Yarışması" denir.

Amaç ve Kapsam

Madde 2 -Bu yönetmelik Mimarlık, Mühendislik, Şehircilik ve Kentsel Tasarım proje yarışmalarında izlenecek yol, görev, yetki ve sorumlulukları tayin ve tesbit eder. Mimarlar Odası üyelerinin katılabilmesi için, bütün kamu ve özel sektör kuruluşları ile bağlı müesseselerin çıkaracakları yarışmaların asgari koşullarının bu yönetmelik usullerine uyması zorunludur. Aksi takdirde Mimarlar Odası üyelerinin yarışmaya katılmamasını isteyebilir. Uymayan üyeler Onur Kuruluna sevk edilir.

Bu yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmayan yarışmalar geçerli değildir. Yarışmalar, yapılması düşünülen konularda günün mimarlık, mühendislik ve sanat anlayışına uygun, işletme ve ilk tesis maliyetleri yönünden en ekonomik çözümleri bulmak ve güzel sanatları teşvik etmek amacıyla açılır.

Bu yönetmelikte saptanmış bütün konuları Mimarlar Odası adına Yarışmalar Komitesi düzenler ve izler.

Yarışma Şekilleri

Madde 3 -Yarışmalar, Uluslararası, Ulusal, Bölgesel veya fikir yarışmaları olmak üzere 4 şekilde yapılır.

Madde 4- Uluslararası yarışmalar, Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)'nin Uluslararası Yarışma Yönetmeliği şartlarına tabidir.

Madde 5- Ulusal yarışmalar; Türk Mühendis ve Mimar Odalarına kayıtlı tüm mühendis ve mimarların girebileceği şekilde yapılır. Bölgesel yarışmalar; Türk Mühendis ve Mimar Odalarına kayıtlı, sadece Mimarlar Odası en az bir Şube bölgesi içinde faaliyet gösteren mimarların katılabileceği şekilde yapılır. Bu yarışmaya katılan bir mimar başka Şube bölgesinde faaliyet gösteren bir mimarla ortaklık yapabilir. Bölgesel yarışmaya açılacak konu 6000 m2 den büyük yapı veya 10 ha. dan büyük kentsel tasarım olamaz. Ancak konunun önemine göre bu değerlerin altında ki konularda ulusal olarak yarışmaya çıkartılabilir.

Fikir yarışmaları herkese açık veya özel koşullu olabilen,uygulama amaçlı olmayan konularda, özellikle araştırma çalışmalarını desteklemek amacıyla açılır. Fikir yarışmaları uluslararası, ulusal veya bölgesel ölçekte olabilir. Hangi türde yapılacaksa o türün koşullarına tabidir. Bu yarışmalar (fikir yarışmaları hariç) önemine göre tek kademeli veya iki kademeli

olarak düzenlenirler. Gerek ulusal, gerek bölgesel yarışmalara yurt içinde veya yurt dışında 5 den fazla olmamak kaydıyla mesleğinde o konuda deneyimi olan kişiler ayrıca çağrılabilir. Bu durumda bu çağrılara en az mansiyon bedeli kadar özendirme ödentisi yapılır. Eğer çağrılı herhangi bir ödül veya mansiyon kazanırsa bu ödeme yapılmaz. Satınalma ile derecelendirilirse özendirme ödülü ödenir, başka ödeme yapılmaz.

Ulusal Bölgesel ve Fikir Yarışmalarının Düzenlenmesindeki Esaslar

Madde 6- Mimarlık ve mühendislik konularında açılacak yarışmalarda:

- Konunun ve yerinin belirli olması,
- Jürinin tespit edilmiş olması,
- Yarışma donelerinin (şartname ve programla ilgili ayrıntılı bilgilerin) hazırlanmış olması,
- Sürenin belirtilmiş olması,
- Ödüllerin tespit edilmiş bulunması,
- Günlük gazeteler ile ilan edilmesi,
- Mimarlar Odası Yarışmalar Komitesine incelemek amacıyla bilgi verilmiş olması, ve yönetmeliğe uygunluk konusunda onay alınmış olması şarttır.

Yarışmalara Katılma Esasları

Madde 7- Yarışmacıların:

- Jüri (danışman, asli ve yedek) üyelerinin herhangi birinin ortağı, yardımcısı veya 1.dereceden akrabası olmaması,
- Jüri çalışmalarının hiçbir safhasına katılmamış bulunması,
- Yarışmayı çıkaran kuruluşta, yarışma şartlarını hazırlayanlar arasında bulunmaması,
- Yarışma şartlaşmasında belirtilen niteliklere haiz olması,
- Ekip olarak yarışmaya katılacakların her birinin ayrı ayrı bu şartlara uyması,
- Şartlaşma almış, adresini idareye kaydettirmiş bulunması şarttır.

Bu şartlara uymayan yarışmaların projeleri yarışmaya katılmamış sayılır.

Yarışma Konusu Tesisin
Yapılacağı Yerin İncelenmesi

Madde 8- Yarışmaya katılmak isteyen yarışmacıların, yarışma konusu tesisin yapılacağı yeri görmeleri istenebilir. Bu inceleme için önceden belli edilen bir ücretin idarece yarışmacılara ödenmesi gereklidir. Yarışmacıların bu ücreti alabilmeleri için iş yerine gittiklerini belgelemeleri ve yarışmaya katılmış olmaları gerekir.

Madde 9- Ulusal yarışmalar tüm ülkede dağıtım yapılan günlük en az iki gazetede, meslek oda ve kuruluşlarının dergileri ve radyo olmak üzere, bölgesel yarışmalar o bölge içinde yayınlanan en az bir gazetede, meslek oda ve kuruluşlarının dergileri ve radyo ile olmak üzere ilan edilir.

Bu ilanlarda aşağıdaki hususlar yer alacaktır.

- Yarışmanın yeri ve konusu,
- Yarışmanın şekli (Mimarlık,Mühendislik, tek kademeli veya iki kademeli vb.)
- Süresi (Açılış ve bitiş tarihleri)
- Danışman, asli ve yedek jüri üyeleri ile raportörlerin isimleri,

- e. Ödüllerin sayısı ve tutarları,
- f. Şartlaşmaların nereden elde edileceği,
- g. Yarışmanın bu yönetmeliğe göre yapılacağı.

Madde 10- Şartlaşmada:

- a. Yarışmanın konusu ve yeri,
- b. Yarışmaya kimlerin katıldığı,
- c. Yarışmanın şekli,
- d. Jüri üyeleri ve raportörlerin isimleri ve kimlikleri,
- e. Yarışmacılardan istenen belgelerin neler olduğu, ölçekleri ve özellikleri, proje düzenleme ve sunma şekli,
- f. Ödüllerin (derece ve mansiyonların) sayısı, tutarı, ne zaman ve nasıl ödeneceği,
- g. Yarışmacılara verilen belgelerin miktarı, neler olduğunu,
- h. Yarışmanın süresi,
- i. Maliyet tavanı, mühendislik yarışmalarında değerlendirme esasları,
- j. Projelerin verileceği gün ve yer.
- k. Yarışmacıların sorularının sorulma ve cevaplandırma süreleri,
- l. Jürinin toplantı günü,
- m. Projelerin yollanma ve geri gönderme şekli,
- n. Rumuzlar ve ambalaj esasları,
- o. Proje sergisinin açılma günü, süresi ve serginin yapılacağı şehirler,
- p. Yarışma sonuçlarının ilan şekli,
- r. Yarışmaların sonucundan sözleşmenin imzasına kadar geçecek sürede, yarışmayı çıkaran kuruluş ile yarışmacı arasında doğacak anlaşmazlıkların hal şekli,
- s. Birinci ödülü kazanana, işin nasıl verileceği,
- t. Şartlaşma eklerinin nelerden ibaret olduğu,
- u. Sözleşme örneği, (Sözleşme içinde işin bedelinin nasıl saptanacağı belirtilecek ve örnek olarak yarışmanın çıktığı günkü hizmet bedeli hesaplanacaktır.)
- v. Kolokyumun nerede ve ne zaman yapılacağı, açık olarak belirtilir.

Madde 11- Programlarda;

- a. Çözümlemesi istenen sorunlar, (değişik yoruma yer vermeyecek şekilde açık ve seçik olarak),
- b. Yarışmanın amacı, (kullanış ve işletme özelliklerinin neler olduğu)
- c. İhtiyaç programının çeşitli unsurlarının yekdiğeri ile olan ilişkilerini gösterecek açık ve ayrıntılı bir şema,
- d. Yapının üzerinde inşa edileceği alan ve çevresi hakkında teknik bilgiler,
- e. Yarışmacıların uymaya zorunlu olduğu esaslar, (kabulde serbest bırakıldıkları hususlar ve bunların ölçüleri) açık olarak belirtilir.

Yarışma Süresi ve Soruların Sorulması

Madde 12 -

- a. Yarışmanın ortaya koyduğu sorunların çözümlenebilmesi için gerekli yarışma süresi idarece teklif, jüri tarafından tespit edilir.
- b. Konu hakkında yarışmacıların soruları; yarışma süresinin ilk 1/3'ü içinde sorulur, cevaplar 15 gün içersinde bütün yarışmacılara posta ile gönderilir.

İdarece Verilecek Teknik Bilgiler

Madde 13 - Proje yarışmalarında:

- a. Yapının harita veya şehir planındaki yeri, gerektiği kadar çevresini içine alan, hakim rüzgar ve kuzey işareti bulunan kot ve tesviye eğrilerini ve yapı alanını içine alan şehircilik bakımından çevresiyle olan ilişkilerini gösterir bir genel vaziyet planı,
- b. Yarışmacıdan istenecek ölçekte ve gerekli boyutları kapsayan bir vaziyet planı,
- c. Yapı alanı veya arsanın, zemin cinsi (temel sistemi seçimine tesir edecek özellikleri), çevresindeki yapıların şekli ve durumu,
- d. Yeraltı su seviyesi, şehir tesisatı hakkında yeterli bilgi, (su, elektrik, havagazı kanalizasyon telefon vb.)
- e. Arsa veya yapı alanı çevresinin trafik yönünden durumu,
- f. Arsa veya yapı alanında inşaat yapılmasına izin verilen saha, gerektiğinde komşu alanlardaki ve çevredeki yapıların şekilleri ve şehir imar planına göre imar çapı,
- g. Yarışma konusu yapının inşa edileceği sahada birlikte kullanılması istenilen yapılar varsa o yapıların rölemleri, (plan, kesit görünüşü)
- h. Varsa o kent belediyesinin özel yapı şartlaşmasının önemli maddelerinin birer örneği,
- i. İstenilen ünitelerin sayısı, büyüklükleri, konmaları istenilen yerleri, diğer kısımlarla olan bağlantıları ve kullanılma şekilleri hakkındaki dilekler, (uyulması zorunlu olanlarla, isteğe bağlı olanlar belirtilmelidir.)
- j. Mevcut olan veya kullanılması özellikle istenen belli başlı yapı malzemesi mahalli yapı malzemesinin cins ve nitelikleri ve arzu edilen yapı tarzı şekilleri,
- k. Gerekirse yarışma konusu binanın maliyet tavanı, (Maliyet tavanının bulunmasında uygulanan usuller yarışma projesi maliyetinin bulunmasında uygulanmak üzere yarışmacılara verilir.)
- l. Mühendislik yapıları için değerlendirme esasları, (Bu esaslar teklif, jüri tarafından kabul edilecektir.)
- m. Arsa veya yapı alanını ve çevresini gösterir bir veya birkaç fotoğraf,
- n. Meteorolojik bilgiler,
- o. Konu ile ilgili genel bilgiler, yarışmanın konusuna göre yarışmacıya verilecektir.

Yarışmacılardan İstenenler

Madde 14- Şartlaşmada;

- a. Mimarlık ve Mühendislik proje yarışmalarında istenilen projelerin niteliği,
- b. İstenilen resimlerin sayısı, ölçek ve çiziliş şekilleri,
- c. Jüri, yarışmacılardan istenmiş ise, uygulama yeteneği belgeleri,
- d. Projelere eklenecek olan:

I. İnşaat mühendisliği raporunda; binanın taşıyıcı sistemi ile kullanılacak malzemenin ekonomi, mimarlık ve mühendislik kuralları gözönünde bulundurularak tesbit edileceği, Tespit edilen taşıyıcı sistemin (düşey ve yatay elemanlar açık olarak belirtmek şartıyla) gösterileceği ve ayrıca mezkur sistemin şemalarının verileceği, lüzumlu yerlere konulacak dilatasyonlar ve sebep belirtileceği, temele gelen yüklerin yaklaşık olarak hesaplanacağı ve verilen zemin raporuna göre binanın temel sisteminin (radye, kazık, munferit, v.b.) hesapla gösterileceği, saha tanzimi ile YolSu Kanalizasyon ve drenaj projeleri söz konusu ise, bu hususta yarışmacıya idarece verilecek bilgilere göre rapor tanzim edileceği, bu raporda su ihtiyacının ne şekilde sağlanacağı, kanalizasyon tipi, deşarj imkanları, drenajın gerekli olup olmadığı ve ne şekilde yapılacağı, yol tipi hakkında bilgiler verileceği (gerektiği hallerde rapora krokiler eklenecektir.)

II. Makina tesisat raporunda; ısıtma havalandırma, soğutma sistemleri sistem teçhizatının kaplayacağı hacimlerin (yaklaşık olarak ölçüleri verilecek) belirtileceği,

III. Elektrik tesisat raporunda; asansör hacimleri, sürati, kapasitesi telefon sistemi, diğer muhabere sistemleri, aydınlatma sistemi, yedek jeneratörlerin kaplayacağı hacimlerin (yaklaşık olarak ölçüleri verilecek) gösterileceği,

İnşaat mühendisliği, makina ve elektrik tesisat raporlarını düzenleyen uzmanların isimleri, kimlik zarflarında müellif mimar isimleri ile birlikte bildirilecek, bu raporlar mutlaka bu mevzu ile ilgili mühendisler tarafından hazırlanmış olacaktır.

- e. Kimlik zarfı,
- f. Mühendislik yarışma projelerinde karşılaştırmaya imkan verecek ayrıntılı hesap ve projelerin isteneceği,
- g. İzah notlarının istendiği,
- h. Maliyet tavanının tespitinde uygulanan usuller ile bulunacak yarışma projesi maliyet hesabının istendiği,
- i. Maket isteniyorsa buna ait şartlar belirtilecektir.

Şartlaşmada istenen resim ve belgelerden fazlası jüri tarafından incelenmeyecektir. Jüri konunun önemine göre gerek gördüğü taktirde bu maddelerde belirtilenlerden azaltma yapabilir.

Kentsel tasarım ve şehircilik yarışmalarında bu maddenin d şıkkı, I, II ve III. Fıkrasındakiler istenmeyebilir.

Jürinin (Bilirkişi) Heyetinin Kuruluş Şekli

Madde 15- Jüri (bilirkişi heyeti) danışman, asli ve yedek üyeler ile raportörlerden kurulur, Asli ve yedek üyelerin Mimarlar Odası Yarışmalar Komitesince en sık 2 en fazla 4 yılda bir yapılacak jüri anketi içinden seçilmesi şarttır. Bu amaçla Mimarlar Odası en az son 10 yılda yarışmaya katılmış veya asil, yedek, danışman ve raportör olarak jüri heyetinde görev almış kişiler arasında anket yapar, Anket mimari tasarım ağırlıklı ve kentsel tasarım ağırlıklı olmak üzere ayrı ayrı düzenlenir ve herbirinden en az 30, en çok 60 kişilik listeler hazırlanır. Yarışmalar Komitesi jüri aday seçimini (asli ve yedek) uzmanlığına göre bu listelerden yapar. Komite gerek görürse asli ve yedek üyelerden birer kişiyi, konusunda uzman olmak kaydıyla, jüri listesi dışından seçebilir.

Jüri Oluşumu

a. Mimarlık proje yarışmalarında: Jüri asli üyelerinin sayısı konunun önem ve özelliğine göre 5 veya 7 kişi olarak idarece tesbit edilir. Jüri asli ve yedek üyeleri arasında birer inşaat mühendisi (statiker) bulundurulabilir. Ancak bu kentsel tasarım veya şehircilik yarışmalarında geçerli değildir. Kentsel tasarım ve şehircilik yarışmalarında uzmanlığı ile ilgili kişiler bulundurulur.

A.1 Jüri asli üyeleri, idarenin talebine göre, 5 veya 7 kişi olarak Mimarlar Odası Yarışmalar Komitesince, 15. maddedeki esaslar çerçevesinde, uzmanlığına göre jüri listesinden seçilerek saptanır. 5 kişilik jürilerde 1, 7 kişilik jürilerde 2 kişi idarenin önerisiyle belirlenebilir.

A.2 İdare isterse 5 kişilik jürilerde 7, 7 kişilik jürilerde 10 kişinin yarışmalar komitesince aynı esaslar çerçevesinde belirlenmesini isteyebilir. Bu durumda idare, gönderilen listeden 5 kişilik yarışmada 7 kişi içinden 5, 7 kişilik yarışmada 10 kişi içinden 7 kişiyi kendisi seçer, Sonucu

Yarışmalar Komitesine bildirir. Bu durumda asli üyeliğe seçilmeyenler, idare isterse, yedek jüri üyesi olarak görevlendirilir; veya idare bu uygulamayı istemezse, yedek üyeler 15B maddesine göre ayrıca bildirilir.

B. Yedek jüri üyeleri 5 kişilik jürilerde 2, 7 kişilik jürilerde 3 kişi olmak üzere Mimarlar Odası Yarışmalar Komitesince, 15. maddede ki esaslar çerçevesinde, uzmanlığına göre jüri listesinden seçilerek saptanır.

Yedek jüri üyeleri 15.A2 maddesine göre seçilmişse yukarıdaki uygulama yapılmaz. Asli jüri üyesi olarak seçilmeyen üyeler doğrudan yedek üye olarak görev alırlar. Bu sayılara idare isterse son yedek olarak 1'er kişi ekleyebilir.

b. Mühendislik proje yarışmalarında; jüri asli üyelerinin sayısı, konunun önem ve özelliğine göre 7 veya 9 kişi olarak idarece tesbit edilir. Jüri asli ve yedek üyeleri idarece seçilir. Özelliği olan konularda, konu ile ikinci derecede ilgili meslek mensupları arasında bir kişi jüri asli üyesi olarak idarece seçilir. Jüri asli ve yedek üyeleri arasında birer mimar bulundurulur. Jüri kompozisyonundaki mimar üye yarışmalar komitesince uzmanlığına göre jüri listesinden seçilir.

c. Yedek üyeler 5 kişilik jüride, 3,7 kişilik jüride 4 kişiden fazla olamaz.

d. Jüri danışman üyeleri yarışmalar komitesi ve/veya asli jüri üyeleri tarafından seçilir. Asli jüri üyeleri çalışmalarının herhangi bir aşamasında gerekli gördüğü uzmanlara danışman olarak görev verebilir. Yarışmayı çıkartan kurum isterse 2 kişiden fazla olmamak üzere danışman üye atayabilir.

e. Jüri raportörleri (gerekliyse raportör yardımcıları) yarışmayı açan idarece seçilebilir veya yarışmalar komitesince seçilebilir.

f. Bölgesel yarışmalarda 5 kişilik jürilerde 2, 7 kişilik jürilerde 4 kişi jüri listesinden olmak üzere varsa o şube bölgesinden yarışmalar komitesince seçilir. Yoksa jüri olma kriterlerini taşıyan, bağlı olunan şubenin önereceği bir misli fazla kişi arasından gene komitece seçilir, eksiği varsa tamamlanır. Aynı şekilde yedek jüri olarak 5 kişilik jürilerde 1, 7 kişilik jürilerde 2 kişi aynı yöntemle önerilir ve seçilir.

Asli Jüri (Bilirkişi) Üyelerinin Görev ve Yetkileri

Madde 16 -

a. İdarece kendilerine verilen yarışma şartlaşması ve ihtiyaç programını (yarışmanın yapılacağı yeri jüri üyeleri görmek zorundadır.) ve maliyet tavanını inceleyerek mutabakatını bildirmek,

b. İdarece tesbit edilen danışmaların dışında gerekli gördüğü uzmanlık dallarından danışman üyeleri, yarışmayı çıkaran kuruluştan talep etmek,

c. Yarışmacıların sorunlarını tereddüde mahal bırakmayacak şekilde açık ve seçik olarak cevaplamak,

d. Raportör raporunda, program ve şartnameye aykırılığı belirtilen hususlara göre projelerin yarışma dışı bırakılıp bırakılmayacağı hususunda karar vermek,

e. Yarışma konusunun önemi ölçüsünde gerekirse yarışmacılardan "uygulama yeteneği belgeleri" istemek, yarışma sonuçlarının ilanından önce birinci seçilen proje ile ilgili belgeleri tetkik etmek, belgeler yetersiz bulunursa, birinci seçilen proje müellif yada müelliflerinin danışman ya da danışmanlarla çalışmasını istemek, müellifçe teklif edilecek danışmanları onaylamak,

f. Yarışma şartlaşmasında uyulması zorunluluğu olduğu tesbit edilmiş hususlara ve bilhassa verilen maliyet tavanına uymayan projeleri yarışma dışı bırakmak,

- g. Yarışmaya girmiş eserler arasında programın şartlarına, sanat, ekonomi, teknik, emniyet ve işletme bakımından en iyi uymuş olanları seçmek ve bu eserler arasında ödülleri (derece ve mansiyonları) tesbit etmek,
- h. Yarışmayı açan idare uygun görürse, değerli projelerin satın alınmasını tavsiye etmek,
- i. Danışman üye raporları karşısında, bu raporlara uyma ve uymama nedenlerini jüri raporunda belirtmek,
- j. Ön ve değerlendirme çalışmalarını tutanaklarla tesbit etmektir.
- Jüri asli üyeleri yarışma süresinde yarışmacılarla konu üzerinde görüşme yapamazlar.
- Madde 17 -

- a. Jürinin program ve şartlaşma için yapacağı ön çalışmalar ve soruların cevaplandırılması için yapılacak toplantılara yedek jüri üyeleri mutlaka katılacaklardır. Ayrıca değerlendirme çalışmaları sırasında birinci yedek üyenin hazır bulunması ve çalışmaları izlemesi sağlanır. Ancak oy ve söz hakkı yoktur.
- b. Herhangi bir sebeple jüri üyeleri çalışmalara katılamaz ve yedeklerde jürinin kuruluşunda belirtilen sayıyı karşılamazsa, jüri mevcut sayı ile çalışmaya devam eder. Bu sayı yarıdan aşağıya olamaz.
- c. Jüri üyeleri konunun gerektirdiği program etüdünü, gerekse konuyu yarışmaya çıkartan kurum ile birlikte ve konuyla ilgili göreceği her türlü meslek elemanından yararlanarak yapar ve yarışma koşullarını kesinleştirir. Jüri üyeleri hazırlık çalışmaları sırasında işi alacak müellif ile idare arasında yapılacak sözleşmeyi inceleyerek yarışma koşullarına ekler. Bu sözleşme olmadan ya da yetersiz, eksik, jürice onaylanmamış sözleşme taslağı ile yarışma çıkartılamaz. Jürice düzenlenen yarışma koşulları, ihtiyaç programı ve ekleri TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Komitesinden olumlu görüş alındıktan sonra ilan edilebilir. Odanın olumlu görüşü olmadan ilan edilmesi durumunda bu şartnamenin 2.maddesi geçerlidir.
- d. Jürinin hazırlık çalışmaları ve tartışmaları bir tutanakla saptanır. Jüri üyelerinin parafı olmadan yarışma şartnamesi Odaya gönderilemez ve ilan edilemez.
- e. Asli jüri üyelerinin herbiri yarışmada ödül ve mansiyon alan projeler için, ayrı ayrı kişisel rapor; satınalma ve son elemeye kalan projeler için ise kişisel rapor veya jüri ortak raporu yazmak zorundadırlar.
- f. Bu maddelere uymayan jüri üyeleri 3 sene jüri üyeliği yapamazlar.

Jüri (Bilirkişi) Danışman Üyelerinin Görev ve Yetkileri

Madde 18- Danışman üyeler kendi ihtisas alanlarında yarışma konusu ile ilgili sorunlarda jüriyi aydınlatmakla görevlidir. Danışman üyeler bu görevlerini şu yolda yaparlar: a.

- Programın incelenmesinde kendi ihtisas alanları ile ilgili aydınlatmaları jüri ön çalışmalarına katılmak suretiyle ve bu çalışmalarda hazırlayacakları yazılı veya sözlü tekliflerle yaparlar,
- b. Yarışmanın devamınca jüri çalışmaları sırasında jüri asli üyelerince kendilerine yöneltilecek soruları açıklayarak gerekli aydınlatmaları yaparlar. Bu açıklamaları, jüri çalışmaları sonunda verecekleri bir raporda belirtirler.
- c. Danışmanlar, jüri asli üyelerince sorulmamış olsa da kendilerince önemli gördükleri hususları jüri kararlarının alınmasına başlamadan evvel kişisel bir raporla jüri başkanlığına bildirirler ve bu raporun kapsamı üzerinde jüriyi aydınlatmak amacı ile gerekli açıklamaları ve hatırlatmaları yaparlar.
- d. Danışman üyeler yaptıkları yazılı ve sözlü açıklamalar karşısında jürinin düşüncesinin tespitini ve tutanağa geçirilmesini isteyebilirler. Bu istek yerine getirilir.
- e. Yarışma süresinde yarışmacılarla konu üzerinde görüşme yapamazlar.
- f. Danışman üyeler uzmanlık konuları dışında görüş bildiremezler.

Raportörün Görevleri

Madde 19- İhtiyaç programı ve şartlaşmasının hazırlanmasında idare elemanı olarak görev alır. Müracaat edenlere şartlaşma gönderir; Yarışmacıların sorularını, bu sorulara jürice verilen cevapları, ayrıca ilgililere duyurulması gereken hususları şartlaşma olarak adres bırakan yarışmacılara iletir.

Projelerin tesliminde:

- a. Raportör önce, bir A listesi yapar, bu listeye gelen eserlerin rumuzlarıyla açılış sıra numaralarını yazar. Her levha, izah raporları ve maketteki rumuz rakamı üzerine, zamlı etiketlerle yazılmış açılış sıra numaralarını, alttaki rumuz hiç görülmeyecek şekilde yapıştırır ve kimlik zarfları ile beraber bu A listesini yarışma seçimi sona erinceye kadar kimseye göstermeden saklar.
- b. Projeleri asarak, yarışma şartlarına, ihtiyaç programına program metrajlarına, maliyet tavanına, arsa sınırlarına ve topografyaya uygunluğunu kontrol eder. Proje ve maketlerin ölçülerini ve kimlik zarflarının bulunup bulunmadığını tahkik eder. Her proje için yaptığı bu çalışmaları bir rapor halinde jüriye sunar. Jürinin ayrıca isteyebileceği bütün kontrolleri yapar.
- c. Raportör, A listesinden başka jürinin değerlendirme kriterlerine uygun bir B listesi yaparak bütün projeleri yalnız açılış sıra numaraları ile bu listeye yazar.
- d. Raportör jüri çalışmalarını izler.
- e. Raportör jüri çalışmaları esnasında jüri çalışmalarını yansıtan tutanağın tutulmasını yüklenir ve yürütür.

Jüri Değerlendirme Çalışmaları

Madde 20- Jüri değerlendirme çalışmaları için projelerin verildiği günden itibaren (verildiği gün hariç) en geç onbeşgünü izleyen günde tam sayı ile toplanır. Bütün jüri üyeleri, değerlendirme çalışmalarının başlangıcında jüri başkanına, yarışmaya katılan projeleri daha önce görmedikleri ve tanımadıkları hususunda sözlü teminat verirler. Bu husus toplantı tutanağına kaydedilir. Jüri değerlendirme çalışmaları esnasında şartlaşma ve programda değişiklik yapmaya ve seçim sırasında şartlaşma ve programdan ayrılmaya yetkili değildir.

Madde 16 (d) ve (f) fıkraları uyarınca yarışma dışı kalacak projeler hakkında karar verir. Asli jüri üyeleri, projeler üzerinde ilk inceleme çalışmalarını yaptıktan sonra gerekli değerlendirme kriterlerini tesbit eder. Jüri başkanı, seçimlerin bu yönetmeliğe uygun olarak yapılmasını teminden sorumludur. Jüri sonuç alıncaya kadar sürekli olarak çalışır. Jüri, kararlarını asil üyelerin oyları ile ekseriyetle alır. Jüri çalışmalarında bütün üyeler olumlu veya olumsuz oylarını belli ederler. Asli üyeler oylarında çekimser kalamazlar. Oylamada çift sayıda üyeden ötürü eşit oylar çıkarsa Başkanın tarafı oylamayı kazanır. Jüri, gerekli görürse, yaptığı tavsiyelerin yerine gelip gelmediğini birinci seçilen proje müellifine vereceği belli bir süre sonunda incelemek üzere yeniden toplanır ve sonucu idareye verir. Jüri yaptığı tüm çalışmaların bir tutanakla yazılı hale gelmesini sağlamakla yükümlüdür. Hazırlanan tutanak asli ve danışman üyelerce imzalanır. Varsa karşıt görüşler eklenir.

Yarışmadan Çıkarma

Madde 21- Aşağıda belirtilen hususlara uymayan projeler jüri kararı ile tutanağa geçirilmek şartıyla yarışmadan çıkartılır.

- a. Herhangi bir yerinde eserin sahibini tanıtan ve işaret bulunan eserler (Açıklama raporları daktilo ile yazılır. Proje nüshaları üzerinde müellifin kimliğini belli edecek tarzda el yazısı bulunamaz.)
- b. Şartlaşmada uyulması zorunlu olduğu belirtilen hususlara uymayan projeler
- c. Kimlik zarfı bulunmayan projeler
- d. Fikir yarışmalarında (c) maddesi dışındaki koşullara uyulup, uyulmamasını jüri saptar.
- e. Yarışma sonunda, şartnamede belirtilen ödül ve mansiyonların tümü verilmek zorundadır.

Seçme Usulü

Madde 22 - Yarışma içi kalan bütün projeler değerlendirme kriterlerine göre incelenir. En iyi eserlerin değerlendirilmesi birkaç eleme ile yapılır. Her eleminin sonucu tutanağa geçirilir.

Seçim aşağıdaki şekilde yapılır:

- a. Birinci Eleme: Projeler üzerinde görüşme açılmaz. Jüri asli üyeleri eserleri inceleyerek ellerinde (B) listesine her eser için ( ) veya (+) işareti koyar. Bütün üyelerden ( ) almış olan eserler elenir. Bir tek (+) eserin ikinci elemeye kalmasına sebep olur.
- b. İkinci Eleme; Birinci eleme gibi yapılır. Ancak projeler üzerinde toplu görüşme açılır. Sıralama sonucu üyelerin yarısından fazlasından ( ) alan eserler elenirler.
- c. Üçüncü Eleme: Üçüncü elemeye kalan eserlerin sayısı ödül sayısının iki katından fazla olursa ikinci eleme gibi bir seçim daha yapılır. Bu elemelerde başka tespit edilen kriterlere uygun bir eleme usulü jürice tespit edilir. Sona kalan projeler üzerinde jüri üyelerinden (danışman ve asli üyeler) her biri olumlu ve olumsuz görüşlerini söyledikten sonra jüri asli üyeleri oy verirler.
- d. Seçim; Seçimde derece ve mansiyon almaya layık eserler aldıkları oylara göre sırasıyla dizilir ve muhakkak birinci proje seçilir. Bunlara ait eleştirmeler ile birinci seçilen projenin tatbik kabiliyetinin bulunup bulunmadığı ve bu proje için jürice uygun görülen tavsiyeler jüri raporuna yazılır. Mühendislik proje yarışmalarında kıymetlendirme, eleme ve seçim şekli, konunun özelliğine göre jüri tarafından yarışmadan önce tesbit ve ilan edilir.
- e. Satınalma: Satınalmaların adetleri jüri tarafından saptanır ve yarışmaya ilginç yaklaşım getiren projelerin seçilmesi amacıyla kullanılır. Satınalma herhangi bir elemelerde elenmiş bir proje için verilebilir.

Kimlik Zarfı

Madde 23- Yarışmacıların projelerin teslim edildiği ambalajın içine proje ile aynı rumuzu taşıyan ve üzerinde; yazı makinası ile yazılmış (...) yarışması kimlik zarfı ibaresi yazılı bir zarfın içine yarışmacıların:

- 1.a. Yarışma şartlarını aynen kabul ettiklerini,
  - b. Adını ve soyadını,
  - c. Mezun oldukları okulu, diploma numarasını,
  - d. Üyesi oldukları Oda sicil numarasını,
  - e. Adreslerini, bildirir imzalı bir belge.
2. Gerekirse inşaat mühendisliği, makina ve elektrik tesisat raporlarını hazırlayan inşaat, makina ve elektrik mühendislerinin isimlerini ihtiva eden bir belge,

3. İstenmiş ise niteliği şartnamede belirtilen uygulama yeteneği belgesi, (toplu iştiraklerde, yarışmacılardan herhangi birinin belgesi yeterli olacaktır.)
4. Proje müelliflerinin bağlı oldukları meslek odasından alacakları o yıla ait üyelik belgesi aslı veya fotokopisi (danışman mühendis veya mimarlardan ve fikir yarışmalarına katılanlardan istenmez.) konacaktır. Ambalaj içinde kimlik zarfı bulunmayan projeler jüri kararı ile yarışmaya dahil edilmez. Bu husus tutanağa kaydedilir. Yarışmaya katılan proje sahiplerinden, yarışmada ödül ve mansiyon kazanamadıkları halde dahi kimliğinin açıklanmasını dileyenler, kimlik zarflarının üzerine ayrıca (açılabilir) kelimesini yazabilirler. Üzerinde (açılabilir) kaydı bulunan kimlik zarfları, ödül ve mansiyon kazanamamışlarsa jüri tarafından açılır ve bu husus tutanaklarla belirtilir.

Eser Sahiplerinin Tespiti

Madde 24 -Ödül alacak eserlerle, jürice satın alınması tavsiye edilenler tespit edilip sıra numaralarına göre tutanağa geçtikten ve jüri raporu tanzim edilerek imza edildikten sonra bu eserlerin kimlik zarfları açılır ve eser sahiplerinin adları tutanağa geçirilir.

Zarfların açılmasında ödül alan yarışmacılardan herhangi birinin yarışmaya girmeye hakkı olmadığı anlaşılırsa kazandığı derece sayılmaz ve o ödül sıraya göre ondan sonra gelene verilir. Yarışmalarda bir kişi bir kere ödül alır. Başkasıyla birlikte olsa dahi ikinci bir teklifi daha ödül almışsa hükümsüz sayılır. Bu ödül, ondan sonra gelene verilir. Jüri, yarışmacılardan "uygulama yeteneği belgesi" istemiş ise; birinci seçilen proje ile ilgili uygulama yeteneği belgeleri, yarışma sonuçlarının ilanından önce jürice tetkik edilir. Bu belgeler yetersiz bulunursa 1.seçilen proje müellifinin danışman yada danışmanlarla çalışması istenir.

Jüri rapor ve tutanaklarının orijinal nüshaları üyeler tarafından imzalanır; ve yarışmayı açan idareye jüri başkanı tarafından verilir.

Jüri tarafından verilen kararlar kesindir. Birinci seçilen müellifçe teklif edilen danışman ya da danışmanlar jürice onaylanır. Bu konudaki danışman ile müellif arasındaki ilişkiler ilgili ihtisas odalarınca düzenlenir.

Sıralamanın Yapılmasında Uyulacak Esaslar

Madde 25- Jüri derece grubuna (ödül ve mansiyon) giren projeleri sıralandırmaya sondan başlar. En son mansiyondan başlayarak 1.ödüle doğru değerlendirme belirlenir. Satınalmalar jüri gerekli görürse en son seçilir. Olumsuz oy kullananların o projeyi hangi dereceye düşürdüğü tutanaklara yazılır.

Bölgesel Yarışmaların Düzenlenmesinde Uyulacak Esaslar

Madde 26- Bölgesel yarışmalar bu şartnamede belirtilen koşullara tabidir. Ancak Oda yarışma payının yarısı ilgili şubeye merkez tarafından aktarılır.

Madde 27- Yarışmada ödül, mansiyon veya satınalma kazananlarla aslı, yedek, danışman ve raportör olarak jüri heyetinde görev alanların ödül miktarlarının veya ödentilerinin %5'i kadar bedel Mimarlar Odası Merkezine yarışmayı çıkaran kurumca yarışma Oda payı olarak ödenir.

Yarışmayı çıkararak kurumun bu kesintiyi yapamaması durumunda bu bedel yarışmacılardan ve jüri üyelerinden Oda tarafından alınır.

İki Kademeli Yarışmalar

Madde 28- Değişik sorunları bulunan ve çözümlenmesi zor olan konularda yarışmalar iki kademeli olarak düzenlenebilir.

- I. Mimarlık Kentsel Tasarım ve Şehircilik Proje Yarışmalarında:
  - a. Birinci kademede küçük ölçekli eskiz halinde teklif istenir.
  - b. Yarışmanın birinci kademesinin sonunda şartlaşmada gösterilen ödüllerin sayısı kadar proje seçilir. Bunlar kendi aralarında sıralanmaz.
  - c. Yarışmanın ikinci kademesine, yalnız birinci kademede seçilmiş olan projelerin sahipleri katılabilirler.
  - d. İlk kademede seçilen proje sahiplerine, jüri raporunda yalnız kendi projelerine ait olan eleştirmeler ve programlarda meydana gelebilecek değişiklikler, ilk kademenin son ermesinden en geç 15 gün sonra bildirilir.
  - e. İki kademeli yarışmaların birinci kademesinde seçilmiş projeler ikinci kademenin sonuna kadar gizli tutulur.
  - f. Her iki kademedeki yarışmayı aynı jüri değerlendirir. İkinci kademede, birinci kademedeki teklif aynen verilemez. Ödül alabilmek için, yarışmacının yarışma şartları dışına çıkmamış ve teklifini geliştirmiş olması şarttır.
  - g. Yarışmanın her iki kademesi için, diğer hususlarda serbest yarışmaların bağlı olduğu hükümler uygulanır.
- II. Mühendislik Proje Yarışmalarında: İki kademeli yarışma yapılmasını gerektiren hallerde izlenecek yol idarenin teklifi, jürinin kabulü ile tespit edilir.

Ödüllerin ve Jüri Ücretlerinin Tesbiti

Madde 29- Ödüllerin tutarı, jüri, danışman, asli ve yedek üyeleri ile raportör ücretleri:

Mimarlık proje yarışmalarında; yapının 13k maddesinde bulunan maliyet bedeli ile aşağıdaki cetvelde bulunan ücret oranının çarpımı olarak bulunur.

Yapı toplam alanı (m2)	Ödüller (derece ve mansiyonlar) Toplam	Jürinin üyeleri ve raportörlerin her birine verilen ücret
	Yapı maliyetinin Binde	Yapı maliyetinin Binde
4.000	28.00	1.29
6.000	20.00	0.87
8.000	17.00	0.66
10.000	15.00	0.54
12.000	13.50	0.45
15.000	12.00	0.36
20.000	10.00	0.285
25.000	8.50	0.228
30.000	7.50	0.1935
35.000	6.50	0.1695
40.000	5.50	0.1515
45.000	5.00	0.1365
50.000	4.70	0.126
60.000	4.20	0.108
70.000	3.80	0.096
80.000	3.50	0.0864
90.000	3.20	0.0789
100.000	3.10	0.07305
120.000	2.90	0.0639
140.000	2.60	0.0573
160.000	2.45	0.0522
180.000	2.30	0.0483
200.000	2.15	0.045

200.000 m²'yi aşan yapılar için verilecek ödüller (derece ve mansiyon) toplamına ve jüri üyeleri ve raportörlerin herbirine verilecek ücretlere 200.000 m² için saptanan değerler uygulanır. Ara değerler enterpolasyonla bulunur. Konunun önemine göre jüri bu değerleri % 50 oranında arttırabilir. İsterse satınalma bedelini jüri ayrıca takdiren saptar. Jüri yollukları bu tarife dışında ayrıca ödenir. Jüri üyelerinin ve raportörlerin yarışmayı çıkartan kurumda çalışmaları ödentilerini almalarını engellemez.

b. Mühendislik proje yarışmalarında: Tesisin 13 1. maddesinde bulunan yaklaşık maliyet bedeline göre Bayındırlık Bakanlığı "Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi"ndeki esaslar üzerinden idarece teklif ve jürice kabul edilerek tespit edilir.

- c. Kentsel tasarım ve şehircilik yarışmalarında: kentsel tasarım ve şehircilik yarışmalarında ödüller, jüri ve raportör ücretleri konunun önemi ve büyüklüğü gözönüne alınarak eş değer önem ve büyüklükteki mimari proje yarışmalarının ödülleri, jüri ve raportör ücretleri gözönüne alınarak jürice saptanır.
- d. Şartnamede yazılı ödüller jüri ve raportör ücretleri, yolluklar ve yarışma oda payı yarışmanın sonuçlanmasından en geç 1 ay sonra ilgililere net olarak ödenir.
- e. Yedek jüri üyelerine, danışman ve asli üyelere ödenen miktarın 1/3'ü verilir.
- f. Kolokyuma katılmayan asli, danışman ve raportör üyelere hiçbir ödeme yapılmaz, ancak 35. madde (f) fıkrasındaki jüri üyelerinin hakları saklıdır.

Yarışmayı Açan İdarenin Hakları ve Sorumlulukları

Madde 30-

- a. Ödül kazanan projeler yarışmayı açan idarenin malı olur. Birincilik kazanan projenin müellifi projelerini hazırlarken ödül almış projelerden isterse yararlanabilir.
- b. İdare uygulama projelerini ve mesleki kontrollük hizmetlerini birinciliği kazanan veya seçilen proje sahibine/ sahiplerine yaptırır. Ancak jürice "Uygulama Yeteneği Belgeleri" ve birinci seçilen proje sahibinin belgeleri yetersiz bulunmuşsa, müellif, kendi tarafından teklif edilen ve jürice onaylanan danışman yada danışmanlarla çalışmak zorundadır.

Uygulanması kararlaştırılan projenin sahibi, uygulama ve detay projeleri ile mesleki kontrollük hizmetlerini yapmak istemezse hakkından vazgeçmiş sayılır ve bu hizmetlerin gördürülmesinde idare dilediği gibi harekette serbest kalır. c. Uygulanması kararlaştırılan projenin sahibi ile sözleşme bağlanmasından sonra proje sahibinin ölümü, iflası veya bu gibi beklenmedik sebeplerle projenin uygulama imkanları kalmadığı hallerde iş tasfiye edilir ve idare dilediği şekilde harekette serbest kalır.

- d. Eser sahibi yarışmaya katılmakla eserinin sergide sergilenmesini ve yarışma dolayısıyla yapılacak yayında eserinin yer almasını önceden kabul etmiş sayılır.
- e. İdare uygulayacağı projenin sahibine mimarlık ve mühendislik bütün proje işlerinin, ihale dosyasını hazırlama işinin ve mimarlık ve mühendislik mesleki kontrollük hizmetlerinin bedelini, o günkü Bayındırlık ve İskan Bakanlığı "Mimarlık ve Mühendislik Ücretleri Şartnamesi"nde tayin edilen esaslara göre öder. Yapı yaklaşık maliyetinin saptanmasında sözleşme tarihindeki maliyetler kabul edilir, iş o günkü fiyatlarda kırımsız olarak verilir.
- f. Uygulama projesinin mühendislik hizmetleriyle ilgili projelerin düzenlenmesinde ve mesleki kontrollük hizmetlerinde öncelik hakkı yarışmayı kazanan veya seçilen projenin kimlik zarflarında isimleri bildirilen mühendislik raporlarının uzmanlarına tanınır. Ancak, proje mukavelesinin hazırlanması safhasında mühendislik hizmetleri sebebiyle süre konusunda idareyle anlaşmaya varılmadığı takdirde proje sahibi başka uzmanları teklif eder. Bu mühendislerden herhangi biri eserin önemi ile ilgili mesleki referanslar göstermediği takdirde idare uygulama projelerini bu mühendisle birlikte yapacak bir başka mühendisle işbirliği yapılmasını isteyebilir. Bu kimsenin de gerekli referanslarını göstermesi ve idarece kabulü şarttır.
- g. Birinci ödülü kazanan müellif işi yaptıktan vazgeçtiği takdirde kurum işi ikinci ödülü kazanan proje sahibine/ firmaya yaptırır. Eğer ikinci de yapmazsa kurum işi yaptırıp yaptırmamakta serbest kalır.
- h. Yarışmanın sonuçlanmasından en geç 6 ay içinde kurum birinci proje sahibini sözleşme imzalamaya çağırılmıyorsa birinci proje sahibine yarışma Birincilik ödülü kadar tazminat öder. Ancak bu ödeme işveren kuruma işi başka bir müellife yaptırma hakkını vermez. Diğer koşullar ve ödemeler iş yaptırıldığı takdirde aynen geçerlidir.

i. Arsanın değişmesi, programın özünün değişmesi sonuncunda idare projeyi yaptıırıp yaptıırmamakta serbest kalır. İsterse yarışmada birinci olan proje sahibine yaptıırabilir. İdarenin yaptıırmaktan vazgeçmesine neden olan bu koşullar (h) fıkrasındaki tazminatın ödenmesini engellemez.

Projelerin Geri Yollanması

Madde 31- Sergiden sonra, derece alamayan projeler ambalajı içinde, adres vermiş bulunuyorsa, bu adrese yarışmayı açan tarafından yollanır.

Diğer Koşullar

Madde 32- Yarışmada ödöl kazanan ve satın alınan projeler kurumun malı olur. Ancak bu, projelerin telif haklarının satın alınması ve projenin sahiplerinin bilgisi dışında uygulanması anlamına gelmez. Proje sahiplerinin telif hakları saklıdır. Kurum isteği gibi yayınlatabilir ve sergileyebilir.

Yarışma Sonuçlarının Duyurulması

Madde 33- Yarışma sonucu ulusal yarışmalarda en az tüm yurt çapında dağıtımı yapılan iki gazetede, bölgesel yarışmalarda en az bir bölgesel ve bir yurt çapında dağıtımı yapılan gazetede duyurulur. Ayrıca sonuç Mimarlar Odasına bildirilir.

Yarışma jürisinin tutanakları çoğaltılır ve yarışma için şartname alan herkese ve Mimarlar Odasına gönderilir.

Yarışma da derece ve satınalma kazananlara bir başarı belgesi verilir.

Projelerin Sergilenmesi

Madde 34- Yarışmaya katılan bütün projeler daha önce ilgililere ve meslek odasına duyurulmak şartıyla en az 15 gün süreyle sergilenir. Sergileme esnasında yarışma şartnamesi ve jüri tutanakları da yeterli sayıda bulundurulur.

Kolokyum Düzeni

Madde 35 -

a. Yarışma kolokyumu jüri çalışmalarının doğal bir devamıdır. Bu bakımdan kolokyum giderleri, yarışma genel giderleri içinden yarışmayı açan kuruluşça karşılanır. Şartlaşmada yazılı olsun ya da olmasın her yarışmanın sonuçlanmasından sonra o yarışmayla ilgili kolokyum, tüm jüri üyelerinin katılımıyla ve kesinlikle yapılır. Kolokyumun tarihi ve yeri yarışma şartnamesinde belirtilir.

b. Kolokyum, yarışmalar komitesinin bir üyesi yada komitenin görevlendirdiği bir üye tarafından yönetilir.

c. Kolokyum da sorular sözlü olarak sorulur. Sorular jürinin bütününe olduğu gibi jüri üyelerinin birine de yöneltilir.

d. Kolokyum jüri çalışmalarının devamı olduğu için jüri üyelerinin tümü kolokyuma katılmak zorundadır.

e. Kolokyumda, kişileri hedef tutan sorular cevaplandırılmaz.

f. Kolokyuma katılan jüri üyeleri, fazla bir zaman ve mesai sarfedeceğinden ayrıca ödenmesi gereken yolluklar yarışmayı açan kurumun tabi olduğu harcırâh yönetmeliğine göre saptanır ve bu maddenin (a) fıkrası çerçevesinde kendilerine kurumca ödenir.

Yürürlük

Madde 36 -Bu yönetmelik 18 19 Nisan 1987 tarihinde yapılan 1.Olağanüstü Genel Kurul'un verdiği yetki üzerine Merkez Yönetim Kurulunun 12.03.1988 tarihinde verdiği onay üzerine aynı tarihte yürürlüğe girer.

Bu yönetmeliğin yürütülmesinden Merkez Yönetim Kurulu sorumludur.

(Bu metin, Yönetmeliğin "Yönetmelik adı; md.2 1.paragraf; 6.g, 7.a; 15; 15.a A,B; 15.d; 17.e; 27; 29.a.c.d.e" maddelerinde yapılan değişikliklerin 23 Aralık 1989 tarihli Mimarlar Odası Olağanüstü Genel Kurulu'nda görüşülerek kabul edilmiş en son halidir.)

EK 2
İstanbul'da Düzenlenen Kentsel Tasarım Yarışmaları

TARİH	YARIŞMA ADI
1938	Eminönü Meydan Düzenlemesi ve İş Hanı Projesi
1987	Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması
1987	Uluslararası Taksim Meydanı Düzenlemesi Proje Yarışması
1988	İstanbul Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarımı
1990	Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması
1993	Kartal Meydanı Kentsel Tasarımı Yarışması
1996	Bağcılar Meydan Düzenleme ve Kentsel Tasarım Yarışması
2000	Kadıköy Meydanı-Haydarpaşa-Harem Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması
2004	Gaziosmanpaşa Belediyesi Belediye Binası ve Çevresi Kentsel Tasarım Yarışması
2005	Beylikdüzü Cumhuriyet Caddesi ve Yakın Çevresi Kentsel Tasarım Yarışması
2006	Maltepe Bölge Parkı Fikir Projesi Yarışması
2006	Kartal Kentsel Dönüşüm Projesi
2006	Küçükçekmece Kentsel Dönüşüm Projesi
2007	Başakşehir Kent Merkezi II Kademeli - Ulusal Kentsel Tasarım Proje Yarışması
2008	Küçükçekmece İlçesi Kent Merkezi Ulusal Kentsel Tasarım Proje Yarışması

EK 3

**Üsküdar Meydanı, Taksim Meydanı , Beyazıt Meydanı ve Beşiktaş Meydanı Kentsel
Tasarım Proje Yarışmaları Şartnameleri**

Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenleme Yarışması Şartnamesi

1. İstanbul Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenlemesi Proje Yarışma Şartnamesi

1. 1. Yarışmanın Biçimi

İstanbul Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenlemesi projelerinin elde edilmesi işi Büyükşehir Belediyesi tarafından uluslararası sınırlı olarak yarışmaya çıkarılmıştır.

1. 2. Konu

İstanbul'un tarihi gelişim sürecinde Anadolu Yakası'nın en önemli tarihi kent merkezi olan Üsküdar günümüze kadar izlenen çeşitli planlama yöntemleri ile yanlışlar sonucu plansız ve düzensiz bir görünüm almıştır.

Bu karmaşa içinde insan-doğa-mekansal yapı ilişkileri kurulamamış, kültür değerleriyle de bağlar kopmuştur.

Kentsel fonksiyonların değişmesiyle de yöre ve meydan toplumsal-mekansal tüm özelliklerini kaybetmiştir. Aslında daima önemini koruyan buradaki meydan ve çevre; fakirleşme-çürüme-eskime gibi dönüşümlere uğramıştır. Bazı sağlıksız yenilemeler de gözler önündedir. Arabalı vapur trafiği meydanı otopark haline getirmiş, yeşilden uzaklaşmıştır.

Eskiden bir bütün olan tarihi kentsel dokunun korunmasına yönelik gerekli hukuki teknik ve mali tedbirlerle de yeterli olamamıştır. Ancak; bugün bu imkan ve umutlara ulaşılmıştır.

1. 3. Amaç

Üsküdar tarihi kent merkezi ve meydanının gelişme potansiyelleri gözönünde bulundurularak çağdaş şehircilik, ulaşım, peyzaj ve restorasyon ilkelerini belirleyecek tasarımların elde edilmesi, çevresel sorunlar, altyapı sorunları ile sosyal ve kültürel-donatım yetersizliklerine çözüm önerilerine ulaşmak güzel sanatları teşvik etmektir.

Bu doğrultuda;

- Üsküdar'ın yakın çevresi ve anıtsal yapıları ile birlikte yeniden ele alınıp değerlendirilmesi,
- Yeni orijinal değerlerin otantik bir anlayışla yeniden canlandırılması,
- Tarih değerlerinin bağlayıcı karakterlerinin ihyası ile birlikte çağdaş ihtiyaçların gözönünde bulundurulması,
- Bazı bölümlerin, tarihi ve geleneksel estetik değerlerinde izlenimsel etkilerine bağlı kalınarak yeni, aktüel, çağdaş, estetik bir dille yorumlanarak çevre ve meydanda tarihi sürekliliğin zaman içerisindeki gelişiminin sağlanması yarışmanın hedefleridir.

1. 4. Yeri

1/1000 ölçekli haritada sınırları belirlenmiş, Paşalimanı Caddesi, Dünya Sokağı, Millet Caddesi, Uncular ve Şemsi Paşa Caddeleri arasındaki bölgedir.

- Dünya sokağı sırtlarına kadar çözüm arama ve getirme serbesttir.
- 1/500 ölçekte istenen çalışmaların sınırı ise harita üzerinde işaretlenmiştir.

1. 5. Yarışmaya Katılma Koşulları

- Yarışma İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na isimleri belirlenmiş yerli ve yabancı büroların davet edilmesi şeklinde olacaktır.
- Yarışmacıların kentsel tasarım konusunda uzman ve deneyimli olmaları şartı aranmıştır.
- Yerli yarışmacıların T. M. M. O. Birliği'ne üye olmaları gerekmektedir.

1. 6. Genel Tasarım-Politika ve İlkeleri

Yarışmacılar proje alanında yer alacak işlev ve elemelerinin programları ile ilgili önerilerini jüri tarafından verilen çerçeveler içinde serbestçe geliştirebilirler. Jüri buna ilişkin olarak yarışmacıları yönlendirmek amacı ile aşağıdaki görüşleri benimsemiştir.

- Proje alanının çevre bölgeleri ile ulaşım-fonksiyonel ve ekonomik ilişkileri kurulmalıdır.
- Arabalı vapur Harem'e kalkacak bunun yerini deniz otobüsleri alacaktır.
- Korunması gerekli alanlar ile islah edilerek yeniden canlandırılacak (rövizalizasyon) alanların saptanması ile uygulamaya dönük kararların verilmesi,
- Planda işaretli, 415-502-509-510 No'lu Adalar istimlak edilecektir. Yarışmacılar bu alanda yeni fonksiyonlar önerecektir.
- Mihriban Sultan kompleksi çevresi ile arka silueti ve sokaklarına öneriler getirilmelidir.
- Yörenin karakterine uygun çağdaş bir alışveriş merkezinin oluşturulması ile eski çarşının ihyası (kapsam ve içerik yarışmacılara bırakılmıştır.)
- Sosyal-kültürel ve sanatsal faaliyet alanlarının saptanması.
- Meydanın mimari ve kültürel mirasının bilincinde çağdaş yaşantıya uygun biçimde düzenlenerek yeniden bir ilgi merkezi haline getirilmesi. (Festivaller-gösteriler-toplantı alanları ile kentsel mobilya önerileri vb.) .

1. 7. Aranılan Kentsel Özellikler

- Asırlardır süre gelmiş Anadolu-Türk uygarlıklarında olduğu gibi toplu yaşamın özellikle dış mekanlarda yollar-iç sokak ve meydanlarda, toplantı mahalleleri ve çarşılarında yansması,
- Meydan ve çevreyi bir bütün halinde şekillendiren, düzene koyan çağdaş bir tasarım anlayışı. . .
- Büyük ölçekte; araç trafiğinin günlük yaşamın dışına itilerek insanların meydanda hücre dolaşımı ile düzenlenecek tesislere ve yeşil alanlara rahatça ulaşımının sağlanması.
- Bir yandan gelenek-tarih-kültür birikimine saygılı, öte yanda yenilik-çağdaşlık-evrensellik bilincine beden-hayalgücü ve çevre arasında en iyi bağlantı kurulması.

1. 8. Jüri Üyeleri Raportörler İsim ve Kimlikleri

A. Danışman Jüri Üyeleri

Bedrettin Dalan	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı
Necmettin Öztürk	Üsküdar Belediye Başkanı
Atanur Oğuz	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Prof. Dr. Nermin Sinemoğlu	M. S. Ü. Öğr. Üyesi
Prof. Orhan Şahinler	M. S. Ü. Öğr. Üyesi
Tankut Ünal	Y. Mimar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdür Muavini

B. Asli Jüri Üyeleri

Prof. Muhteşem Giray	Y. Mimar M. S. Ü. Rektörü (Jüri Başkanı)
Behruz Çinici	Mimar İ. T. Ü.
Prof. Ahmet Keskin	Y. Mimar İ. T. Ü. Öğr. Üyesi
Prof. Muhlis Türkmen	Y. Mimar M. S. Ü. Öğr. Üyesi
Prof. Dr. Ümit Serdaroğlu	Arkeolog-Mim. T. A. Ç. Vakfı Genel Sekreteri M. S. Ü. Öğr. Gör.

C. Yedek Jüri Üyeleri

Prof. Ergun Taneri	Y. Mimar M. S. Ü. Öğr. Üyesi
Doç. Fatih Gorbun	Y. Mimar M. S. Ü. Öğr. Üyesi

D. Raportörler

Erhan İşözen	Mimar M. S. Ü. (Jüri Sekreteri)
Canan Özcan	Mimar İ. T. Ü.

1. 9. Yarışmacılardan İstenen Belgeler

1. 9. 1. Planlar

Vaziyet Planı

a) Ölçek 1/5000. Çevre ölçeğinde meydanın ana ulaşım ile bağlantısı ve yeni ulaşım aksları ve kavşakları ile ilişkileri gösterilecektir.

b) Üsküdar Meydanı Düzenleme Projesi Ölçek 1/1000'dir. (İmar planı niteliğinde hazırlanacaktır.)

Yarışmacılar 1/1000 ölçekli halihazır harita üzerinde işaretlenmiş olan etki alanı içinde İskele Meydanı ve çevresinin düzenleme projesini, araç ve yaya ulaşımını, genel servisleri, otopark alanları, yapı grupları ve yapı gruplarının birbiriyle ilişkilerini şehircilik yerleşme düzeni

peyzaj mimarisindeki ana kararları belirtecek şekilde düzenleyecekler ve aynı ölçekte bir siluet ve denize dik alınacak iki kesit ile durumu ifadelendireceklerdir.

c) Yarışmacılar ayrıca 1/500 ölçekte Üsküdar alanı ve bitişik çevresini gösteren vaziyet planı çizeceklerdir. Bu planlarda çevre düzenlemeye ilişkin tüm ayrıntılı bilgileri (ulaşım kararlarını, toplu taşıma transfer noktalarını, kotları, önerilen yapısal ve bitkisel kullanımları, dolaşım alanları, girişler, döşeme malzemesi, aydınlatma elemanları vb.) net bir çizim tekniğinde açıklayacaklardır. Bu projede yer alacak bitki türlerinin adları yazılacaktır.

Ayrıca Üsküdar Meydanı ve çevresine ait gerekli gördüğü yerlerden 1/500 ölçekli tarihi yapıları da içeren enine kesit veya kesitler çizilecektir. Renk kullanımı serbesttir.

1. 9. 2. Tasarlanan Binalara İlişkin Planlar

Önerilecek yapıların bütün plan, kesit ve görünüşleri 1/500 ölçeğinde şematik olarak ve kentsel tasarımı açıklamaya yeterli olacak şekilde çizilecektir.

1. 9. 3. Detaylar

Yarışmacılar düzenlenecek alanın özellik gösteren bölümlerinde (şehir mobilyası, zemin kaplamaları, aydınlatma, peyzaj vs.) belirleyecek değişik ölçeklerde ve teknikte detay vereceklerdir.

Ayrıca ihtiyaç programında belirtilen detaylara ait çözüm önerileri de aynı şekilde fikri açıklamaya yeterli ölçek ve teknikte çizilecektir.

1. 9. 4. Perspektifler

Yarışmacılar verilmiş olan hava fotoğraflarından yararlanarak tasarımlarının bir kuş bakışı perspektifini hazırlayacaklardır. Bakış noktası, Millet Caddesi'nin başlangıcı olan Yeni Cami üzerinden alınacak ve bütün düzenleme alanı, yapılaşma biçim özellikleri bu kuş bakışı perspektifle açıklanacaktır. Düzenlenen fonksiyon alanlarından yaya yol ve meydanlarından göz irtifaında olamk üzere 2 adet daha perspektif hazırlanacaktır. Yarışmacı ayrıca bunların dışında istedikleri yerlerden açıklayıcı perspektifler verebilirler.

1. 9. 5. Projelerin Takdimi

Pafta ebadı 70 X 100 olmak koşulu ile renk ve takdimi serbesttir.

1. 9. 6. Açıklama Raporu

Bu raporda konuya yaklaşım ve ekli ihtiyaç programının gerçekleştirilmesinde ve mekanların oluşması ile zamanla gelişmesinde peyzaj mimarisi ile nasıl bir bütünlük sağlanacağı açıklanacaktır.

Not:Rapor, şema, kroki ve çeşitli ölçeklerde detaylarla açıklanabilir. Bu konuda daktilo zorunlu değildir.

1. 9. 7. Kimlik Zarfi

Yarışmacılar, projenin teslim edildiği ambalajın içine proje ile aynı rumuzu taşıyan ve üzerinde büyük harf ve siyah yazı makinası ile yazılmış ‘‘İstanbul Üsküdar Meydanı ve Çevresi Düzenlemesi Proje Yarışması Kimlik Zarfi’’ ibaresi yazılı bir zarfın içinde;

- Yarışma şartlarını aynen kabul ettiklerini,
- Adını ve soyadını,
- Mezun oldukları okul ve diploma numaralarını,
- Üyesi oldukları oda sicil numaralarını,
- Adreslerini bildirir, imzalı bir belge koyacaklardır.

1. 10. Yarışmacılara Verilecek Belgeler ve Diğer Hususlar

1. 10. 1. Yarışmacılara Verilecek Belgeler

- Şartname,
- İhtiyaç programı,
- İstanbul Karayolu çevre bağlantıları Ö: 1/25. 000
- Üsküdar Meydanı ve çevresi bağlantıları Ö:1/5000
- Üsküdar Meydanı ve çevresi mevcut arazi kullanımı Ö: 1/1000
- Üsküdar Meydanı ve çevresinin plan koteli haritası Ö: 1/1000
- Trafik akım şemaları
- Arsa bilgileri, zemin durumu ve meteorolojik kıymetler tablosu
- Fotoğraflar
- Proje sözleşmesi

1. 10. 2. Yarışma Süresi

Yarışma 31 Temmuz Cuma günü saat 18. 00’de sona erecektir.

1. 10. 3. Projenin Teslim Günü-Yeri ve Şartları

Projeler, teslim müddetinin sonunda İstanbul Belediyesi, Araştırma Plan, Koordinasyon Daire Başkanlığı Odakule Kat: 10 Galatasaray / İstanbul adresine elden teslim edilecektir.

1. 10. 4. Soru ve Cevaplar

Yarışmacılar 30. 05. 1987 günü saat 18. 00’e kadar ele geçecek şekilde yarışmaya ait teknik soruları Yarışma Raportörlüğü kanalı ile jüriden sorabilirler. Bu maksatla gönderilecek zarflar

üzerine ‘‘İstanbul Üsküdar Meydanı Kentsel tasarım Proje Yarışması Sekreterliği’’ ibaresi bulunan ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Araştırma Plan Koordinasyon Daire Başkanlığı, Odakule Kat:10 Galatasaray /İstanbul ibaresi yazılacaktır.

Soruların cevapları, son soru sorma tarihinden itibaren 15 gün içerisinde şartname alan bütün yarışmacılara taahhütlü olarak postalanacaktır.

1. 10. 5. Rumuz ve Ambalaj Esasları

Rumuz ve 5 rakamlı 1X4 cm. ebadında olup, her paftanın raporların her sahifesinin, zarfların ve ambalajların sağ üst köşesinde yazılacaktır. Ambalajlar üzerine projenin rumuzu ile ‘‘İstanbul Üsküdar Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışması Yarışma Sekreterliği’’ ibaresi ve İst. Büyükşehir Belediyesi Araştırma Plan Koordinasyon Daire Başkanlığı, Odakule Kat:10 Galatasaray /İstanbul adresi yazılacaktır.

Teklifler kimlik zarfı açıklama raporu ve projeler bir ambalaj içerisinde teslim edilecektir.

1. 11. Ödüller Tutarı ve Nasıl Ödeneceği

1. 11. 1. Ödüller:

1. Ödüle Net: 15. 000. 000. TL.

2. Ödüle Net: 10. 000. 000. TL.

3. Ödüle Net: 7. 500. 000. TL.

6. Adet mansiyon beherine net 3. 000. 000. TL.

1. 11. 2. Jüri Toplantı Günü

Jüri değerlendirme çalışmaları için 3 Ağustos 1987 Pazartesi günü toplanacaktır.

1. 11. 3. Projelerin Sergilenmesi (Günü-Süresi ve Yeri)

Yarışmaya katılan bütün projeler sonucun ilanını takip eden 7 gün içerisinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı’nda 15 gün sergilenecektir. Sergide yarışma şartnamesi ve jüri raporundan örnekler bulundurulacaktır.

1. 12. Değerlendirmenin İlanı ve Diğer Hususlar

1. 12. 1. Sonuçların İlan Şekli

Yarışmanın sonucu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından İstanbul’da yayınlanan iki büyük günlük gazetede ilan edilecek ve ayrıca jüri raporu çoğaltılarak bütün yarışmacılara gönderilecektir.

1. 12. 2. İhtilafların Halli

Yarışmanın sonucundan sözleşmenin imzasına kadar geçecek sürede İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile yarışmacı arasında doğacak anlaşmazlıklar İstanbul mahkemelerinde çözümlenecektir.

1. 12. 3. 1. Ödül'ü Kazanana İşin Nasıl Verileceği

- Ödül ve mansiyon kazanan projelerin sahibi eseri imal ettiren sıfatıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi olacaktır.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Uygulama Projeleri ve Mesleki Kontrollük Hizmetleri, yarışmada birinciliği kazanan proje sahibine yaptırılacaktır.

Uygulama projelerine başlanması belediyenin proje ödeneği bütçesinden ayırabilmesi halinde mümkündür. Proje ödeneği ayrıldıktan sonra, uygulama projeleri de bu şartname ve ekleri hükümlerine göre yarışmada 1. ödülü kazanan proje sahibine yaptıracaktır.

- Mimarlık (Peyzaj) hizmetlerinin proje bedeli; kabul edilen yaklaşık maliyet esas alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı 'Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartname'nin 3. 2. maddesine göre tespit edilen birim maliyet üzerinden ve hizmet sınıfı 2 olmak üzere 50. 000. 000. TL. olarak hesaplanmıştır.

Tüm alanın düzenlenmesi ile ilgili mühendislik ve diğer uzmanlık hizmetleri ile alanda yer alan yapılara ait mimarlık ve mühendislik uygulama projeleri bu hizmetin dışındadır. Bu gibi hizmetlerin aynı müellife yaptırılması idarece düşünüldüğünde yönetmelik esaslarına göre ayrı bir anlaşma yapılacaktır.

Proje müellifi ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı arasında ekteki 'sözleşme taslağı' esas alınarak yapılacak sözleşmede bu ücret maktu olarak gösterilecektir. Mesleki Kontrollük Hizmetleri bu bedelin % 60'ı olarak işin uygulaması süresine bölünerek aylık ödemeler halinde verilecektir. Proje müellifi alacağı maktu ücretten başka bir talepte bulunmayacaktır.

Uygulamasına karar verilen plan İlçe Belediye Meclisi'nin kabulü ve Büyükşehir Belediye Meclisi'nce tasdik edildikten sonra yürürlüğe girer.

Uluslararası Taksim Meydanı Düzenlemesi Proje Yarışması Şartnamesi

1. İstanbul Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışması

1.1. Yarışmanın Biçimi

İstanbul Taksim meydanı düzenlemesi projelerinin elde edilmesi işi İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından uluslararası ve sınırlı olarak yarışmaya çıkarılmıştır.

1.1.1. Yarışmanın Konusu ve Amacı

İstanbul'un en önemli meydanlarından Cumhuriyet dönemini simgeleyen Taksim Meydanı'nın, bu önemine layık estetik ve mimari görünüme, aynı zamanda günümüzün ve öngörülebilir geleceğin ihtiyaçlarını karşılayarak fonksiyonel bir düzene kavuşmasını sağlayacak; şehircilik, mimarlık ve çevre düzenlemesi ile ilgili tüm disiplinlerin Türkiye'de bugün ulaştıkları yüksek düzeyi simgeleyecek bir projenin elde edilmesi, bu vesile ile güzel sanatların teşvik edilmesi, yarışmanın konusu ve amacıdır.

1.2. Yarışmaya Katılma Esasları

- Yarışma İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nca isimleri belirlenmiş yerli ve yabancı büroların davet edilmesi şeklinde olacaktır.
- Yarışmacılardan kentsel tasarım konusunda uzman ve deneyimli olmaları şartı aranmıştır.
- Yerli yarışmacıların T. M. M. O. Birliği'ne üye olmaları gerekmektedir.

1.3. Jüri Üyeleri ve Raportörlerin İsim ve Kimlikleri

A. Danışman Jüri Üyeleri

Bedrettin Dalan	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı
Haluk Öztürkatalay	Beyoğlu Belediye Başkanı
Atanur Oğuz	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Prof. Gündüz Gökçe	Y. Mimar M. S. Ü. Öğretim Üyesi
Namık Kemal İzler	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Gen. Skr. Yrd.
Tankut Ünal	Y. Mimar Bayındırlık ve İskan Bak. Yapı İşleri Gen. Mdr. Muavini

B. Asli Jüri Üyeleri

Prof. Kemal Ahmet Aru	Y. Mimar M. S. Ü. Öğr. Üyesi (Jüri Başkanı)
Prof. Dr. Mehmet Çubuk	Y. Mimar M. S. Ü. Öğr. Üyesi
Doğan Tekeli	Y. Müh. Mimar
Prof. Kemal Kutlu	İ. T. Ü. Öğr. Üyesi
Prof. Muammer Onat	Y. Mimar M. S. Ü. Öğr. Üyesi

C. Yedek Jüri Üyeleri

Yrd. Doç. Dr. Aykut Karaman Y. Mimar M. S. Ü. Kent Tasarımcısı
Kemal İpek Y. Müh. Mimar (İ. T. Ü.)

D. Raportörler

Erhan İşözen Mimar M. S. Ü. Yarışma Koordinatörü (Jüri Sekreteri)
Canan Özcan Mimar İ. T. Ü.

1. 5. Yarışmacılardan İstenilen Belgeler

1. 5. 1. Vaziyet Planı (imar planı niteliğinde) ölçek 1/1000'dir.

Yarışmacılar 1/1000 ölçekli halihazır harita üzerinde işaretlenmiş olan etüd alanı içinde Taksim Meydanı ve çevresini düzenleme projesini araç ve yaya ulaşımını genel servisleri kent bütünü ile integrasyonu gösterilecek, yakın çevresi ile her türlü bağlantılar (ulaşım mekansal fonksiyonel) halledilecektir.

1. 5. 2. Ölçek 1/1000'dir.

Yarışmacılar Taksim alanı ile İstiklal Caddesi'ne ait vaziyet planında araç ve yaya ulaşımı, genel servisleri, otopark alanları yapı grupları ve yapı gruplarının birbirleri ile ilişkilerini Ulaşım Mühendisliği ve peyzaj mimarisindeki ana kararları belirtecek şekilde düzenleyecekler ve aynı ölçekte 2 silüetini çizeceklerdir.

1. 5. 3. Yarışmacılar 1/500 ölçekte Taksim alanı ve bitişik çevresini gösteren vaziyet planı çizeceklerdir. Bu planlarda çevre düzenlemeye ilişkin tüm ayrıntılı bilgileri (ulaşım kararlarını, toplu taşıma transfer noktalarını, girişler-döşeme materyali, aydınlatma, su ve ses elemanları vb.) ayrıca Taksim alanı ve İstiklal Caddesi'ne ait gerekli gördüğü yerlerden 1/500 ölçekli enine kesit veya kesitler çizeceklerdir. Renk serbesttir.

1. 5. 4. Planlar Kesitler Görünüşler

Önerilecek yapıların bütün plan, kesit ve görünüşleri ve yeşil fonksiyonlar 1/500 ölçeğinde şematik olarak ve kentsel tasarımı açıklamaya yeterli şekilde çizilecektir.

1. 5. 5. Detaylar

Yarışmacılar düzenlenecek sahanın özellik gösteren bölümlerini belirleyecek değişik ölçeklerde ve teknikte detay verecektir.

Ayrıca ihtiyaç programının 3'üncü maddesinde belirtilen detaylara ait çözüm önerileri de aynı şekilde fikri açıklamaya yeterli ölçek ve teknikte çizilecektir.

1. 5. 6. Perspektif

Yarışmacılar düzenlenecek sahada özellik gösteren yerlerden 2 adet perspektif vereceklerdir. Renk serbesttir.

1. 5. 7. Maket

Ölçek 1/1000'dir. Maket sınırı verilen 1/1000 ölçekte gösterilmiştir. Renk serbesttir. Mevcut yerleşik alanlardaki kitleler basit bir teknikte, öneri alanları istenilen teknikte işlenecektir.

1. 6. Projelere Eklenecek Olanlar

1. 6. 1. Açıklama Raporu

Bu raporda konuya yaklaşım ve ekli ihtiyaç programının gerçekleştirilmesinde ve mekanların oluşması ile zamanla gelişmesinde peyzaj mimarisi ile nasıl bir bütünlük sağlanacağı açıklanacaktır.

Not:Rapor, şema, kroki ve çeşitli ölçeklerde detaylarla açıklanabilir. Bu konuda daktilo zorunlu değildir.

1. 6. 2. Kimlik Zarfı

Yarışmacılar üzerinde ‘‘Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışması Kimlik Zarfı’’ yazısı ve 5 rakamlı rumuz bulunan ve içi görünmeyen cinsten, mühürlenerek kapatılan zarfın içine;

- Yarışma koşullarını aynen kabul ettiklerini,
- Yarışmayı kazanmaları durumunda, ekip başı olacak kişinin ad ve soyadını,
- Mezun oldukları fakülte veya yüksekokulun,
- Diploma ve mezuniyet belgeleri, tarih ve numaralarını,
- Kayıtlı oldukları meslek odası sicil numarasını içeren daktilo ile yazılmış imzalı bir yazı koyacaklardır. Zarf kapatılarak proje ambalajı içine konacaktır.

1. 7. Ödüller Tutarı ve Nasıl Ödeneceği

Ödüller:

1. Ödüle Net: 15. 000. 000. TL

2. Ödüle Net: 10. 000. 000. TL

3. Ödüle Net: 7. 500. 000. TL

Mansiyonlar:

7 adet mansiyona 3. 000. 000. TL verilecektir. Yarışma sonunda jürinin değerlendirmesine göre yukarıda yazılı ödül ve mansiyonlar İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından bir ay içinde yarışmacılara net olarak ödenecektir.

1. 8. Yarışmacılara Verilecek Belgeler

A. Şartname

B. İhtiyaç programı

C. 1/5000 ölçekli halihazır harita

D. 1/1000 ölçekli Taksim meydanı ve çevresi planları

E. Trafik akım şemaları

F. 1/1000 ölçekli plankoteli halihazır harita

G. Arsa bilgileri, zemin durumu ve meteorolojik kıymetler tablosu

H. Fotoğraflar 18X24 (3 adet)

I. Proje sözleşmesi

1. 8. 1. Yarışma Süresi

Yarışma . . . . . günü saat 18. 00'de sona erecektir.

1. 8. 2. Projenin Teslim Günü ve Yeri

Projeler teslim müddetinin sonunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi İmar-Planlama Genel Sekreter Yardımcılığı Kat:5 Saraçhane-İstanbul adersindeki yarışma Koordinatörlüğü'ne alındığı belgesi karşılığında elden teslim edilecektir.

Proje ambalajlarının üzerine ‘‘Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışma Koordinatörlüğü’’ibaresi yazılacaktır.

1. 8. 3. Soru ve Cevaplar

Yarışmacılar yarışmaya ait soruları . . . . . saat 17. 00'ye kadar ele geçecek şekilde yarışma koordinatörü kanalı ile jüriden sorabilirler. Soruların cevapları son soru sorma tarihinden 15 gün sonra Genel Sekreter Yardımcılığı Kat:5 Saraçhane'den bizzat alınacaktır.

1. 8. 4. Jürinin Toplantı Günü

Jüri değerlendirme çalışmaları için . . . . . günü toplanılacaktır.

1. 8. 5. Projelerin Sergilenmesi (Günü Süresi ve Yeri)

Yarışmaya katılan bütün projeler sonucun ilanını takip eden 7 gün içerisinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nda 15 gün sergilenecektir. Sergide yarışma şartnamesi ve jüri raporundan örnekler bulundurulacaktır.

1. 8. 6. Sonuçların İlan Şekli

Yarışmanın sonucu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından İstanbul'da yayınlanan iki büyük günlük gazetede ilan edilecek ve ayrıca jüri raporu çoğaltılarak bütün yarışmacılara gönderilecektir.

1. 8. 7. Rumuz ve Ambalaj Esasları

Rumuz ve 5 rakamlı 1X4 cm. ebadında olup, her paftanın raporların her sahifesinin, zarfların ve ambalajların sağ üst köşesinde yazılacaktır. Ambalajlar üzerine "İstanbul Taksim Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışması" ibaresi ve İst. Büyükşehir Bel. Gen. Skr. Yrd. Saraçhane-İst. adresi yazılacaktır.

Tekliflerin kimlik zarfı açıklama raporu ve projeler kıvrılmadan düz olarak bir ambalaj içerisinde maket ise ikinci bir ambalaj içerisinde teslim edilecektir.

1. 8. 8. İhtilafların Halli

Yarışmanın sonucundan sözleşmenin imzasına kadar geçecek sürede İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile yarışmacı arasında doğacak anlaşmazlıklar önce jüri heyetince böylesine konular için görevlendirilmiş komisyon aracılığı ile hakemlik yapılacak, en sonunda İstanbul mahkemelerinde çözümlenecektir.

1. 8. 9. Birincilik Ödülü Kazanana İşin Nasıl Verileceği

A. Ödül ve mansiyon kazanan projelerin sahibi eseri imal ettiren sıfatıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi olacaktır.

B. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Uygulama Projeleri ve Mesleki Kontrollük Hizmetleri, yarışmada birinciliği kazanan proje sahibine yaptırılacaktır.

Uygulama projelerine başlanması belediyenin proje ödeneği bütçesinden ayırabilmesi halinde mümkündür. Proje ödeneği ayrıldıktan sonra, uygulama projeleri de bu şartname ve ekleri hükümlerine göre yarışmada 1. ödülü kazanan proje sahibine yaptırılacaktır.

C. Mimarlık (Peyzaj) hizmetlerinin proje bedeli; kabul edilen yaklaşık maliyet esas alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı "Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartname"nin 3. 3. maddesine göre tespit edilen birim maliyet üzerinden ve hizmet sınıfı 2 olmak üzere 50. 000. 000. TL olarak hesaplanmıştır.

Tüm alanın düzenlenmesi ile ilgili mühendislik ve diğer uzmanlık hizmetleri ile alanda yer alan yapılara ait mimarlık ve mühendislik uygulama projeleri bu hizmetin dışındadır. Bu gibi hizmetlerin aynı müellife yaptırılması idarece düşünüldüğünde yönetmelik esaslarına göre ayrı bir anlaşma yapılacaktır.

Proje müellifi ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı arasında ekteki ‘’sözleşme taslağı’’ esas alınarak yapılacak sözleşmede bu ücret maktu olarak gösterilecektir. Mesleki Kontrollük Hizmetleri bu bedelin % 60’ı olarak işin uygulaması süresine bölünerek aylık ödemeler halinde verilecektir.

Proje müellifi alacağı maktu ücretten başka bir talepte bulunmayacaktır. Uygulamasına karar verilen plan İlçe Belediye Meclisi’nin kabulü ve Büyükşehir Belediye Meclisi’nce tasdik edildikten sonra yürürlüğe girer.

İstanbul Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarımı Şartnamesi

1. İstanbul Beyazıt Meydanı ve Çevre Düzenlemesi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Şartnamesi

1. 1. Yarışmanın Biçimi

Beyazıt Bizans döneminde kentin en büyük forumu, Türk döneminde de bir saray meydanı olarak İstanbul kentinin fiziksel yapısında olduğu kadar kent imgesinin oluşmasında da önemli yeri olan tarihi bir kent ögesidir.

Beyazıt Camii'siyle medresesi arasında kalan bu açık alan Kapalıçarşı'ya yakın olması dolayısıyla yüzyıllar boyunca kent yaşamının önemli ve en canlı faaliyet alanlarından biri olarak kalmıştır.

Teodosius Forumu, tarih boyunca çok değişik biçimlere girmiş, bir çok anıtları yok olmuştur. Fakat İstanbul'un vazgeçilmez simgelerinden biri olan Beyazıt Meydanı anıtlarla dolu, Türkiye'nin en eski üniversitesini barındıran, çevre arkeolojik ve daha yeni anıtlarla dolu bir saray meydanıdır. Bu meydanın tarihi İstanbul ile yaşıdadır. Şüphesiz sayısız tasarruflarla ve her seferinde kısa vadeli, pratik ve spekülatif nedenlerle bir çok değerleri ortadan kalkmıştır. Herşeye rağmen Beyazıt Meydanı, çevresindeki yapılar ve faaliyetleriyle Teodosius Forumu'nun, Eski Saray'ın, Beyazıt Külliyesi'nin, Darülfünun'un anılarıyla bir büyük kent yaşamının vazgeçilmez bir fiziksel ve simgesel ögesidir.

Ancak bugün birçok değerlerin yok olduğu bu meydanın, tarihsel gelişimi de göz önünde bulundurularak, doğru çözümleri bulmak amacıyla, İstanbul Beyazıt Meydanı ve çevresi düzenleme projelerinin elde edilmesi işi İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından ulusal ve iki aşamalı olarak yarışmaya çıkarılmıştır.

1. 2. Yarışmanın Konusu ve Amacı

Yarışmanın konusu, İstanbul kentinin tarihi yarımadasının en önemli merkezi olan Beyazıt Meydanı ve çevresinin yeniden düzenlenmesidir. Çevresindeki tarihi, turistik, kültürel ve ticari değerlerin ortasında yer alan bu merkez, kapsadığı fonksiyonlar gereği yoğun bir şekilde yaya ve taşıt trafiğine sahne olmaktadır. Bu bakımından yayaların ve araçların duraklama gereksinimi yanısıra, tarihi yarımada olarak tanımlanan ve çevrenin turistik bir yer olması, halkın dinlenme, seyretme, eğlenme vb. fonksiyonları için meydanın geliştirilmesi gerekli görülmektedir.

Son 30 yıl içinde üç kez değişik düzenlemelere uğramış olan bu mekanın yoğun bir şekilde kullanıma açık olması bir tarih ve kültür şehri İstanbul'un kendine özgü karakterine uygun olarak düzenlenmesini gerektirmektedir.

Yarışmanın amacı, yukarıda açıklanan özelliklere uygun olarak Beyazıt Meydanı için gerekli mekan organizasyonunu araştırmak, fonksiyonel olduğu kadar sanat anlayışı bakımından da en iyi çözümleri elde etmek ve güzel sanatları teşvik etmektir.

1. 3. Yeri

1/1000 ve 1/500 ölçekli haritalarda sınırları belirlenmiş bölgedir.

1. 4. Yarışmaya Katılma Koşulları

Yarışmacıların;

- Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği'ne üye olmaları ve
- Şartname satın alarak, adres bırakmış olmaları gerekmektedir.

1. 5. Jüri Üyeleri ve Raportörlerin İsim ve Kimlikleri

A. Danışman Jüri Üyeleri

Bedrettin Dalan	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı
Hikmet Bozanoğlu	Eminönü Belediye Başkanı
Prof. Semavi Eyice	İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi
Kutlu Güzelsu	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı İmar Danışmanı
Erol Özberk	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Planlama Daire Başkanı
Tankut Ünal	Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm Genel Müdürü
Seher Sezer	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Planlama Müdürü

B. Asli Jüri Üyeleri

Prof. Gündüz Özdeş	Y. Mimar İ. T. Ü. Öğretim Üyesi (Jüri Başkanı)
Prof. Gündüz Gökçe	Y. Mimar M. S. Ü. Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Doğan Kuban	Y. Mimar İ. T. Ü. Öğretim Üyesi
Prof. Hande Süher	Y. Mimar İ. T. Ü. Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Süha Toner	Y. Mimar Yıldız Üniversitesi Rektörü

C. Yedek Jüri Üyeleri

Prof. Sümer Gürel	Y. Mimar M. S. Ü. Öğretim Görevlisi
-------------------	-------------------------------------

D. Raportörler

Fusun Merter	Mimar İ. T. Ü. İst. Büyükşehir Belediye Başkanlığı İmar Danışmanı
Şükran Yıldırım	Y. Müh. Mimar İ. T. Ü. İst. Büyükşehir Bel. Başkanlığı Planlama Mdr. Yard.

Yarışma ile ilgili Koordinasyon Teknik Koordinatör Mimar Erhan İşözen tarafından yürütülmektedir.

1. 6. Birinci Aşamada Yarışmacılardan İstenilen Belgeler

1. 6. 1. Planlar

1. 6. 1. 1. Beyazıt Meydanı'nın yakın çevresi içindeki organizasyonunu, Meydanın kullanım tahsis biçimlerini, fonksiyonların gelişimini ifade eden plan. Ölçek : 1/5000

1. 6. 1. 2. Beyazıt Meydanı'nın düzenleme projesi. Ölçek 1/1000 (İmar planı niteliğinde olacak, 19. 11. 1985 tarihli halihazır haritaların ve imar planlarının yapılması ve değişikliklere ilişkin yönetmeliğe göre hazırlanacaktır) . Yarışmacılar 1/1000 ölçekli halihazır harita üzerinde işaretlenmiş olan etki alanı içinde meydanın ve çevresinin düzenlenmesini, araç ve yaya ulaşımını, genel servisleri, otopark alanlarını, yapı grupları ve bunların birbirleriyle ilişkilerini, peyzaj mimarisindeki ana kararları belirleyecekler ve meydanın 1/1000 ölçekte 2 silüetini çizeceklerdir.

1. 6. 1. 3. Yarışmacılar ayrıca 1/500 kentsel tasarım ölçeğinde Beyazıt Meydanı ve yakın çevresini gösteren vaziyet planını çizeceklerdir.

Bu planlarda çevre düzenlemeye ilişkin tüm ayrıntılı bilgiler (ulaşım kararları, toplu taşıma transfer noktaları, kotlar vb.) net bir çizim tekniğinde ifade edilecektir.

Bu çalışmanın tamamlayıcısı olarak ayrıca Beyazıt ve çevresine ait gerekli görülen yerlerde 1/500 ölçekli enine kesit veya kesitler çizilecektir.

1. 6. 2. Planlar, Kesitler, Görünüşler

Önerilecek plan, kesit ve görünüşler 1/500 ölçeğinde şematik olarak ve kentsel tasarımı açıklamaya yeterli olacak şekilde çizilecektir.

1. 6. 3. Yarışmacılardan İkinci Aşamada İstenilen İlave Bilgi ve Çizimler

Bu aşamada 1. 6. 1. maddesinde istenilen bütün planlar, jüri eleştirileri gözönünde bulundurularak yapısal ve bitkisel kullanımlar, bitki türlerinin adları, tüm yaya geçitlerini de kapsayan dolaşım alanları, varsa basamak ve rampaları, döşeme kaplama biçimi ve malzemeleri, çağdaş şehir mobilyası eksikliğinin giderilmesi için aydınlatma elemanları, satış standları, çöp sepetleri, gölgelikler, telefon kabinleri, oturma bankları, duraklar vb. İçerecek şekilde ve açık bir biçimde çizilecektir.

Ayrıca bu aşamaya katılan yarışmacılar, düzenlenecek olan alanın özelliklerini gösteren bölümlerine ait değişik ölçeklerde ve gerekli miktarda detaylar vereceklerdir.

Yarışmacılar, plan üzerinde sınırları belirlenmiş alana ait 1/1000 ölçekli bir maket vereceklerdir. Renk kullanımı serbesttir.

1. 6. 4. Perspektif

Yarışmacılar verilmiş olan hava fotoğraflarından yararlanarak tasarımların kuş bakışı perspektifini hazırlayacaklardır. . Renk serbesttir.

1. 6. 5. Açıklama Raporu

Bu raporda konuya yaklaşım ve ekli ihtiyaç programının gerçekleştirilmesinde ve mekanların zaman içinde kademeli olarak uygulanması, çizimlerde ifade edilemeyen ilkeler ve projeyi tamamlayıcı nitelikteki görüş ve düşünceler açıklanacaktır.

Rapor, şema, kroki ve çeşitli ölçeklerde çizimlerle desteklenecektir. Rapor çizimler dışında 3 daktilo sayfasını geçmeyecektir.

1. 6. 6. Kimlik Zarfi

Yarışmacılar projenin teslim edildiği ambalajın içine proje ile aynı rumuzu taşıyan ve üzerinde büyük harf ve siyah yazı makinasıyla yazılmış ‘‘İstanbul Beyazıt Meydanı ve Çevresi Düzenlemesi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Kimlik Zarfi’’ ibaresi yazılı bir zarfın içine;

- Yarışma koşullarını aynen kabul ettiklerini,
- Adını ve soyadını,
- Mezun oldukları okul veya diploma numaralarını,
- Üyesi oldukları oda sicil numaralarını,
- Adreslerini,
- bildirir imzalı bir belge koyacaklardır.

1. 6. 7. Takdim Biçimi

Takdim biçimi serbest bırakılmıştır.

1. 7. Yarışmacılara Verilecek Belgeler ve Diğer Hususlar

1. 7. 1. Yarışmacılara Verilecek Belgeler

- Şartname
- 1/100 ölçekli Beyazıt Meydanı'nın bugünkü durumunu gösteren plan.
- 1/500 ölçekli 22. 5. 1952 tasdikli ve daha sonraki yıllarda ada tadilatlarını içeren imar ve istikamet planı.
- 1/1000 ölçekli yarışma sınırlarını ve çevresini gösteren halihazır harita.
- 1/5000 ölçekli Suriçi Bölge Planı.

1. 7. 2. Yarışma Süresi

Yarışmanın birinci aşaması . . . . . günü saat 18. 00'de sona erecektir.

1. 7. 3. Projenin Teslim Günü ve Yeri

Projeler teslim müddetinin sonunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcılığı Kat:5 Saraçhane-İstanbul adersindeki yarışma Koordinatörlüğü'ne alındığı belgesi karşılığında elden teslim edilecektir.

Proje ambalajlarının üzerine 'Beyazıt Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışma Koordinatörlüğü' ibaresi yazılacaktır.

1. 7. 4. Soru ve Cevaplar

Yarışmacılar yarışmaya ait soruları . . . . . saat 17. 00'ye kadar ele geçecek şekilde yarışma koordinatörü kanalı ile jüriden sorabilirler. Soruların cevapları son soru sorma tarihinden 15 gün sonra şartname alan bütün yarışmacılara postalanacaktır.

1. 7. 5. Rumuz ve Ambalaj Esasları

Rumuz ve 5 rakamlı 1X4 cm. ebadında olup, her paftanın raporların her sahifesinin, zarfların ve ambalajların sağ üst köşesinde yazılacaktır. Ambalajlar üzerine projenin rumuzu ile İst. Büyükşehir Bel. Gen. Skr. Yrd. Yarışma Koordinatörlüğü Kat. 5 Saraçhane-İstanbul adresi yazılacaktır.

Tekliflere ait kimlik zarfı açıklama raporu ve projeler kıvrılmadan düz olarak bir ambalaj içerisinde maket ise ikinci bir ambalaj içerisinde teslim edilecektir.

1. 8. Ödüller Tutarı ve Nasıl Ödeneceği

1. 8. 1. Ödüller

Ödüller:

- Birinci aşamada seçilecek 10 yarışmacının herbirine 4. 000. 000. milyon TL ödenecektir.
- İkinci aşamada ;

1. Ödüle Net: 15. 000. 000. TL

2. Ödüle Net: 10. 000. 000. TL

3. Ödüle Net: 7. 500. 000. TL

Toplam 82. 500. 000 TL ödenecektir.

Mansiyonlar:

2 adet mansiyona 5. 000. 000. TL verilecektir. Yarışma sonunda jürinin değerlendirmesine göre yukarıda yazılı ödül ve mansiyonlar İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından bir ay içinde yarışmacılara net olarak ödenecektir.

1. 8. 2. Jürinin Toplantı Günü

Jüri değerlendirme çalışmaları için . . . . . günü toplanılacaktır.

1. 8. 3. Projelerin Sergilenmesi (Günü Süresi ve Yeri)

Yarışmaya katılan bütün projeler sonucun ilanını takip eden 7 gün içerisinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nda 15 gün sergilenecektir. Sergide yarışma şartnamesi ve jüri raporundan örnekler bulundurulacaktır.

1. 9. Değerlendirmenin İlanı ve Diğer Hususlar

1. 9. 1. Sonuçların İlan Şekli

Yarışmanın sonucu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından İstanbul'da yayınlanan iki büyük günlük gazetede ilan edilecek ve ayrıca jüri raporu çoğaltılarak bütün yarışmacılara gönderilecektir.

1. 9. 2. İhtilafların Halli

Yarışmanın sonucundan sözleşmenin imzasına kadar geçecek sürede İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile yarışmacı arasında doğacak anlaşmazlıklar önce jüri heyetince böylesine konular için görevlendirilmiş komisyon aracılığı ile hakemlik yapılacak, en sonunda İstanbul mahkemelerinde çözümlenecektir.

1. 9. 3. Birincilik Ödülü Kazanana İşin Nasıl Verileceği

A. Ödül ve mansiyon kazanan projelerin sahibi eseri imal ettiren sıfatıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi olacaktır.

B. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Uygulama Projeleri ve Mesleki Kontrollük Hizmetleri, yarışmada birinciliği kazanan proje sahibine yaptırılacaktır.

Uygulama projelerine başlanması belediyenin proje ödeneği bütçesinden ayırabilmesi halinde mümkündür. Proje ödeneği ayrıldıktan sonra, uygulama projeleri de bu şartname ve ekleri hükümlerine göre yarışmada 1. ödülü kazanan proje sahibine yaptıracaktır.

C. Mimarlık (Peyzaj) hizmetlerinin proje bedeli; kabul edilen yaklaşık maliyet esas alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı "Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartname"nin 3. 2. maddesine göre tespit edilen birim maliyet üzerinden ve hizmet sınıfı 2 olmak üzere 50. 000. 000. TL olarak hesaplanmıştır.

Tüm alanın düzenlenmesi ile ilgili mühendislik ve diğer uzmanlık hizmetleri ile alanda yer alan yapılara ait mimarlık ve mühendislik uygulama projeleri bu hizmetin dışındadır. Bu gibi hizmetlerin aynı müellife yaptırılması idarece düşünüldüğünde yönetmelik esaslarına göre ayrı bir anlaşma yapılacaktır.

Proje müellifi ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı arasında ekteki "sözleşme taslağı" esas alınarak yapılacak sözleşmede bu ücret maktu olarak gösterilecektir. Mesleki

Kontrollük Hizmetleri bu bedelin % 60'ı olarak işin uygulaması süresine bölünerek aylık ödemeler halinde verilecektir.

Proje müellifi alacağı maktu ücretten başka bir talepte bulunmayacaktır. Uygulamasına karar verilen plan İlçe Belediye Meclisi'nin kabulü ve Büyükşehir Belediye Meclisi'nin onayından sonra yürürlüğe girer.

Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Şartnamesi (Bknz. EK 2)

Bölüm 1 Genel Hükümler

1. 1. 1. Yarışmanın Konusu ve Amacı

Yarışmanın konusu İstanbul'un önemli merkezlerinden birinin içinde yer alan Beşiktaş Meydanı ve çevresinin yeniden düzenlenmesidir.

Beşiktaş Meydanı Boğaziçi su yolu üzerindeki iskelesi ve 1'inci Boğaz Köprüsü'nün şehir içinden bağlantısıyla İstanbul ulaşımında önemli yeri olan tarihsel, turistik, kültürel ve ticaret işlevleriyle İstanbul'un önemli alanlarından biridir.

Bu önemli merkez Barbaros Bulvarı, Beşiktaş Vapur İskelesi, Boğaziçi ve köprü yolunun yükünü, üniversiteler ve diğer işlevlerin yoğunluğunu bünyesinde bulundurmaktadır.

Bu kentsel işlevlerle alan her gün artan taşıt, yaya trafiği yoğunluğu ile yüklenmekte, kent yaşamı sıkıntıya sokulmakta, mekansal kaliteleri algılanamaz, ulaşılamaz ve düzensiz hale gelmektedir. Alanın tarihi, doğal ve kültürel değerlerin insan ile yakın ilişkileri kopmaktadır.

Düzenlemenin amacı Beşiktaş Meydanı ve çevresinin tarihsel gelişmesi içinde yeni gelişme olanaklarını, kentsel tasarım ve peyzaj ilkelerini belirleyecek, sosyal ve kültürel donatılara ait önerileri getirecek bir projenin elde edilmesi ve buna bağlı olarak güzel sanatların teşvik edilmesidir.

1. 1. 2. Yarışmanın Biçimi

İstanbul Beşiktaş Meydanı düzenlemesi projelerinin elde edilmesi işi Beşiktaş Belediye Başkanlığı tarafından ulusal ve tek aşamalı olarak yarışmaya çıkarılmıştır.

1. 1. 3. Yarışma Alanı

1/1000 ve 1/500 ölçekli haritalarda sınırları belirlenmiş bölgedir.

1. 1. 4. Yarışmaya Katılma Koşulları

- Yarışmacıların T. M. M. O. Birliği'ne bağlı Mimar ve Şehir Plancıları odalarına üye olmaları,
- Şartname satın alarak, adres bırakmış olmaları gerekmektedir.

1. 1. 5. Jüri Üyeleri ve Raportörlerin İsim ve Kimlikleri

Danışman Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Nurettin Sözen	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı
Ayfer Atay	Beşiktaş Belediye Başkanı
Yücel Gürsel	Y. Mimar İstanbul Mimarlar Odası Başkanı
Prof. Erhan Karaesmen	İnşaat Mühendisi, ODTÜ Öğretim Üyesi
Yaprak Karlıdağ	Y. Mimar İ. T. Ü.

Prof. Metin Sözen Sanat Tarihçisi, Milli Saraylar Müdürü
Prof. İbrahim Şanlı Y. Mimar M. S. Ü. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi
Prof. Mete Tapan Y. Mimar İ. T. Ü. Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi
Prof. Suha Toner Y. Mimar Yıldız Üniversitesi Rektörü

Asli Jüri Üyeleri

Prof. Altan Akı Y. Mimar Yıldız Üniversitesi Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi
Prof. Nezih Eldem Y. Mimar İ. T. Ü. Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi
Prof. Ahmet Keskin Y. Müh. İ. T. Ü. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi
Prof. Hande Süher Y. Müh. İ. T. Ü. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi
Prof. Ergun Taneri Y. Mimar M. S. Ü. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi
Doğan Tekeli Y. Mühendis Mimar İ. T. Ü.
Prof. Muhlis Türkmen Y. Mimar M. S. Ü. Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi

Yedek Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Emre Aysu Y. Mimar Yıldız Üni. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğr. Üyesi
Doç. Dr. Aykut Karaman Y. Mimar M. S. Ü. Şehir Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi

Raportörler

Fusun Korkmaz Mimar M. S. Ü.
Canan Özcan Mimar İ. T. Ü.

Yarışma ile ilgili korr dinasyon Başkan Danışmanı mimar Erhan İşözen, Başkan Danışmanı mimar Bayram Yağcı tarafından yürütülmektedir.

1. 1. 1. 6. Ödül Tutarı ve Nasıl Ödeneceği

Ödüller

1. Ödüle Net 40. 000. 000. -TL
2. Ödüle Net 25. 000. 000. -TL
3. Ödüle Net 15. 000. 000. -TL

Mansiyonlar

5 adet Mansiyon 5. 000. 000. -TL

Yarışma sonunda jürinin değerlendirmesine göre yukarıda ödül ve mansiyonlar Beşiktaş Belediye Başkanlığı tarafından bir ay içinde yarışmacılara net olarak ödenecektir.

1. 1. 7. Yarışma Süresi

Yarışma 17. 05. 1990 günü saat 18. 00'de sona erecektir.

1. 1. 8. Projenin Teslim Günü ve Yeri

Projeler teslim müddetinin sonunda Beşiktaş Belediye Başkanlığı Çitlenbik Sok. Kat: 5 Beşiktaş İstanbul adresine elden teslim edilecektir.

1. 1. 9. Soru ve Cevaplar

Yarışmacılar 09. 03. 1990 günü saat 18. 00'e kadar ele geçecek şekilde yarışmaya ait teknik soruları, yarışma koordinatörü kanalı ile jüriden sorabilir. Bu maksatla gönderilecek zarflar üzerine "İstanbul Beşiktaş Belediye Başkanlığı Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Koordinatörlüğü" ibaresi yazılacaktır.

Soruların cevapları son soru sorma tarihinden itibaren 15 gün içerisinde bütün yarışmacılara taahhütlü olarak postalanacaktır.

1. 1. 10. Rumuz ve Ambalaj Esasları

Rumuz ve 5 rakamlı 1X4 cm. ebadında olup, her paftanın raporların her sahifesinin, zarfların ve ambalajların sağ üst köşesinde yazılacaktır. Ambalaj üzerine projenin rumuzu ile "İstanbul Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması" ibaresi ve İstanbul Beşiktaş Belediye Başkanlığı Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Koordinatörlüğü adresi yazılacaktır.

1. 1. 11. Jürinin Toplantı Günü

Jüri değerlendirme çalışmaları için ..... günü toplanacaktır.

1. 1. 12. Projelerin Sergilenmesi Günü, Süresi ve Yeri

Yarışmaya katılan bütün projeler sonucun ilanını takip eden 7 gün içerisinde ..... 15 gün sergilenecektir. Sergide yarışma şartnamesi ve jüri raporundan örnekler bulundurulacaktır.

1. 1. 13. Sonuçların İlan Şekli

Yarışmanın sonucu İstanbul Beşiktaş Belediye Başkanlığı tarafından İstanbul'da yayınlanan iki büyük günlük gazetede ilan edilecek ve ayrıca jüri raporu çoğaltılarak bütün yarışmacılara gönderilecektir. Yarışma sonucu kollokyuma jüri karar verecektir.

1. 1. 14. İhtilafların Halli

Yarışmanın sonucundan sözleşmenin imzasına kadar geçecek sürede İstanbul Beşiktaş Belediyesi ile yarışmacı arasında doğacak anlaşmazlıklar önce jüri heyetince böylesine konular için görevlendirilmiş komisyon aracılığı ile hakemlik yapılacak en sonunda İstanbul mahkemelerinde çözümlenecektir.

1. 2. Yarışmacılara Verilecek Belgeler

- Şartname,
- 1/5000 ölçekli plan
- 1/1000 ölçekli yarışma alanı ve çevresini gösteren halihazır harita
- 1/1000 ölçekli arazi kullanım planı
- 1/1000 ölçekli plan koteli halihazır harita
- 1/1000 ölçekli 08. 10. 1966 tasdikli imar planı (bilgi için)
- Bugünkü trafik akım şeması
- Arsa bilgileri, zemin durumu, meteorolojik durum, alt yapı durumunu gösteren plan
- Fotoğraflar (18 x24) en az 3 adet
- 1987 tarihli hava fotoğrafları
- Beşiktaş Meydanı çevresindeki anıtların rölöveleri
- Proje sözleşmesi

1. 3. Yarışmacılardan İstenen Belgeler

1. 3. 1. Yarışma alanı ve çevresinin, arazi kullanım biçimlerini ifade eden plan ölçek 1/5000

1. 3. 2. Beşiktaş meydanı ve çevresinin kentsel tasarım düzenleme projesi ölçek 1/1000 (imar planı niteliğinde) hazırlanacaktır.

1. 3. 3. Yarışmacılar ayrıca 1/1000 ölçekli halihazır harita üzerinde işaretlenmiş olan etki alanı içinde meydanın ve çevresinin düzenlenmesi araç ve yaya ulaşımını, genel servisleri, otopark alanlarını, yapı grupları ve bunların birbirleri ile ilişkilerini, peyzaj mimarisindeki ana kararları kentsel tasarım düzeyinde belirleyeceklerdir.

1. 3. 4. Yarışmacılar ayrıca 1/500 ölçekte Beşiktaş Meydanı ile bitişik çevresini gösteren vaziyet planı çizeceklerdir.

Bu planlarda çevre düzenlemeye ilişkin tüm ayrıntılı bilgileri (ulaşım kararlarını, toplu taşıma transfer noktalarını, dolaşım alanları, girişler, döşeme materyali, aydınlatma, çağdaş şehir mobilyaları, çöp sepetleri, gölgelikler, telefon kabinleri, oturma bankları, duraklar vb.) net bir çizim tekniğiyle açıklayacaklardır. Ayrıca Beşiktaş Meydanı ve çevresine ait gerekli gördüğü yerlerden 1/500 ölçekli tarihi yapıları da içeren kesitler ve biri denizden olmak üzere 1/500 ölçekte 2 adet siluet çizeceklerdir. Renk serbesttir.

1. 3. 5. Planlar, Kesitler, Görünüşler

Önerilecek yapıların bütün plan, kesit ve görünüşleri ve yeşil fonksiyonlar 1/500 ölçeğinde şematik olarak kentsel tasarımı açıklamaya yeterli şekilde çizilecektir.

1. 3. 6. Detaylar

Yarışmacılar düzenlenecek sahanın özellik gösteren bölümlerini ve donatılarını belirleyecek değişik ölçeklerde ve teknikte detay verecektir. Ayrıca ihtiyaç programında belirtilen detaylara ait çizim önerileri de aynı şekilde fikri açıklamaya yeterli ölçek ve teknikte çizilecektir.

1. 3. 7. Perspektif

Yarışmacılar, düzenlenecek sahada özellik gösteren yerlerden perspektif verebilirler. Renk serbesttir.

1. 4. Projelerin Takdimi

Pafta boyutu 70x100 cm olmak koşulu ile renk ve takdimi serbesttir.

1. 5. Projelere Eklenecek Belgeler

1. 5. 1. Açıklama Raporu

Bu raporda konuya yaklaşım ve ekli ihtiyaç programının gerçekleştirilmesinde ve mekanların oluşturulması ile zamanlı gelişmesinde peyzaj mimarisi ile nasıl bir bütünlük sağlanacağı açıklanacaktır.

Rapor, şema, kroki ve çeşitli ölçeklerde detaylarla açıklanabilir. Çizimler dışında 3 daktilo sayfasını geçmeyecektir.

1. 5. 2. Kimlik Zarfı

Yarışmacılar, projenin teslim edildiği ambalajın içine proje ile aynı rumuzu taşıyan ve üzerinde büyük harf ve siyah yazı makinası ile yazılmış "İstanbul Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Kimlik Zarfı" ibaresi yazılı bir zarfın içinde;

- Yarışma koşullarını aynen kabul ettiklerini,
- Yarışmayı kazanmaları durumunda, ekip başı olacak kişinin adını ve soyadını,
- Mezun oldukları fakülte veya yüksek okulun diploma ve mezuniyet belgeleri tarih ve numaraları,
- Kayıtlı oldukları meslek odası sicil numarasını,
- Adreslerini içeren daktilo ile yazılmış imzalı bir yazı koyacaklardır. Zarf kapatılarak proje ambalajı içine konacaktır.

1. 6. Ödülü Kazanana İşin Nasıl Verileceği

Ödül ve mansiyon kazanan projelerin sahibi eseri imal ettiren sıfatıyla İstanbul Beşiktaş Belediyesi olacaktır.

İstanbul Beşiktaş Belediyesi uygulama projeleri ve mesleki kontrollük hizmetlerini, yarışmada birinciliği kazanan proje sahibine yaptıracaktır.

Uygulama projelerine başlanması belediyenin proje ödeneği bütçesinden ayırabilmesi halinde mümkündür. Proje ödeneği ayrıldıktan sonra, uygulama projeleri de bu şartname ve ekleri hükümlerine göre yarışmada 1. ödülü kazanan proje sahibine yaptıracaktır.

Proje bedeli; kabul edilen yaklaşık maliyet esas alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ‘‘Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartname’’nin 3. 2. maddesine göre tespit edilen birim maliyet üzerinden saptanacaktır.

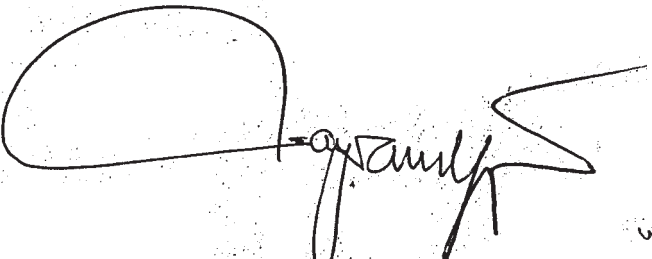
Proje müellifi ile İstanbul Beşiktaş Belediye Başkanlığı arasında ekteki ‘‘sözleşme taslağı’’ esas alınarak yapılacak sözleşmede bu ücret maktu olarak gösterilecektir. Mesleki Kontrollük Hizmetleri bu bedelin % 60’ı olarak işin uygulaması süresine bölünerek aylık ödemeler halinde verilecektir.

Proje müellifi alacağı maktu ücretten başka bir talepte bulunmayacaktır. İstanbul Beşiktaş Belediyesi uygulama projeleri üzerine başkanlığın müelliften tadilat talep etme hakkına sahiptir. Uygulamasına karar verilen plan İlçe Belediye Meclisi’nin kabulü ve Büyükşehir Belediye Meclisi’nce tasdik edildikten sonra yürürlüğe girer.

EK 4

**Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Şartnamesi,
Yarışma Alanı Yakın Çevresi ve Çözümlemesi İstenen Konular**

BÖLÜM II
YARIŞMA ALANI YAKIN ÇEVRESİ VE ÇÖZÜMLENMESİ
İSTENİLEN KONUL

2.1. YARIŞMA ALANI VE BUGÜNKÜ KENT BÜTÜNÜNDEKİ YERİ;

Beşiktaş Meydanı bugün nüfus ve ihtiyaçları hızla artan İstanbul'da deniz ve kara ulaşımının yoğun olduğu bir geçişin arasında yer almıştır. Bu merkez; Beşiktaş yoğun yerleşmesi yanısıra konaklama tesislerine Üniversitelere ve Ticaret merkezlerine yakın olması nedeniyle ner kesim ve yaştan nüfusun toplandığı ve dağıldığı bir alandır. Meydan, ulaşım ana arteri içinde Karaköy, Ortaköy, Levent Birinci ve İkinci Boğaz Köprüsü ilişkisini sağlayan sahil bandında yer almaktadır. Deniz yolu ilişkisinin daha da gelişmesinin beklendiği bir yerdedir.

Düzenlenmesi istenilen alan bugün yoğun nüfus ve taşıt araçlarının artışı nedeniyle gerekli fonksiyonlara cevap vermemektedir.

Çok sayıda kentsel fonksiyon yüklenen, deniz ve kara ulaşımının bulunduğu bir kavşak noktası olması, bölgede yarışma alanı dışında yeni yapılmakta olan büyük otellerle gelecek yoğunluğun artması, alanın sorunlarının büyüterek devam edeceğini göstermektedir.

2.2. YENİ DÜZENLEME İÇİN MEKANSAL DÜŞÜNCELER

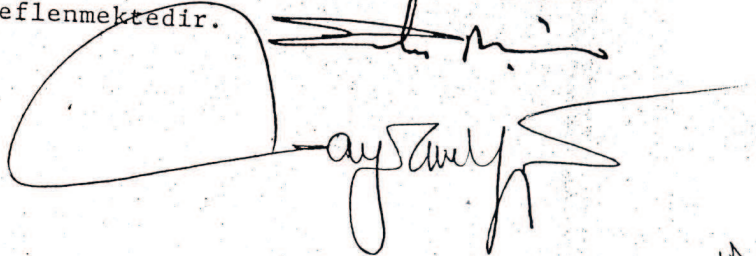
Meydan çevresindeki anıtsal yapılar Dolmabahçe Sarayı, Devlet Konukevi, Yıldız Sarayı, Sinanpaşa Camii, Akaretler, Barbaros Türbesi, Beşiktaş Vapur İskelesi ve Barbaros Anıtıdır.

Ayrıca korunması gerekli tescilli diğer binalar arazi kullanım paftasında gösterilmiştir. Bu var olan anıtsal ve tescil edilmiş binalarla yarışma alanı içindeki diğer binaların ve önerilerin çekici bir çevre yaratacak şekilde uyum ve bütünlük içinde olması istenmektedir.

Yeni düzenlemede yarışma alanı sınırları içinde bulunan tarihi Köyiçi Caddesinin bir yaya alanı haline dönüştürülmesini, Belediyenin İlke olarak benimsediği gözönünde tutularak, bu özgün çarşı dokusunun kimliğini güçlendirici öneriler beklenmektedir.

Yeni düzenlemede mümkün olduğu takdirde, mevcut ticari potansiyelin artırılması, yörenin doğabilecek yeni gereksinimlerini karşılayacağı gibi, Belediye için de kaynak yaratmış olacaktır. Bu amaçla, yaya trafiği ile bağlantılı, çeşitli nivolarda düzenlenecek çarşı alanları önerilebilir.

Gelecekte daha yüklü yoğun yaya ve taşıt hareketlerinin yönlendirilmesi ve çözümü meydan içinde dinlenme, sergileme gibi düşünsel ve görsel eğitime yönelik kültürel faaliyetlere yer verilmesi, meydanın gündüz ve gece yaşamını canlı tutacak fonksiyonların yaygınlaştırılması, çağdaş bir yaşam ortamı yaratılması hedeflenmektedir.

2.3. ULAŞIM

2.3.1. TAŞIT ULAŞIMI

Deniz yolu ve trafik yolları yarışma alanı içinde kalmaktadır ve bu yollar aracılığıyla kentin çeşitli yönlerine bağlanmaktadır. Bu bağlantılar gelecekte daha da yoğunluk kazanabilecektir.

Yarışma alanı içinde kentsel ulaşımın transit ve transfer karakteristikleri geliştirilecek ancak kara ulaşımında uzun süreli terminal işlevine yer verilmeyecektir.

Yarışmacılardan ulaşım kanallarının Beşiktaş alanına önerecekleri yeni biçim içinde nasıl yer alacaklarının çözümlenmesi beklenmektedir.

2.3.2. YAYA ULAŞIMI:

Alanın kent bütünü ve yakın çevresi ile fonksiyonel ilişkilerini kurarak, Dolmabahçe kavşağı, Çırağan caddesi ve Barbaros Bulvarını da kapsayacak şekilde yaya hareketlerinin organizasyonu, kara ve deniz ulaşımında transit, transfer, yerel fonksiyonel ilişkiler ile yaya bağlantılarına ilişkin önerilerle yayanın sahil ile ilişkisinin kesintisiz olmasına çözüm getirilecektir.

Yayaların trafik endişesi olmadan sahile ulaşımı, yaya taşıt organizasyonu, yayaların terminal noktalarından itibaren ilişkilerinin meydan ve çevresi içinde güvenli bir yaya dolaşımı, yayanın kentsel fonksiyonlarla yayaya üstünlük tanınması ile ilgili çözümler yarışmacılardan beklenmektedir.

2.3.3. ULAŞIMLA İLGİLİ DİĞER ÇÖZÜMLER:

2.3.3.1. Otobüs Durakları:

Otobüs başlangıç duraklarının meydanı doğrudan etkilemediği görülsede, bugün Dolmabahçe yönünde 3 hat, Boğaz yönünde 7, Anadolu yakası yönünde köprü bağlantılı 6 hat, Etiler yönünde 2 hat bulunmaktadır.

İ.E.T.T. Hareket Dairesinin yeni otobüs hatları içinde Sarıyer, Yeniköy, Bebek, Gayrettepe, Zincirlikuyu hatlarının Beşiktaş'la transit koridor olması, sahilden gelen ve Boğaz yönüne giden otobüsler için ise aktarma merkezi düzenlenmesi istenmektedir.

Meydanda bekleyecek ve transfer yapılacak otobüslerle ilgili detaylı bilgi ekte verilmiştir.

2.3.3.2. Dolmuş Taksi Durakları:

İstanbul, toplu taşımada yeterli ve çağdaş düzeye ulaştıkça, dolmuşlara ve münübüslere ihtiyaç duyulmayacağı düşünülmektedir.

Bu bakımdan bugün dolmuşlar için yarışma alanı ve çevresinde yol kenarlarında meydana bağlı olarak, yerler ayrılması yeterli bulunmaktadır. Büyük Şehir Belediyesinin toplu taşıma ile ilgili kararları içinde Beşiktaş ve çevresi için alınmış bir karar bulunmaktadır.

2.4. İHTİYAÇ PROGRAMI:

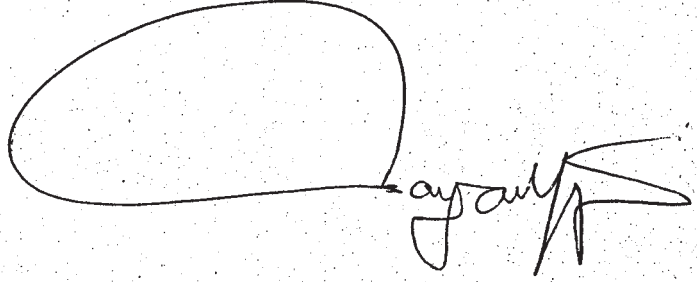
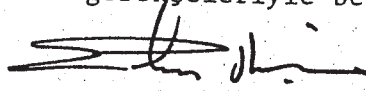
Yukarda açıklanan esaslar içerisinde Beşiktaş meydanı ve çevresinin yeniden düzenlenmesinde düşünülen kentsel fonksiyonlara ait ihtiyaç programı ana hatları ile aşağıda verilmiştir.

- 2.4.1. Yarışma alanı olarak tanımlanan alan Çırağan Caddesi, Hasan Paşa deresi sokağı uç noktası ile Barbaros Bulvarı çıkışından bir kıvrım içererek Barbaros Bulvarından güneye doğru Has Fırın Caddesi, Köyiçi Caddesi, Şehit Asım Caddesi, Sinan Paşa Köprü sokağı, Şair Nedim Caddesinden Beşiktaş Kireçhane sokağı, Spor caddesi, Dolmabahçe caddesinin bir kısmı ve sahil arasında kalan alandır.
- 2.4.2. Yarışma alanı sınırları pl. paftasında belirtilmiştir. Yarışma alanı için yeni düzenlemede büyük maliyetler getirmeyecek bir (Barbaros Türbesinin meydana yer aldığı gözönünde bulundurularak) Deniz Müzesi önerilebilir. Yapının yeni fonksiyonlar içeren kararı tasarımın bütünlüğü içinde yarışmacıya bırakılmıştır.
- 2.4.3. Meydan çevresindeki perakende ticaret korunacaktır. Beşiktaş Belediyesi tanzim satış yerleri mahalle bazında yeniden düzenleneceğinden açık kamyon pazarı niteliğinde yapılan ticaret, meydana yer almayacaktır. Bu alanın yeni değerlendirilmesi yarışmacıya bırakılmıştır. Yeni düzenlemede aktiviteyi canlandırabilmek amacıyla değişik kotlarda alış veriş yerleri düzenlenebilir.
- 2.4.4. T.B.M.M. Başkanlığına bağlı Milli Saraylar adı altında toplanmış bulunan saray, köşk ve kasırlardan Dolmabahçe Sarayı'nın Türk ve Dünya kamuoyuna açıklandığı gibi, eski bütünlüğüne sürekli ve sağlıklı bir biçimde kavuşturulması çalışmalarının son aşamasına gelmiş bulunmaktadır. "Müze içinde Müze" ilkesine uygun olarak ilk kez Camlı köşk'ün de içinde bulunduğu Kuşluk Bölümü açılmış bunu Velihaht Dairesi (Resim ve Heykel Müzesi) yakın çevresindeki Hareket Köşkleri'nin ulusal ve uluslararası sanat etkinliklerine açılması izlenmiştir. Çok yakın bir gelecekte Barbaros Hayrettin Paşa Vapur İskelesi'ndeki kapıdan başlayarak bütün bürümlerin onarım ve çevre düzenleme işlemleri tamamlandığında, dolmabahçe Sarayı'nın Beşiktaş yönündeki çok amaçlı etkinliklerle donatılacak bölümü de Türk ve Dünya kültürüne açılmış olacaktır. 1990 yılı ortalarında ise, Dolmabahçe Caddesi üzerindeki Valide Kapı, tarihinde ilk kez halka açılarak Dolmabahçe Sarayı'nı bütünleştirme çalışmalarının bir aşaması daha tamamlanacaktır. Bu durum deniz yönünde devreye sorulan aydınlatma çalışmalarıyla da sürekli vurgulanmaktadır. Yeni düzenlemede Milli Saraylar bünyesinde yapılacak kültür ağırlıklı M.S.Ü. Resim Heykel Müzesi ve M.S.Ü. Devlet konservatuardaki faaliyetlerin meydan ve çevresine getireceği etkinliklerin ilişkisi sağlanacaktır.

- 2.4.5. Barbaros türbesi çevresindeki, tören meydanı ve Barbaros anıtı ile ilgili düzenlemeler için yeni öneriler beklenmektedir.
- 2.4.6. Barbaros türbesinin doğusundan Devlet Konukevine kadar olan alanın değerlendirilmesi yarışmacıya bırakılmıştır.
- 2.4.7. Yeni düzenlemede Sinan Paşa Camii çevresi cenaze törenleri de düşünülerek düzenlenecektir.
- 2.4.8. Geçici dolmuş durakları ve diğer toplu taşıma araçlarının geliş ve gidişleri düzenlenmelidir.
- 2.4.9. Tüm alanda yayalar için ara mekanlar düzenlemek, mekansal geçişler ve hareketlilik sağlamak, bilhassa alanı gece ve gündüz yaşatacak bu bakımdan çekicilik sağlayacak alış veriş, yeme içme, P.T.T. sergi yeri, çiçekçi, pastahane v.b. fonksiyonları içerecek yapılar düşünülebilir.
- 2.4.10. Düzenlenecek alan içinde yeşil örtü, dinlenme, gezinti, eğlence yerleri ve meydanın yollarla bağlantısı ile otopark sorunlarına çözüm beklenmektedir.
- 2.4.11. Tüm yaya alanı içinde ve düşey bağlantılarda özurlüler için özel çözümler önerilecektir.

Alan içinde tasarlanan tüm fonksiyonlar gerekçeleriyle beraber açıklama raporunda ifade edilecektir.

EK 5
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Şartname
Değerlendirme Tutanakları

TUTANAK 6

TOPLANTI TARİHİ : 5.1.1990

TOPLANTIDA BULUNANLAR

Asıl Juri Üyeleri: Akı, Suher, Taneri, Tekeli, Türkmen,

Danışman Juri Üyeleri: Gürsel

Yedek Juri Üyeleri: Karaman,

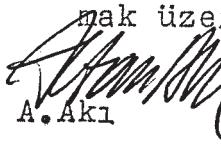
Başkan Danışmanları: İşözen, Yağcı

Raportörler: Korkmaz, Özcan.

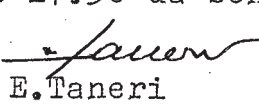
Toplantı Sn.H.Suher Başkanlığında saat 14.45 te açıldı. Bir önceki kurul tutanağı okunarak kabul edildi ve görüşmelere geçildi.

1. Beşiktaş Meydanı ve çevresi kentsel tasarım proje yarışması şartnamesi olarak hazırlanan tasarı okundu ve yarışmacılara verilecek şartnamenin Bölüm 1.Genel Hükümler ve Bölüm 2. Yarışma Alanı yakın çevresi ve çözüm lenmesi istenilen konular düzenine alındı.Kabulüne karar verildi.

2. Arazi kullanışı ve Mülkiyet Haritasının ve şartnamenin genel durumunun juriye sunulması için 17.1.1990 günü saat 14.00 te toplanılmak üzere oturuma saat 17.30 da son verildi.

A. Akı

H. Suher

E. Taneri

D. Tekeli

M. Türkmen

Y. Gürsel

E. İşözen

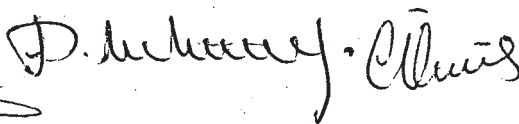
B. Yağcı

F. Korkmaz

C. Özcan

TUTANAK 5

TOPLANTI TARİHİ : 26.12.1989

TOPLANTIDA BULUNANLAR :

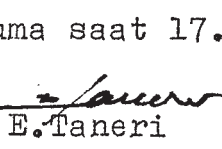
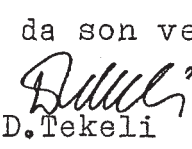
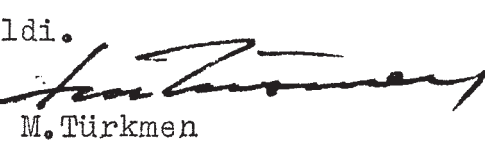
Asil Juri Üyeleri : Suher, Taneri, Tekeli, Türkmen,
Danışman Juri Üyeleri: Gürsel, Karlıdağ, Şanlı, Sözen, Tapan,
Başkan Danışmanları: İşözen, Yağcı,
Raportörler: Korkmaz, Özcan.

Toplantı saat 14.30 da Juri Başkanı Sn.H.Suher Başkanlığında açıldı. Bir önceki kurul tutanağı okunarak kabul edildi ve görüşmelere geçildi.

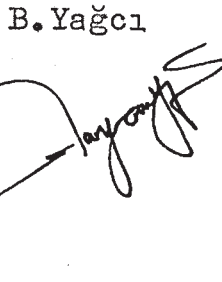
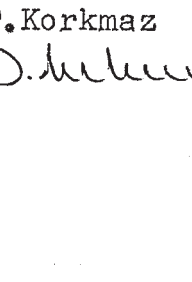
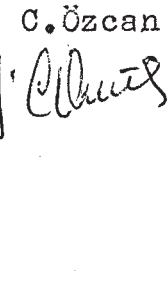
- 1- Başkan Danışmanı E.İşözen tarafından hazırlanan yarışma şartnamesinin 2.2.1, 2.2.2, 2331, 2332, ve 3 maddeleri kapsamında 3.1-3.10 madde olarak kabul edildi.
- 2- Yarışmacılardan istenen belgeler okunarak kabul edildi.
- 3- Ödül tutarları saptandı.
- 4- Yarışmacılara verilecek belgeler saptandı.

Şartname dosyası, ekli harita ve fotoğraf belgelerinin hazırlanarak Juri üyelerine verilebilmesi için 5.1.1990 Cuma günü saat 14.00 te toplanılmaya karar verildi.

Oturuma saat 17.30 da son verildi.

H. Suher E. Taneri D. Tekeli M. Türkmen

Y. Gürsel Y. Karlıdağ İ. Şanlı M. Sözen M. Tapan

E. İşözen B. Yağcı F. Korkmaz C. Özcan

Tutanak 4

Toplantı Tarihi: 19.12.1989

Toplantıda Bulunanlar

Asil Juri Üyeleri : Akı, Suher, Taneri, Türkmen,

Yedek Juri Üyeleri: Aysu, Karaman,

Danışman Juri Üyeleri: Gürsel, Karlıdağ, Şanlı, Tapan, *Sözer*

Başkan Danışmanları: İşözen, Yağcı

Raportörler : Korkmaz, Özcan.

Toplantı saat 14.30 da Juri Başkanı H.Suher Başkanlığında açıldı.

Yapılan görüşmeler sonunda, Gündem;

- 1- Beşiktaş Belediyesi ve Deniz Müzesi yönetimi arasındaki görüşmelerin değerlendirilmesi,
- 2- Altyapı verilerinin değerlendirilmesi,
- 3- Başkan Danışmanları ve Raportörlerce geliştirilen yarışma şartnamesi okundu, ~~raportörler~~ ve görüşmelere geçildi.
  - a) Deniz müzesi yetkililerinden Deniz Müzesinin Beşiktaş'ta kalması fakat yeniden tertiplenebileceği görüşü alındığından, Yarışma alanı içinde Deniz Müzesi işlevine yer verilmesi,
  - b) Arazi kullanımından başka yarışmacıya arazi mülkiyetinin verilmesi
  - c) Deniz Müzesi alan ve kullanım gereksinimi ve gelecek düşüncelerini almak amacıyla Deniz Müzesi ile Beşiktaş Belediyesinin görüşme yapması,
  - d) Alt yapı'ya ilişkin verilerin yarışmacıya verilmesi
  - e) Arazi ve bina kullanımlarının 1/1000 ölçekli haritada verilmesi ve zemin katlar ile üst katların kullanımlarının işlenmesi,
  - f) Şartnamenin 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2, 2.1, 2.2, 2.21 maddelerinin kalmaları ve gelecek toplantının 26.12.1989 Salı günü saat 14.00 de yapılmasına karar verildi.

A. Akı H. Suher E. Taneri M. Türkmen

E. Aysu A. Karaman

Y. Gürsel Y. Karlıdağ İ. Şanlı M. Tapan

E. İşözen B. Yağcı F. Korkmaz C. Özcan

BEŞİKTAŞ MEYDANI VE ÇEVRESİNİN KENTSEL TASARIM PROJE YARIŞMASI

TUTANAK 3 8.12.1989

TOPLANTIDA BULUNANLAR

İ.Şanlı, M.Şapan, Y.Gürsel, Y.Karlıdağ, A.Akı, A.Keskin, H.Suher, E.Taneri, M.Türkmen, D.Tekeli, A.Karaman, E.İşözen, B.Yağcı, F.Korkmaz, C.Özcan.

Toplantı saat 14.00 te Jüri Başkanı Hande Suher başkanlığında açıldı. Gündem için yapılan önerilerden sonra

- 1- İhtiyaç programında belirlenen hususların yeniden tartışılması,
- 2- Jüri üyelerinin Bölümlerinin belirlenmesi,
- 3- Verilecek olan belgelerin hazırlanmasından önce arazi kullanım-
larının ^{ve} binaların işlenmesi,
- 4- Alt yapıya ait bilgilerin elde edilmesi konusunda görüşme yapılması kabul edilerek görüşmelere geçildi.

1- Yarışma Konusu: Yarışma alanı Beşiktaş Meydan alanı ve çevresinin Kent-
sel Tasarım Proje yarışmasıdır.

Yapılan görüşmeler sonunda;

Yarışma alanı ve yakın çevresi içinde

a) Ulaşım

b) Yaya

c) Yarışma alanı içindeki, Kentsel Fonksiyonlar saptanarak yarışma alanı sınırlandırılmıştır.

2- 1/1000 ölçekli alanı içersindeki arazi kullanım planının 1/1000 ölçekli Kentsel Ulaşım şemasının Beşiktaş Belediyesinden ilk toplantı için hazırlanması talebinde bulunulmuştur.

Oturuma saat 17.15 de 19.12.1989 Salı günü saat 14.00 de toplanılmak üzere son verildi.

Y.Gürsel

Y.Karlıdağ

İ.Şanlı

M.Şapan

A.Akı

A.Keskin H

H.Suher

E.Taneri

D.Tekeli

M.Türkmen

A.Karaman

E.İşözen

B.Yağcı

F.Korkmaz

C.Özcan

BEŞİKTAŞ MEYDANI VE ÇEVRE DÜZENLEMESİ PROJE YARIŞMASI

TUTANAK 2 5.12.1989

TOPLANTIDA BULUNANLAR

Prof.İbrahim Şanlı, Prof.Mete Tapan, Prof.Metin Sözen, Yücel Gürsel
Prof.Altan Akı, Prof. Nezih Eldem, Prof.Ahmet Keskin Prof.Hande Suher
Prof. Ergün Taneri, Prof.Muhlis Türkmen, Doç.Dr. Aykut Karaman, Doç.
Emre Aysu, Bayram Yağcı, Erhan İşözen, Canan Özcan, Füsün Korkmaz.

Toplantı saat 15.00 te Juri Başkanı Hande Suher başkanlığında açıldı.
Gündem için yapılan önerilerden sonra,

- 1- Çalışmanın amacı ve içeriği,
- 2- Verilerin değerlendirilmesi,
- 3- Çalışma alanının sınırlandırılması.

konusunda görüşme yapılması kabul edilerek görüşmelere geçildi.

Yapılan görüşmeler sonunda; Beşiktaş'ın

- 1- Kara ve Deniz ulaşımında transit ve transfer odağı olması,
- 2- Kentlinin yaya mekanının organizasyonunun gerekli olduğu bir mekan olması hususlarında görüş birliğine varıldı.

Oturuma saat 17.50 de son verildi.

DANIŞMAN JÜRİ ÜYELERİ

Nurettin SÖZEN	İst.Büyükşehir Bel.Başk Bulunmadı.
Ayfer ATAY	Beşiktaş Belediye Başkanı Bulunmadı.
Yücel GÜRSEL	Y.Mim.İst.Mim.Odası Başk.
Prof.Erhan KARAESMEN	İnşaat Müh.ODTÜ Öğr.Üyesi Bulunmadı
Yaprak KARLIDAĞ	Y.Mim. İ.T.Ü Bulunmadı.
Prof.Metin SÖZEN	Sanat Tarihçisi <i>M. San. Müh.</i>
Prof.İbrahim ŞANLI	Y.Mim M.S.Ü Öğr. Üyesi <i>H. Bekir Suher</i>
Prof.Mete TAPAN	Y.Mim İ.T.Ü Öğr. Üyesi <i>H. Tapan</i>
Prof.Suha TONER	Y.Mimar Yıldız Üniversitesi Rek.Bulunmadı.

ASLİ JÜRİ ÜYELERİ

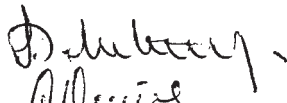
Prof.Altan AKI	Y.Mim.Yıldız Üniversitesi Öğr. Üyesi <i>M. Altan</i>
Prof.Nezih ELDEM	Y.Mim. İ.T.Ü Öğrt. Üyesi
Prof.Ahmet KESKİN	Y.Mim. İ.T.Ü Öğrt. Üyesi <i>Ahmet Keskin</i>
Prof.Hande SUHER	Y.Mim. İ.T.Ü Öğrt. Üyesi <i>Hande Suher</i>
Prof. Ergün TANERİ	Y.Mim. M.S.Ü Öğrt. Üyesi <i>Ergün Taneri</i>
Doğan TEKELİ	Y.Müh.Mim.İ.T.Ü
Prof.Muhlis TÜRKMEN	Y.Mimar M.S.Ü Öğrt Üyesi <i>Muhlis Türkmen</i>

YEDEK JÜRİ ÜYELERİ

Doç.^{Dr} Emre AYSU Y.Mim.Yıldız Üniversitesi Öğrt Üyesi
Doç.Dr.Aykut KARAMAN Y.Mim. M.S.Ü Öğrt Üyesi

RAPORTÖRLER

Fusun KORKMAZ

Mimar M.S.Ü

Canan ÖZCAN

Mimar İ.T.Ü

Erhan İŞÖZEN

Başkan Danışmanı Mimar

Bayram YAĞCI

Başkan Danışmanı Mimar

NOT: Soyadına göre alfabetik sıralama yapılmıştır.

BEŞİKTAŞ MEYDANI VE ÇEVRE DÜZENLEMESİ PROJE YARIŞMASI

TUTANAK 1 30.11.1989

TOPLANTIDA BULUNANLAR

Ayfer Atay, Prof.Metin Sözen, Prof.İbrahim Şanlı, Prof.Mete Tapan, Mimar Yaprak Karlıdağ, Prof.Ahmet Keskin, Prof.Altan Akı, Prof.Nezih Eldem, Prof.Hande Suher, Prof.Ergün Taneri, Doğan Tekeli, Prof.Muhlis Türkmen, Doç.Dr.Aykut Karaman, Erhan İşözen, Bayram Yağcı, Füsün Korkmaz, Canan Özcan.

Toplantı, saat 14.00 de Sayın Ayfer Atay'ın açılış konuşmasıyla başladı Gündemi içine alan önerilerden sonra

- 1- Hande Suher Juri Başkanı seçildi.
- 2- Çalışmanın amacı ve içeriği.
- 3- Verilerin değerlendirilmesi.
- 4- Çalışma alanına sınırlandırılması konusunda görüşmelere geçildi.

Yapılan görüşmeler sonunda; Beşiktaş'ın

- 1- Yarışma sınırının belirlenmesi,
- 2- İ.S.K.İ, P.T.T ve diğer verilerin hazırlanması hususunda görüş birliğine varıldı.

Oturuma saat 17.00 de son verildi.

DANIŞMAN JÜRİ ÜYELERİ

Nurettin SÖZEN	İst.Büyükşehir Bel.Başk. Bulunmadı.
Ayfer ATAY	Beşiktaş Bel. Başk.
Yücel Gürsel	Y.Mim. İst.Mim. Odası Başk. Bulunmadı.
Prof.Erhan KARAESMEN	İnşaat Müh. ODTÜ Öğr. Üyesi Bulunmadı.
Yaprak KARLIDAĞ	Y.Mimar İ.T.Ü
Prof.Metin SÖZEN	Sanat Tarihçisi, Milli Saraylar Müdürü
Prof.Mete TAPAN	Y.Mim.İ.T.Ü Öğr.Üyesi
Prof.İbrahim ŞANLI	Y.Mim.M.S.Ü Öğr. Üyesi
Prof.Suha TONER	Y.Mim. Yıldız Üniversitesi Rektörü

ASLİ JÜRİ ÜYELERİ

Prof.Altan AKI	Y.Mim. Yıldız Üniversitesi Öğr.Üyesi
Prof.Nezih ELDEM	Y.Mim.İ.T.Ü Öğr. Üyesi
Prof.Ahmet KESKİN	Y.Mim.İ.T.Ü Öğr.Üyesi
Prof.Hande SUHER	Y.Mimar İ.T.Ü Öğr.Üyesi
Prof.Ergün TANERİ	Y.Mim.M.S.Ü Öğr.Üyesi
Doğan TEKELİ	Y.Müh.Mim. İ.T.Ü
Prof.Muhlis TÜRKMEN	Y.Mim.M.S.Ü Öğr.Üyesi

YEDEK JÜRİ ÜYELERİ

Doç.Emre AYSU Y.Mim.Yıldız Üniversitesi Öğr.Üyesi Bulunmadı
Doç.Dr.Aykut KARAMAN Y.Mim.M.S.Ü Öğr. Üyesi

RAPORTÖRLER

Fisun KORKMAZ

Mimar M.S.Ü

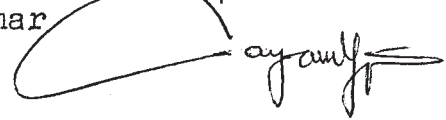
Canan ÖZCAN

Mimar İ.T.Ü

Erhan İşözen

Başkan Danışmanı Mimar

Bayram YAĞCI

Başkan Danışmanı Mimar

NOT: Soyadına göre alfabetik sıralama yapılmıştır.

EK 6
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Proje
Değerlendirme Çalışmalarının Tutanakları

BEŞİKTAŞ MEYDANI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI

1. Jüri Toplantısı

25/05/1990

TUTANAK 1.

Toplantıya Katılanlar :

Danışman Jüri Üyeleri : Gürsel, Karlıdağ, Şanlı, Tapan

Jüri Üyeleri : Akı, Eldem, Keskin, Suher, Taneri, Türkmen

Yedek Jüri Üyeleri : Karaman, Aysu

Başkan Danışmanları : İşözen, Yağcı

Raportör : Özcan

Jüri Başkanı Prof. Hande Suher başkanlığında Beşiktaş Belediye Başkanlığı'nın yazılı çağrısı üzerine, 25/05/1990 günü, saat 14.00'de toplanıldı. 43 adet projenin teslim alındığı saptandı.

Yıldız Üniversitesi Sabancı Kütüphanesi'nde 28/05/1990'da , projelerin asılmaya başlanması kabul edildi.

Raportör raporundan bilgilenecek üzere 30/05/1990 çarşamba günü, saat 17.00'de Yıldız Üniversitesi'nce sağlanan sergi mahalli olan kitaplıkta, raportör raporu üzerinde görüşmek için toplanılmak üzere karara varıldı ve saat 16.30'da toplantıya son verildi.

8.

JÜRİ 2. TOPLANTI

30/05/1990

Çarşamba, saat 17.00

TUTANAK 2.

Toplantıya katılanlar:

Asli Jüri Üyeleri : Akı, Eldem, Keskin, Suher, Taneri, Türkmen

Yedek Jüri Üyeleri : Aysu, Karaman

Danışman Jüri Üyeleri: Karlıdağ, Şanlı, Tapan

Başkan Danışmanları : İşözen, Yağcı

Raportör : Özcan

Yarışma projelerinin sergilenme mahalli olarak kabul edilen Yıldız Üniversitesi Şevket Sabancı Kitaplığı'ndaki toplantı , saat 17.00'de, Başkan Prof. Hande Suher başkanlığında açıldı. Projelerin asılmakta olduğu saptandı. Raportör raporunun düzenlenmesine müteakip olmak üzere, 04.06.1990 Pazartesi günü, saat 10.00'da toplanılmak üzere saat 17.45'de toplantıya son verildi.

Y.S.

3. JÜRİ TOPLANTISI

4 Haziran 1990

Pazartesi, saat 10.00

TUTANAK 3

Toplantıya Katılanlar :

Danışman Jüri Üyeleri : Gürsel, Karlıdağ, Sözen

Jüri Üyeleri : Akı, Eldem, Keskin, Suher, Taneri, Tekeli, Türkmen

Yedek Jüri Üyeleri :

Raportörler : Korkmaz, Özcan

Başkan Danışmanı : İşözen

Jüri saat 10.00'da sergi mahallinde, Jüri Başkanı Prof. Hande Suher başkanlığında toplandı.

1-) Projelerin jüri üyeleri tarafından görülmediği beyanı jüri toplantısında ayrı ayrı belirtildi ve sözlü teminat ile teyit edildi.

2-) Raportör Canan Özcan ve Başkan Danışmanı Raportör Erhan İşözen tarafından hazırlanmış ve tutanak 2 ekinde 01.06.1990 günü rapor okunarak toplam 347 pafta, 43 projenin sergilendiği ve projelerin eksiklikleri jüri üyelerinin bilgilerine sunuldu. Yapılan görüşmeler sonunda ;

2.1-) 38 sıra no.lu projenin istenilen belgeler olarak raportör raporunda belirtildiği biçimde 1/5000 plan , 1/500 plan , 1/500 kesit görünüş ve detaylarını içermediği belgelerin incelenmesi ile de saptandı. Bu eksik belgelerin, projenin değerlendirilmesi için yapılacak incelemeyi etkilediği ve engellediği anlaşıldığından 1/5000 ve 1/500 ölçekli belgelerin eksikliğinden ötürü değerlendirme ve yarışma dışı bırakılmasına karar verildi.

2.2-) 9,10,19,20,27,33,36,43 sıra no.lu projelerin şehir mobilyaları ve detaylarının eksikliğinin projelerin değerlendirilmesinde gerekli ölçeklerde plan cephe, kesit, görünüşleri içerdiğinden ötürü engel olmayacağı kanısına varıldı. Değerlendirme için bir engel yaratmayacağına karar verildi.

3-) 4,5,6,7,8/6/1990 günleri jüri üyelerinin kişisel incelemelerinin yapılmasına 12/06/1990 günü saat 10.00'da jüri toplu değerlendirmeleri için jürinin toplanılmasına karar verildi.

4-) 04/06/1990 Pazartesi günü , saat 11.00'de jüri kişisel incelemelerine başlamak üzere, toplantıya son verildi.

Akı Eldem Keskin Suher Tekeli
Taneri Türkmen

BEŞİKTAŞ MEYDANI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI

4.Değerlenme Jüri Toplantısı

TUTANAK 4

12.6.1990

TOPLANTIYA KATILANLAR

Danışman Jüri Üyeleri : Gürsel, Karaesmen, Karlıdağ, Toner

Asil Jüri Üyeleri : Akı, Eldem, Kaskin, Suher, Taneri, Tekeli, Türkmen

Yedek Jüri Üyeleri : Aysu,

Başkan Danışmanı : İşözen

Raportörler : Korkmaz, Özcan.

Toplantı, saat 10.30'da jüri başkanı Prof.H.Suher başkanlığında açıldı. Bir önceki toplantı tutanağı, okunarak kabul edildi.

1-) Asli jüri üyelerin tam sayı ile, değerlendirme için toplantıya katıldıkları saptandı.

2-) Yarışma projelerinin raportörlerce sergilendiği düzende incelenmesine karar verildi.

3-) Projelerin incelenmesinde kabul edilmiş olan ilkeler, değerlendirme için de aynen kabul edilmiştir.

3.1- Sınırlar içinde alanın işlevsel kullanımı ve biçimlenme.

3.2- Yaya-taşıt organizasyon .

3.3- Meydana geliş ve gidişler.

3.4- Olabilirlik.

4-) 1. Elemanın projeler önünde yapılmasına karar verildi.

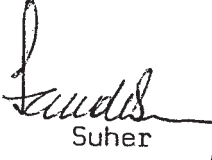
5-) Sergilenen yarışma projeleri önünde yapılan oylama ile belirlenen değerlendirme sonucunda, 14, 19, 29, 31, 33, 40, 41, 43 sıra numaralı projelerin bütün üyelerin (-) değerlendirilmesine bağlı olarak 1. Elemeye alınmasına karar verildi.

6-) 1. Elemeyi müteakip saat 12.00'de sergilenen yarışma projeleri önünde jüri çalışmalarına devam edildi. Danışman jüri üyesi, Y.Karlıdağ ve E.Karaesmen tarafından düzenlenen raporlar, jüri üyelerinin bilgisine sunuldu ve oylama ile belirlenen değerlendirme sonucunda ;

L. S.

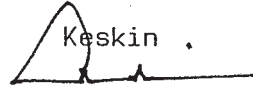
1,3,5,12,15,18,20,21,23,25,28,30,36 sıra numaralı projelerin tutanağa ekli değerlendirme raporunda belirtilen nedenler içinde olmak üzere , oy birliği ile , 6 sıra numaralı proje (6/1) , 9 sıra numaralı proje (5/2) , 34 sıra numaralı proje (6/1) oy çokluğu ile ikinci elemeye elenmesine karar verildi.

7-)13/06/1990 çarşamba günü, saat 10.00'da jüri çalışması devam etmek üzere, saat 19.00'da oturuma son verildi.

Suher
(Jüri Başkanı)

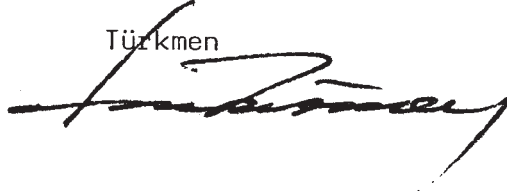

Akı

Eldem

Keskin .

Taneri

Tekeli

Türkmen

BEŞİKTAŞ/BELEDİYESİ KENTSEL TASARIM YARIŞMASI

13/06/1990

TUTANAK 5

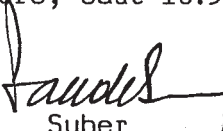
TOPLANTIYA KATILANLAR :

Danışman Jüri Üyeleri : Gürsel, Karlıdağ, Şanlı
Jüri Üyeleri : Akı, Eldem, Keskin, Suher, Taneri, Tekeli, Türkmen
Başkan Danışmanı-Rap. : İşözen
Raportörler : Korkmaz, Özcan

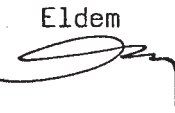
Toplantı, saat 10.00'da jüri başkanı Prof.H.Suher başkanlığında açıldı. Bir önceki toplantı tutanağı, okunarak kabul edildi ve incelemelere geçildi.

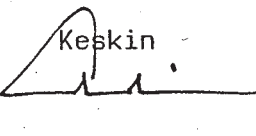
1-) Projeler önünde yapılan değerlendirmeler sonunda, tutanağa ekli değerlendirme raporunda belirtilen nedenler içinde olmak üzere, 11,16,37 sıra numaralı projelerin, oy birliği ile 13,26 sıra numaralı projelerin, oy çokluğu ile (6/1) ,2,10,24 sıra numaralı projelerin, oy çokluğu ile (5/2) ile 3.Elemede elenmelerine karar verildi.

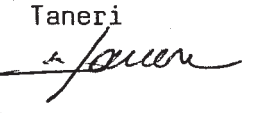
2-) 14/06/1990 Perşembe günü, saat 10.00'da jüri çalışmasına devam etmek üzere, saat 18.30'da oturuma son verildi.

Suher
(Jüri Başkanı)

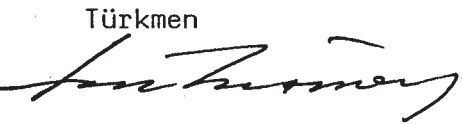
 Akı

 Eldem

 Keskin

 Taneri

 Tekeli

 Türkmen

BEŞİKTAŞ MEYDANI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI

14/6/1990

TUTANAK 6

TOPLANTIYA KATILANLAR

----- :
Danışman Jüri üyeleri : Şanlı, Gürsel, Tapan
Asil Jüri Üyeleri : Akı, Eldem, Keskin, Suher, Taner/Tekeli, Türkmen
Başkan Danışmanı-Rap. : İşözen
Raportörler : Korkmaz, Özcan

Toplantı saat 10.00'da Jüri Başkanı Prof.H.Süher tarafından açıldı.
Bir önceki toplantı tutanağı okunarak kabul edildi ve görüşmelere geçildi.

1-) Sergilenen Projeler önünde yapılan görüşmeler ve jüri üyelerinin açık oyları ile 7 sıra numaralı proje (5/2) ve 42 sıra numaralı projenin (5/2) oy çokluğu ile 4'üncü elemelerde elenmesine karar verildi, ancak mansiyon değerinin yarısı bir değerle satın alınması önerildi.

2-) Jüri üyesi Doğan Tekeli'nin önerisi üzerine 3. Elemelerde (5/2) oy çokluğu ile Elenen 2 sıra numaralı projenin tekrar değerlendirmeye alınması için önerisi jüri üyelerinin bilgisine sunuldu. Tekriri müzakere için yapılan öneri üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda durum oylanarak (4/3) oy çokluğu ile tekriri müzakereye alınmasına karar verildi. Tekrir-i müzakere ve inceleme sonucunda 4.Elemeye geçmesi konusunda yapılan açık oylama sonucunda, (3/4) oy çokluğu ile 4.Elemeye aşamasına geçmesi kabul edilmedi.

3-) Danışman Jüri Üyesi Yücel Gürsel'in önerisi üzerine 3.Elemelerde oy birliği ile elenmiş olan 11 ve 37 sıra numaralı projelerin tekrar değerlendirmeye alınması için önerisi jüri üyelerinin bilgisine sunuldu. Tekrir-i müzakere için yapılan görüşmeler sonucunda, durum oylanarak (5/2) oy çokluğu ile Tekrir-i müzakereye alınmasına karar verildi. Tekrir-i müzakere ve inceleme sonucunda 4.Elemeye geçmesi konusunda yapılan açık oylama sonucunda, 11 sıra numarasında (7/7) oy birliği ile ve 37 sıra nolu projenin (3/4) oy çokluğu ile 4.Elemeye aşamasına geçmesi kabul edilmedi.

4-) Son kalan 8 proje olan 4,8,17,22,27,32, 35, 39 sıra numaralı projeler üzerinde ve projeler önünde değerlendirmeye geçildi. Yapılan görüşme ve değerlendirme sonucunda ilk oylamada 4 sıra nolu projenin (3/4), 17 sıra nolu projenin (1/6) ve 35 sıra nolu projenin (3/4) oy çokluğu ile

mansiyon derecesinde yer aldığı saptandı ve 4,17,35,8,22 sıra nolu projelerin mansiyon derecesi ile ödüllendirilmesine karar verildi.

15.6.1990 Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere saat 18.50'de oturuma son verildi.

Suher

Akı

Eldem

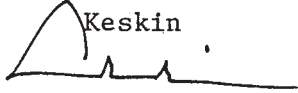
Keskin

Taneri

(Jüri Başkanı)

Tekeli

Türkmen

BEŞİKTAŞ MEYDANI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI

13.6.1990

TUTANAK 7

TOPLANTIYA KATILANLAR :

Danışman Jüri Üyeleri : Gürsel, Karlıdağ, Tapan, Şanlı
Asil Jüri Üyeleri : Akı, Eldem, Keskin, Suher, Taneri, Tekeli, Türkmen
Başkan Danışmanı-Rap. : İşözen **fawen*
Raportörler : Korkmaz, Özcan

Toplantı saat 10.30'da Jüri Başkanı Prof.H.Suher tarafından açıldı.
Bir önceki toplantı tutanağı okunarak kabul edildi ve görüşmeler geçildi.

1) Danışman Jüri Üyesi Y.Karlıdağ ve Jüri Üyesi E.Taneri'nin son kalan 8 proje üzerinde konuşulması önerisi jüri üyelerinin bilgisine sunuldu. Genel görüşme yapılması kabul edilerek saat 12.00'de son 8 proje üzerinde görüşmelere geçildi. Yapılan görüşmeler, karşılaştırmalar ve açık oylama sonucunda 4 sıra nolu projenin (7/0) oy birliği ile 8 sıra nolu projenin (6/1) oy çokluğu ile 17 sıra nolu projenin (7/0) oy birliği ile, 27 sıra nolu projenin (6/19 oy çokluğu ile, 35 sıra nolu projenin (5/2) oy çokluğu ile mansiyon gurubuna, 22 sıra nolu projenin (5/2) oy çokluğu ile, 32 sıra nolu projenin (6/1) oy çokluğu ile, 39 sıra nolu projenin (6/1) oy çokluğu ile derece gurubuna girmesine karar verildi.

2) Mansiyon üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda tutanağa ekli jüri raporunda belirtilmiş olan nedenlere bağlı olarak,

17 sıra nolu projenin 5.Mansiyon
4 sıra nolu projenin 4.Mansiyon
8 sıra nolu projenin 3.Mansiyon
27 sıra nolu projenin 2.Mansiyon
35 sıra nolu projenin 1.Mansiyon
ile ödüllendirilmesine oy birliği ile karar verildi.

Öturmeye saat 19.00'da son verildi.

Suher
Suher
(Jüri Başkanı)

Akı

Eldem

Keskin

Taneri

Tekeli

Türkmen

BEŞİKTAŞ MEYDANI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI

18.6.1990

TUTANAK 8

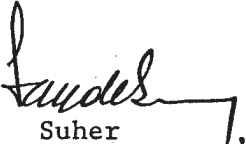
TOPLANTIYA KATILANLAR :

Danışman Jüri Üyeleri : Atay, Gürsel, Karlıdağ, Tapan
Asil Jüri Üyeleri : Akı, Eldem, Keskin, Suher, Taneri, Tekeli, Türkmen
Başkan Danışmanı-Rap. : İşözen, Yağcı
Raportörler : Korkmaz, Özcan

Toplantı saat 17.00'de jüri Başkanı Prof.H.Suher tarafından açıldı.
Jüri raporunun henüz daktilo edilmemiş olduğu saptandı ve dereceler konusunda görüşmeler geçildi.

1) Projeler üzerinde yapılan görüşmeler değerlendirmeler ve oylama sonucunda 22 sıra nolu projenin oy çokluğu (6/1) ile 3.derece, 39 sıra nolu projenin oy çokluğu ile (5/2) 2.derece ile ve 32 sıra nolu projenin oy çokluğu ile (6/1) 1.derece ile ödüllendirilmesine karar verildi.

2) Temize çekilmiş olan jüri raporunun okunması için 19.6.1990 Salı günü saat 17.00'de toplanmak üzere oturuma saat 19.00'da son verildi.

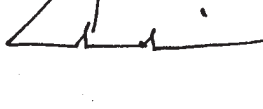

Suher
(Jüri Başkanı)

Akı

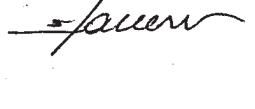
Eldem

Keskin

Taneri

Tekeli

Türkmen

BEŞİKTAŞ MEYDANI VE ÇEVRESİ KENTSEL TASARIM YARIŞMASI

19/6/1990

TUTANAK 9

TOPLANTIYA KATILANLAR :

Danışman Jüri Üyeleri : Karlıdağ, Tapan
Asil Jüri üyeleri : Akı, Eldem, Keskin, Suher, Taneri, Tekeli, Türkmen
Başkan Danışmanı-Rap. : İşözen
Raportörler : Korkmaz, Özcan

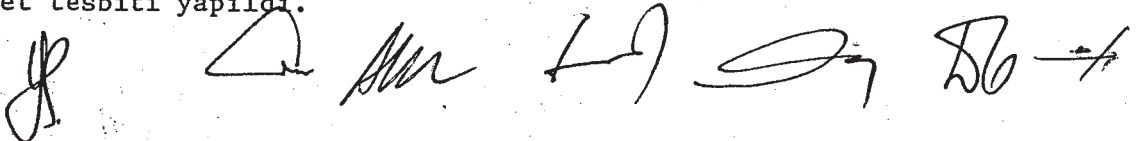
Toplantı saat 17.00'de Jüri Başkanı Prof.H.Suher tarafından açıldı.
Bir önceki toplantı tutanağı okunarak kabul edildi ve görüşmelere geçildi.

1) Raportörler tarafından hazırlanan jüri raporu okunarak jürinin
bilgisine sunuldu. Kabul edilerek imzalandı.

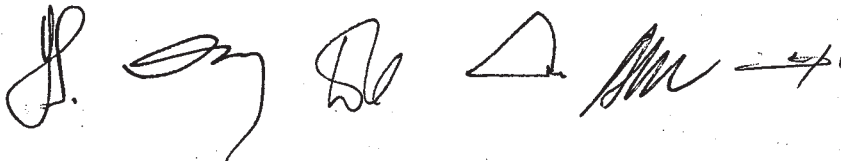
2) Sıra No	Rumuz	Ödül
17	11444	5.Mansiyon
4	59310	4.Mansiyon
8	54254	3.Mansiyon
27	12374	2.Mansiyon
35	12447	1.Mansiyon
22	35279	3.Ödül
39	47252	2.Ödül
32	88163	1.Ödül
7	31416	Satın Alma
42	21221	Satın Alma

olarak sıra numarasına göre rumuzların tesbiti yapıldı.

2) Rumuzlara göre hüviyet zarfları açılarak aşağıda belirtilen
hüviyet tesbiti yapıldı.

<u>Sıra No</u>	<u>Rumuz No</u>	<u>Ödül</u>	<u>Yarışmayı Kazananlar</u>		
17	11444	5.Mansiyon	Almila Sağdıç Y.Mimar	DGSA	
			Barbaros Sağdıç Y.Mimar	DGSA	
			Barış İncesu Mimar	MSÜ	
4	59310	4.Mansiyon	Selim Velioğlu Y.Mimar	MSÜ-İTÜ	
			Sinan Mert Şener Y.Mimar	İTÜ	
			Belkıs Uluoğlu Y.Mimar	İTÜ	
			Hüseyin Kahvecioğlu Y.Mimar	İTÜ	
8	54254	3.Mansiyon	Işıl Hacıoğlu Y.Mimar	ODTÜ-İTÜ	
			Orhan Hacıhasanoğlu Y.Mimar	ODTÜ-İTÜ	
27	12374	2.Mansiyon	Bülent Tarım Y.Mimar	DGSA	
			Can Çakmakcıoğlu Y.Mimar	DGSA	
			Yardımcı:		
			Bünyamin Derman Y.Mimar		
35	12447	1.Mansiyon	Prof.Hamdi Şensoy Y.Mimar	DGSA	
			Nüzhet Ak Y.Mimar	DGSA	
22	35279	3.Ödül	Prof.Mete Ünal Y.Mimar	DGSA	
			Derya Akşit Y.Mimar	MSÜ	
			Ferit Akşit Y.Mimar	MSÜ	
			Gürhan Bakırküre Mimar	MSÜ	
			Ulaşım Danışmanı:		
			Prof.Dr.Ergün Gedizoğlu		
39	47252	2.Ödül	Subat Apak Y.Mimar	İTÜ	
			Kerork Özkaragöz Y.Mimar	İTÜ	
			Fatma Yıldırım Mimar	İTÜ	
			Tores Dinçöz Mimar	İTÜ	
			Erol Türkmen Mimar	İTÜ	
			Yardımcı:		
			Vartuhi İbişoğlu Mimar	İTÜ	
			Atilla Özkaynakcı Mimar	İTÜ	
32	88163	1.Ödül	Tanju Edige Y.Mimar	Viyana.TÜ	
			Bereket Uluşahin Y.Müh.Mim.	Viyana.TÜ	
			Sidel Pazarbaşı Mimar	İDGSA	
			Sami Pazarbaşı Y.İç Mim.	İDGSA	
			Danışman:		
			Sanat Danışmanı:Fatoş Dıblan		
			Trafik Danışmanı: Botek A.Ş.		

<u>Sıra No</u>	<u>Rumuz No</u>	<u>Satın Alınan</u>	<u>Yarışmayı Kazananlar</u>
7	31416	Satın alma	Can Kubin Şehir Plancısı ODTÜ Selami Demiralp Peyzaj Mim. AÜZF Zeki Kamil Ülkenli Şehir Pl. ODTÜ Şuayip Çavuşlar Mimar ODTÜ
42	21221	Satın alma	Adnan Kazmaoğlu Y.Mimar DGSA Mutlu Çilingiroğlu Mimar DGSA Göksel Kılıç Y.Mimar İTÜ Yardımcı: Sema İzbul Öğrenci İTÜ

4) Yarışma projelerinin sergilenmesini müteakip 10. Temmuz. 1990 Salı günü saat 15.00'de kollegyum yapılmasına karar verildi.

S. L. J. D. S. A. D.

Oturuma saat 20.30'da son verildi.

ASLİ JÜRİ ÜYELERİ:

H.Suher

A.Akı

N.Eldem

A.Keskin

E.Taneri

(Jüri Başkanı)

Faudes

[Handwritten signatures of A.Akı, N.Eldem, A.Keskin, and E.Taneri]

D.Tekeli

M.Türkmen

D. Tekeli

M. Türkmen

Rt. C.Özcan

Rt. F.Korkmaz

Bşk. Danışmanı E.İşözen

C. Özcan

F. Korkmaz

E. İşözen

DANIŞMAN JÜRİ ÜYELERİ:

Prof.Dr.Nurettin SÖZEN

Ayfer ATAY

Yücel GÜRSEL

Prof.Erhan KARAESMEN

Yaprak KARLIDAĞ

Prof.Metin SÖZEN

Prof.İbrahim ŞANLI

Prof. Mete TAPAN

Prof.Suha TONER

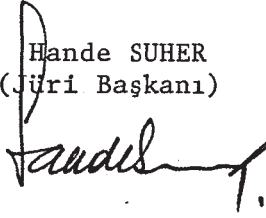
BEŞİKTAŞ MEYDANI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI

19/6/1990

TUTANAK 9 EKİ

Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Yarışması jüri çalışmalarının sonucunda asil ve danışman jüri üyelerine ve raportörlere ödenecek meblağın bugüne kadar yapılmış olan Kentsel Tasarım Proje Yarışmalarındaki teamüle uygun olarak anılan jüri üyelerine ve raportörlere enaz bu yarışma için mansiyon bedeli olarak takdir edilmiş olan net 5.000.000.-TL(Beşmilyon Türk Lirası) nın ödenmesinin gerekli olduğu hususunun gereği için Beşiktaş Belediye Başkanlığına sunulmasına karar verildi.

Hande SUHER
(Jüri Başkanı)

Altan AKI

Neziha ELDEM

Ahmet KESKİN

Ergun TANERİ

Doğan TEKELİ

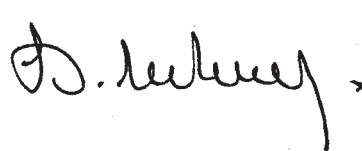
Muhlis TÜRKMEN

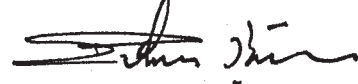
Rt.Canan ÖZCAN

Rt.Füsün KORKMAZ

Bşk.Danışmanı Erhan İŞÖZEN

EK 7

Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Jüri Raporu

JÜRİ RAPORU

YARIŞMANIN KONUSU VE AMACI:

Yarışmanın konusu İstanbul'un önemli merkezlerinden birinin içinde yer alan Beşiktaş Meydanı ve Çevresinin yeniden düzenlenmesidir.

Beşiktaş Meydanı Boğaziçi su yolu üzerindeki iskelesi ve birinci Boğaz Köprüsü'nün şehir içinden bağlantısıyla İstanbul ulaşımında önemli yeri olan tarihsel turistik kültürel ve ticaret işlevleriyle İstanbul'un önemli alanlarından biridir.

Bu önemli merkez Barbaros Bulvarı, Beşiktaş Vapur İskelesi, Boğaziçi ve Köprü yolunun yükünü Üniversiteler ve diğer işlevlerin yoğunluğunu bünyesinde bulundurmaktadır.

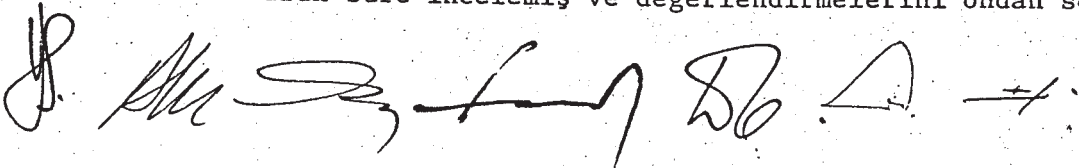
Bu kentsel işlevlerle alan her geçen gün artan taşıt yaya trafiği yoğunluğu ile yüklenmekte, kent yaşamı sıkıntıya sokulmakta, mekansal kaliteleri algılamamız, ulaşılamaz ve düzensiz hale gelmektedir.

Alanın tarihsel doğal ve kültürel değerlerinin insan ile yakın ilişkileri kapsamaktadır.

Düzenlemenin amacı Beşiktaş Meydanı ve çevresinin tarihsel gelişimi içinde yeni gelişme olanaklarını kentsel tasarım ve peyzaj ilkelerini belirleyecek sosyal ve kültürel donatılara ait önerileri getirecek bir projenin elde edilmesi ve buna bağlı olarak güzel sanatların teşvik edilmesidir.

İstanbul Beşiktaş Meydanı düzenlemesi projelerinin elde edilmesi işi Beşiktaş Belediye Başkanlığı tarafından ulusal ve tek aşamalı olarak ..5.11.1990..... günü yarışmaya çıkarılmıştır. Yarışma süresi 17.Mayıs.1990 günü saat 18.00.....de sona ermiş ve bu süre içinde 43 adet projenin teslim alındığı saptanmıştır.

Jüri böylesine güç sorunlar içeren bir konuda çok sayıda katılımı ve gösterilen çabayı memnuniyetle karşılamıştır. Ancak, konunun güçlüğü nedeniyle bu yüksek katılıma rağmen mevcut bütün sorunlara tatminkâr çözümler öneren çok sayıda proje bulunamamıştır. Jüri bu nedenle gerek kişisel gerek toplu çalışmalarında sorunları ve muhtemel çözümleri derinlemesine uzun süre incelemiş ve değerlendirmelerini ondan sonra yapmıştır.

Jüri, değerlendirme çalışmaları için jüri Başkanı Prof. Hande Suher başkanlığında Beşiktaş Belediye Başkanlığının yazılı çağrısı üzerine 25.05.1990 günü saat 14.00'de toplanmış ve 43 adet projenin teslim alındığını saptamıştır.

Yıldız Üniversitesi Sabancı Kütüphanesinde 28.05.1990'da projelerin asılmaya başlanması kabul edilmiştir.

Raportör raporundan bilgilenmek üzere 30.05.1990 Çarşamba günü, saat 17.00'de Yıldız Üniversitesi'nce sağlanan sergi mahalli olan kitaplıkta, raportör raporu üzerinde görüşmek için toplanılmak üzere karara varılmış ve saat 16.30'da toplantıya son verilmiştir.

Jürinin II. toplantısı 30.5.1990 Çarşamba günü yarışma projelerinin sergilenme mahalli olarak kabul edilen Yıldız Üniversitesi Şevket Sabancı Kitaplığında saat 17.00'de Başkan Prof. Hande Suher Başkanlığında açılmıştır. Projelerin asılmakta olduğu saptanmıştır. Raportör raporunun düzenlenmesine müteakip olmak üzere, 04.06.1990 Pazartesi günü, saat 10.00'da toplanılmak üzere saat 17.45'de toplantıya son verilmiştir.

Jürinin III. toplantısı 4.6.1990 Pazartesi günü saat 10.00'da sergi mahallinde, Jüri Başkanı Prof. Hande Suher Başkanlığında açılmıştır.

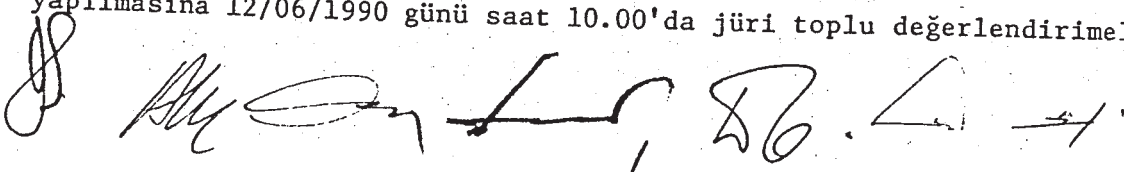
1-) Projelerin jüri üyeleri tarafından görülmediği beyanı jüri toplantısında ayrı ayrı belirtilmiş ve sözlü teminat ile teyit edilmiştir.

2-) Raportör Canan Özcan ve Başkan Danışmanı Raportör Erhan İşözen tarafından hazırlanmış ve tutanak 2 eki olan 01.06.1990 günlü rapor okunarak toplam 347 pafta, 43 projenin sergilendiği ve projelerin eksiklikleri jüri üyelerinin bilgilerine sunulmuştur. Yapılan görüşmeler sonunda;

2.1-) 38 sıra nolu projenin istenilen belgeler olarak raportör raporunda belirtildiği biçimde 1/5000 plan, 1/500 plân, 1/500 kesit görünüş ve detaylarının içermediği belgelerin incelenmesi ile de saptanmıştır. Bu eksik belgelerin, projenin değerlendirilmesi için yapılacak incelemeyi etkilediği ve engellediği anlaşıldığından 1/5000 ve 1/500 ölçekli belgelerin eksikliğinden ötürü değerlendirme ve yarışma dışı bırakılmasına karar verilmiştir.

2.2-) 9,10,19,20,27,33,36,43 sıra nolu projelerin şehir mobilyaları ve detaylarının eksikliğinin projelerin değerlendirilmesinde gerekli ölçeklerde plan, cephe, kesit, görünüşleri içerdiğinden ötürü engel olmayacağı kanısına varılmıştır. Değerlendirme için bir engel yaratmayacağına karar verilmiştir.

3-) 4,5,6,7/8/6/1990 günleri jüri üyelerinin kişisel incelemelerinin yapılmasına 12/06/1990 günü saat 10.00'da jüri toplu değerlendirmeleri için

jürinin toplanılmasına karar verilmiştir.

4-) 04/06/1990 Pazartesi günü, saat 11.00'de jüri kişisel incelemelerine başlamak üzere, toplantıya son verilmiştir.

Jürinin 4. toplantısı 12/06/1990 günü saat 10.30'da jüri Başkanı Prof.Hande Suher başkanlığında açıldı. Bir önceki toplantı tutanağı okunarak kabul edilmiştir.

1-) Asli jüri üyelerin tam sayı ile, değerlendirme için toplantıya katıldıkları saptanmıştır.

2-) Yarışma projelerinin raportörlerce sergilendiği düzende incelenmesine karar verilmiştir.

3-) Projelerin incelenmesinde kabul edilmiş olan ilkeler, değerlendirme için de aynen kabul edildi. Şöyle ki;

3.1- Sınırlar içinde alanın işlevsel kullanımı ve biçimlenme.

3.2- Yaya-taşıtlı organizasyon.

3.3- Meydana geliş ve gidişler.

3.4- Olabilirlik.

4-) 1.Elemenin projeler önünde yapılmasına karar verilmiştir.

5-) Sergilenen yarışma projeleri önünde yapılan oylama ile bilirlenen değerlendirme sonucunda, 14,19,29,31,33,40,41,43 sıra numaralı projelerin bütün üyelerin(-) değerlendirilmesine bağlı olarak 1.Elemede elenmesine karar verilmiştir.

6-) 1.Elemeyi müteakip saat 12.00'de sergilenen yarışma projeleri önünde jüri çalışmalarına devam edilmiş. Danışman jüri üyesi, Y.Karlıdağ ve E.Karaesmen tarafından düzenlenen raporlar, jüri üyelerinin bilgisine sunulmuştur. Yapılan incelemeler sonucunda,

1 sıra nolu projenin getirdiği öneri çevresine çok yabancı bulunmuştur.

Sinanpaşa Camisi yanında üç kule ile yükselme Sinanpaşa Camii ile uyumsuz bulunmuştur.

Yayanın sahile ulaşması tek noktada yaya köprüsü üzerindedir. Ve yetersiz bulunmuştur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 1 sıra nolu proje 2.Elemede oy birliği ile (7/0) elenmiştir.

3 sıra nolu projenin ulaşım ağı mühendislik yönünden çözüme ulaştırılmışsada çok pahalı ve karmaşıktır.

Sahilin yaklaşık 400 m. açık bir cephe veren düzenlemede camii, türbe, iskele ve önerilen yeni Deniz Müzesi ve Yeni Bel. çarşı tek tek yapılar olarak kalmıştır. Mekansal bir arayış görülmemiştir. Yaya alanları denize paralel gezi platformları halindedir. Yapılan inceleme ve değerlendirmeye açık oylama sonunda 3 sıranolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

5 sıra nolu projenin Sinanpaşa Camii önündeki avluyla bütünleşerek önerilen çarşı doğrultusu uygun görülüşsede bu yöredeki bütün binaların kaldırılarak meydanlar düzenlenmesi ve çarşı yapılması saray komşuluğundaki yer için uygun bulunmamıştır.

Çeşitli meydan düzenlemeleri ile ifade edilen öneri mekansal bir organizasyon göstermediğinden yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 5 sıra nolu proje 2.Elemede oy birliği ile (7/0) elenmiştir.

12 sıra nolu projenin sahille yol arasında bir ikinci yol önermesi ve otoparkları yeraltında yapması büyük maliyet getirdiğinden olumsuz bulunmuştur.

Dairesel bir yaya yoluyla sağlanmak istenen bütünlük yapay görülmüştür. Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 12 sıra nolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

15 sıra nolu projenin yer altında ulaşımı çok kullanılmış olması ekonomik değildir.

Yeşil ve açık alan fazla egemen kılınmış, bundan ötürü meydan algılanması olanaksızlaşmıştır.

450 m. genişliğinde düzenlenen cephe sahile paralel bantlar halinde geliştirilerek sadece yürüme mekânı haline getirilmiştir.

Tören meydanının ve türbenin bulunduğu alanın duraklar nedeniyle düşük planlanmış olması olumsuzdur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 15 sıra nolu proje 2.Elemede oybirliği ile(7/0) elenmiştir.

18 sıra nolu projenin yaya geçitlerinin sınırlı delikler halinde olması tatminkâr görülmemiştir. Otopark gibi deniz manzarasına gereksinimi olmayan bir işlevin deniz kenarında yapılması uygun görülmemiştir.

Konferans salonu gibi sağır bir binanın deniz kenarına alınması olumsuzdur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 18 sıranolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

20 sıra nolu proje. Barbaros Bulvarının gelişini kapatması ve yeşil dokuyu yok etmesi nedeniyle olumsuz bulunmuştur.

Türbe ve anıt trafik adası haline gelmiştir.

Türbe ve Sinanpaşa Camii arasındaki Ticaret bloğu uyumsuzdur.

Denizdeki doldurma ile yapılan dokların gereksizliği olumsuzdur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 20 sıranolu proje 2.Elemede oy birliği ile (7/0) elenmiştir.

21 sıra nolu projenin trafiği yerin altında çözmesine rağmen kesişmeyi önleyemediği görülmüştür. Akaretlerden önce yerin altına girerek çok büyük bir alanı yer altında kullanması olumsuz bulunmuştur.

Arkadlarla mekansal organizasyon uygun görülmemiştir.

Kültür merkezi ve anfitiyatronun sahilde düzenlenmesi yanısıra alışveriş birimleri gibi bir kullanıma tahsisi uygun görülmemiştir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 21 sıra nolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

23 sıra nolu projenin Beşiktaş Meydanının enderli yerlerini ulaşım tahsis etmesi uygun görülmemiştir.

Yükseltilen yol ve korunulacak eserlere yaklaşımı görünümü etkilemektedir.

Sahilde bir tiyatro ve anfitiyatro gibi toplu kullanım yükselmeleri ve diğer öneriler mekanı tanımlamaktan uzaktır.

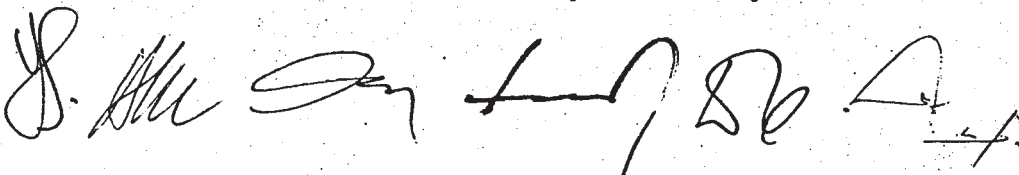
Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 23 sıra nolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

25 sıra nolu projenin ulaşım ağı teknik yönden uygun görülmemiştir. Çeşitli işlevlerin mekansal organizasyonu, aynı şekilde biçimlendirilmiştir.

Tören alanının yanındaki balıkçılar çarşısı olumsuzdur. Deniz Müzesi-çarşı ilişkisi uygun bulunmamıştır. Mekân anlamsız olarak bölünmüştür. Bütünlük ve ilişki kurulamamıştır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 25 sıra nolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

28 sıra nolu proje. yeraltı ve yerüstünde trafiği çözümlenmiş olmasına rağmen, çözümü karmaşık ve yüksek maliyetlidir.

Yeşili eğemen kılmak istemişede fonksiyonel bütünlük kazanamamıştır.

Türbeden kuzeye doğru geliştirilen yaya akışı amaçsız bulunmuştur.

Mekan tarasımları yeterli olgunluğa erişememiştir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 28 sıra nolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

30 sıra nolu projenin Sinanpaşa Camii çevresini tamamıyla boşaltarak yeni bir düzen altına alması, teklif ettiği yol şeması ve tarihsel gelişim sürecinde oluşan çevreye müdahalesi aşırı bulunmuştur.

Mevcut doku ve önerilen iki değişik doku tutarlı bulunmamıştır.

Arkadların kıyı boyunca ve meydan çevresindeki oluşumuyla getirilen düzenleme yabancıdır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 30 sıra nolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

36 sıra nolu projenin ulaşımı, mevcut viyadük çevresinde ıslah ederek çözümlenmesi, sakin deniz kenarı kullanımına müdahale etmesi olumsuz bulunmuştur.

Deniz Müzesi ve Belediye Konser Salonu önerisi pahalı ve gerçekleşmesi güç olduğundan uygun bulunmamıştır.

Kıyıda büyük boşluk ve Sinanpaşa çevresini olduğu gibi bırakması uygun görülmemiştir.

yaya bağlantılarının kıyıda ulaştığı yerler zorlama ve amaçsızdır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 36 sıra nolu proje 2.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

34 sıra nolu projenin üç yönden gelen ulaşımı meydanın altında bir daire kavşakta düzenlenmiştir. Ancak durakların bu dönüş noktasına ithal edilmesi uygun bulunmamıştır.

Trafik meydanına dükkanların çıkarılması uygun bulunmamıştır.

170 m. yüksekliğinde simgesel direk olumlu bulunmamıştır.

Barbaros Bulvarında Dalbudak sokağı kuzeyinden itibaren ve sahil yolunun Akaretlerden önce yerin altına bağlanması ve (-5) kotunda ikinci nívoda yapılan yol yüksek maliyet getirmektedir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 34 sıra nolu proje 2.Elemede oyçokluğu ile (6/1) elenmiştir.

9 sıra nolu projenin ulaşımı yeraltında ve basit bir çözümle çözülmüşse de durak ve otoparkları yetersizdir.

İskeleden gelen yaya akışı çevre ile bütünleşmemiştir. Önerilen iskele adası eleştirilmiştir.

Devlet Konukevi batısındaki kütleler şematiktir.

Yaya alanlarının bütün içindeki değerlendirilmesi şematik bulunmuştur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 9 sıra nolu proje 2. Elemde oy çokluğu ile (5/2) elenmiştir.

6 sıra nolu projenin Barbaros Bulvarı yönünden gelip Karaköy istikametine giden yolu yükselterek Sinanpaşa Camii'nin son cemaat mahalline dayanması olumsuz bulunmuştur.

Anıtın yeri uygun değildir.

Türbenin etrafında ve camii önündeki plato mevcut mezarlara ve türbenin ağaçlarına zarar vermiştir.

Türbenin alçak nivoda bırakılması olumsuzdur.

zemin altındaki çarşı ve yolun ayrı düzlemde oluşu olumsuzdur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmelere ve açık oylama sonunda 6 sıra nolu proje 2. Elemde oy çokluğu ile (6/1) elenmiştir.

Jürinin 5. toplantısı 13/06/1990 günü saat 10.00'da jüri Başkanı Prof.H.Suher başkanlığında açılmış, Bir önceki toplantı tutanağı okunarak kabul edilmiş ve incelemelere geçilmiştir.

Projeler önünde yapılan değerlendirmeler sonunda;

11 sıra nolu projenin alt geçidi camiden uzaklaştırması olumlu bulunmuştur.

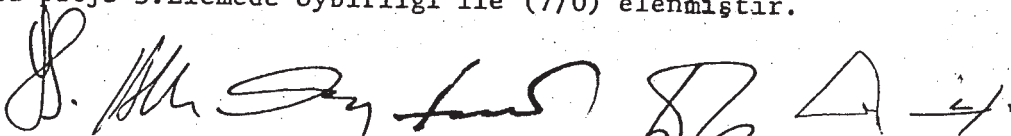
Yolun aşağı alınması meydana yükseklik yaratmış ve anıt alanı çukurda kalmıştır.

Yaya sürekliliği uygun ancak yeterince donatılmamıştır.

Cami içi mekanı korunmasızca meydana açılmıştır.

Palanlama sürecince ele alış biçimi ve kentsel analizi olumlu bulunmuştur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 11 sıra nolu proje 3. Elemde oy birliği ile (7/0) elenmiştir.

16 sıra nolu projenin trafiği, Sinanpaşa Caminin arkasına alarak çözümü, delikler halinde yaya geçitleri önerisi yetersiz bulunmuştur. (Yayanın trafik endişesi olmadan sahile ulaşması açısından)

Beşiktaş Ticaret Merkezi Kompleksi olarak getirilen yapılaşma çevresi için yabancı bulunmuştur.

Belediye Binası önerisi uygun bulunmamıştır.

Deniz üstündeki platolarda (-) olarak belirtilen kotların (yaklaşık) olduğu belirtilmiştir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açıklama sonunda 16 sıra nolu proje 3.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

37 sıra nolu projenin zemin altına alınmış olan trafik ağı, belge olmadığından anlaşıl原因mamıştır. Dolayısıyla duraklar ve otoparklarda görülememiştir. Bundan ötürü ulaşım çözümü yetersiz kalmaktadır.

Deniz Müzesi önerisi sarayların yanında mübalağalı bulunmuştur.

Anftiyatro teklifi deniz kenarında uygun bulunmamıştır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 37 sıra nolu proje 3.Elemede oybirliği ile (7/0) elenmiştir.

13 sıra nolu projenin teknik olarak yerin altında çözümü denize yaklaştıkça daha büyük maliyet getirmektedir.

Yukarıdan Barbaros Bulvarından gelen yolun bir mekân içinde düğümlenmesine karşılık bu mekan Sinanpaşa Caminin yanında fazla büyük kalmaktadır.

Sinanpaşa Caminin arkasındaki, sınırlayan mekânın külliye biçiminde geliştirilmesi yersiz ve yabancı bir tutumdur.

Deniz kenarındaki büyük blokların yerleşimi olumsuz bulunmuştur.

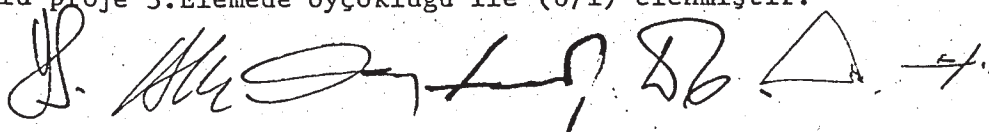
Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama 13 sıranolu proje 3.Elemede oyçokluğu ile (6/1) elenmiştir.

26 sıra nolu projenin mevcut ulaşımı olduğu gibi bırakarak yayaya alttan geçiş aramış olması ekonomik çözüm olarak görülsede mevcut duruma bir iyileşme getirmemektedir.

Barbaros aksının kırılarak Camiden uzaklaşması ve yaya geçişlerinin alttan yapılması uygunsada yetersiz kalmaktadır.

Karaköy-Boğaz istikametinde sahilde lineer bir uzama sözkonusudur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oyalama sonunda 26 sıra nolu proje 3.Elemede oyçokluğu ile (6/1) elenmiştir.

2 sıra nolu projenin Akaretler, Şair Nedim, Orta Bahçe ve Sinanpaşa Sokağı ile çevrili ve bugün geleneksel olarak açık alan işlevini korumuş alanı, otopark olarak önerisi, önerinin yaya alanı içinde olması uygun değildir.

Konut-iş ağırlıklı olarak önerilen Serencebey yolunun yaya aksı ile olan bağlantısı (yaya aksının içine düşmesi olarak çözümü) anlaşılamamıştır.

Meydanın mekansal ve işlevsel organizasyonu anlaşılamamakta, Önerilen tesisler dağınık bir şekilde yerleşmekte bu dağılma camii çevresini olumsuz etkilemektedir.

Köyiçi yolunun sahile ulaşımı olumludur.

Akaretler ve Şair Nedim Caddesinin yaya aksı olarak önerilmesi Kentsel ulaşım içinde olanaklı görülmemektedir.

Bu yaya bağlantısını sağlayabilmek amacıyla ulaşımın bu bağlantıdan önce yerin altına alınması önerilen otobüs durakları ile beraber büyük bir alana müdahaleyi gerektirmekte buda beraberinde yüksek maliyeti ve teknik sorunları taşımaktadır.

Yaya aksı yaratabilmek amacıyla saray kapısına ve bütünlüğüne müdahale gereksizdir. Kentsel mobilyalar başarıya ulaşmamıştır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oyalama sonunda 2 sıra nolu proje 3.Elemede oy çokluğu ile (5/2) elenmiştir.

10 sıra nolu projenin Karaköy yönünden gelerek Barbaros'a çıkan yolu zemin altında geliştirmesi ve bunun sahile yakın yerde yer alışı, yüklü maliyet getirmekte ve ulaşımın büyük bölümünün yer altında kalmasına sebep olmaktadır.

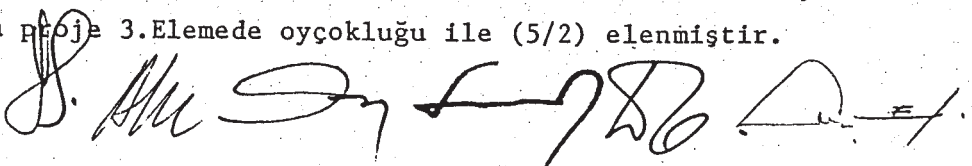
Yüksek eğim ve kısa rampalarla trafik çözümünün yeraltına alınışı kaymalara imkan vermemektedir. Rampalar uzadığında ise yetersiz kalacak bir durum ortaya çıkmaktadır.

Sinanpaşa Camii önündeki meydanın mümkün olabildiğince çevre ile uyumlu bir ölçüde olmasına karşılık, sahildeki bir sıraya dizili lokantalar tatminkar bulunmamıştır.

Kamuya açılma amacıyla istimlak edilen alanın turistik tesise tahsisi tartışmalıdır.

Köyiçi yaya bağlantısının sahil ile ilişkisi ve meydanın Devlet Konukevi yönünde sınırlandırılması olumludur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oyalama sonunda 10 sıra nolu proje 3.Elemede oy çokluğu ile (5/2) elenmiştir.

24 sıra nolu projenin öneride Boğaz-Karaköy ve Barbaros Bulvarından gelen trafıgimeydanının altında (0) ve (-5) kotlarındadır. Ancak (0) kotunun üzerinde oluşturulan (4) platformu altından aracın geçmesi olanaklı değildir.

Otobüs duraklarının da içerecek şekilde önerilen yeraltı inşaatı ve sahil dolgusu yüksek bir maliyet yüklemektedir.

Dolmabahçe sarayı yönünde sanatsal faaliyetlere yer vermek uygunsada sarayın bahçesine müdahale etmek uygun karşılanmamıştır.

Kamu yararına elde edilen alanın otellere tahsisi tartışmalıdır.

Barbaros Bulvarından gelerek Konukevi tarafına doğru yönelme yereşçimi ve yönlendirme ilkeleri yönünden uygun bulunmuştur.

Trafik çukurları etrafındaki yapılaşma uygun görülmemiş yeşil doku yok edilmiştir.

Ortabahçeden gelen kanal aksının çıkışındaki su mekanı uygun değildir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 24 sıra nolu proje 3.Elemede oy çokluğu ile (5/2) elenmiştir.

Jürinin 6. toplantısı 14/06/1990 günü saat 10.00'da jüri Başkanı Prof.H.Suher tarafından açılmıştır. Bir önceki toplantı tutanağı okunarak kabul edilmiş ve görüşmelere geçilmiştir.

1) Sergilenen projeler önünde yapılan görüşmeler ve jüri üyelerinin açık oyları ile; Oylama sonunda,

7 sıra nomuralı projenin Karaköy-Barbaros Bulvarı aksını geliş-gidiş yönünde kesintisiz bağlaması ve bu akım içinde daha zayıf kalan Boğaz-Karaköy aksını Sinanpaşa Camii arkasından alması olumludur..

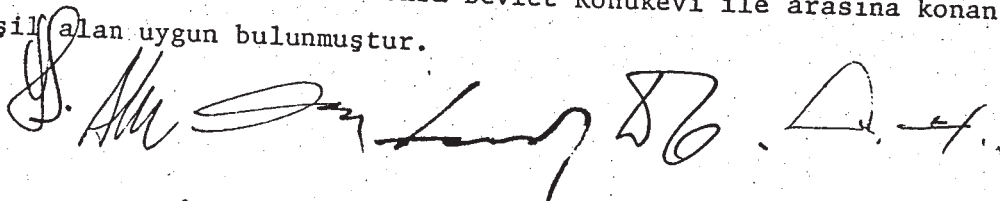
Ancak, Sinanpaşa Camii arkasına yönelen ulaşım yolu, yaya bağlantısında, sadece Üsküdar penceresi aksında bir geçiş imkânı vermektedir. Bu bağlantı yeterli görülmemiştir.

Serencebey çıkışının bir tali yola gidişi olumludur.

Üsküdar penceresinin kara yönündeki sonuçlanması (eğimli yol rampasıyla) amaçsız bulunmuştur.

Trafiğin yerin altındaki geçişine bağlı olarak oluşturulan, meydan platosu ölçüleri uygundur.

Devlet Konukevi yönündeki Kültür Tesislerinin fonksiyon olarak yereşçimi ve tesislerden sonra Devlet Konukevi ile arasına konan tampon yeşil alan uygun bulunmuştur.

Deniz Müzesi gelişimi için seçilen yer uygundur.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 7 sıra nolu proje 4. Elemelerde oy çokluğu ile (5/2) elenmiştir. Ancak satın alınması jüri tarafından önerilmiştir.

42 sıra nolu projenin üç ayrı yönden gelen araçların kesişmeden geçişini sağlamak üzere geliştirdiği çözümünde mevcut yerinde bırakılan sahil yolu ile yayanın serbest hareketi engellenmekte ve yaya yeraltında düzenlenen dükkan koridorlarıyla kıyı şeridinde aktarılacak istenmektedir. Bu, yayanın sahile trafik endişesinden kurtularak ulaşması yönünde yeterli görülmemiştir.

Düzenlenecek olan alanda çeşitli odaklar yaratılmış, ancak bu odaklar mekansal değil, işlevlere yönelik çizgisel bölümlenme olarak kalmıştır.

Sinanpaşa Camii ile, önerilen yol ağı arasındaki ilişki olumsuzdur.

Mevcut varolan kent yerleşme dokusu içinde Köyiçi ve bugün geleneksel olarak açıklanan biçiminde kullanılan avlu meydana yeraltı geçişleri için geliştirilen öneriler ve sunuş taktikle karşılanmıştır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda 42 sıra nolu proje 4. Elemelerde oy çokluğu ile (5/2) elenmiştir.

Ancak, satın alınması jüri tarafından önerilmiştir. Satın alınmaların mansiyon bedelinin yarısı olarak takdiri jürice önerilmektedir.

2) Jüri üyesi Doğan tekeli'nin önerisi üzerine 3. Elemelerde (5/2) oy çokluğu ile elenen 2 sıra numaralı projenin tekrar değerlendirmeye alınması için önerisi jüri üyelerinin bilgisine sunulmuş. Tekriri müzakere için yapılan öneri üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda durum oylanarak (4/3) oy çokluğu ile tekriri müzakereye alınmasına karar verilmiştir. Tekriri müzakere ve inceleme sonucunda 4. Elemeye geçmesi konusunda yapılan açık oylama sonucunda, (3/4) oy çokluğu ile 4. Eleme aşamasına geçmesi kabul edilmemiştir.

3) Danışman Jüri Üyesi Yücel Gürsel'in önerisi üzerine 3. Elemelerde oy birliği ile elenmiş olan 11 ve 37 sıra numaralı projelerin tekrar değerlendirmeye alınması için önerisi jüri üyelerinin bilgisine sunulmuş. Tekriri müzakere için yapılan görüşmeler sonucunda, durum oylanarak (5/2) oy çokluğu ile tekriri müzakereye alınmasına karar verilmiştir. Tekriri müzakere ve inceleme sonucunda 4. Elemeye geçmesi konusunda yapılan açık oylama sonucunda, 11 sıra nolu projenin (7/0) oy birliği ile ve 37 sıra nolu projenin (3/4) oy çokluğu ile 4. Eleme aşamasına geçmesi kabul edilmemiştir.

Son kalan 8 projenin değerlendirilmesinde genel inceleme kriterleri kapsamında,

a- taşıt ulaşımı

b- Çözümün işlerliği, ekonomisi, olabirirliği

c- Yaya ulaşımı

d- Meydan düzenlemesinin fonksiyonel ve estetik başarısı; düzenleme alanı içinde bulunan tören rekreasyon, günlük faaliyetlerin yanı sıra binalar ve var olan türbe, anıt deniz müzesi için getirilen çözümlerin değerlendirilmesi:

e- Köyiçi düzenlemesi

f- Önerilen yeni rant tesisleri v.b. ayrıntılar ile yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonunda son kalan 8 proje olan 4,8,17, 22,27,32,35,39 sıra numaralı projeler üzerinde ve projeler önünde değerlendirmeye geçilmiştir.

Jürinin 7. toplantısı 15.6.1990 günü saat 10.30'da jüri Başkanı Prof. H.Suher tarafından açılmıştır.

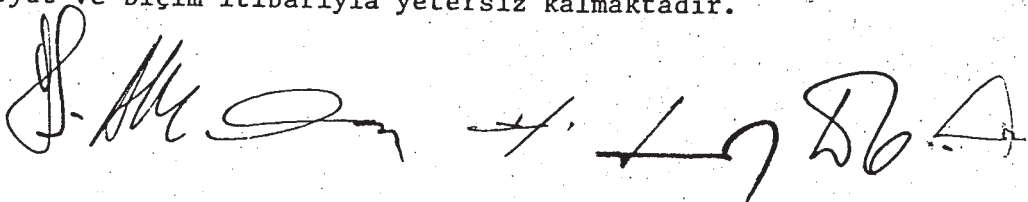
Bir önceki toplantı tutanağı okunarak kabul edilmiş ve görüşmelere geçilmiştir.

1) Danışman Jüri üyesi Y.Karlıdağ ve Jüri üyesi E.Taneri'nin son kalan 8 proje üzerinde konuşulması önerisi jüri üyelerinin bilgisine sunulmuştur. Genel görüşme yapılması kabul edilerek saat 12.00'de son 8 proje üzerinde görüşmelere geçilmiştir.Yapılan görüşmeler, karşılaştırmalar ve açık oylama sonucunda 4 sıra nolu projenin (7/0) oy birliği ile 8 sıra nolu projenin (6/1) oy çokluğu ile 17 sıra nolu projenin (7/0) oy birliği ile, 27 sıra nolu projenin (6/1) oy çokluğu ile, 35 sıra nolu projenin (5/2) oy çokluğu ile mansiyon gurubuna, 22 sıra nolu projenin (5/2) oy çokluğu ile, 32 sıra nolu projenin (6/1) oy çokluğu ile 39 sıra nolu projenin (6/1) oy çokluğu ile derece gurubuna girmesine karar verilmiştir.

2) Mansiyon üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda;

17 sıra nolu proje yaya alanını kazanabilmek amacıyla Boğaz esas aksını Sinanpaşa camii arkasına alarak ile yaya mekanı sağlamış ancak beraberinde Boğaz geliş-gidiş trafiğini caminin arkasına alarak bu esas yol ile yaya trafiğini engellemiştir.

Boğaz, Barbaros Bulvarı ve Karaköy ilişkisinin kara tarafında: çözülmesi uygun görülmüşsede her yönden gelen trafik akımı aynı olmadığı için boyut ve biçim itibariyle yetersiz kalmaktadır.

Yayanın trafik endişesi olmadan sahile inmesi, yaya akımı trafikle kesildiğinden mümkün olamamaktadır. Yeraltı geçitleri (yaya) ise yeterli değildir.

Bütün işlevlerin açıldığı tek bir mekan organize edilmiştir. Anfitiyatro biçimindeki yükseliş olumlu bir biçimde sahile açılmaktadır. Proje düzeni kendine özgü bir kent imgesi getirmektedir.

Mekani sınırlandıran elemanların kent dokusuna yönelişi tartışmalıdır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda son kalan 8 projeden 17 sıra nolu projenin 5. mansiyon ile ödüllendirilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

4 sıra nolu projede Boğazdan gelerek Karaköy'e giden yolun Barbaros Bulvarına çıkarak dönmesi eleştirilmiştir.

Karaköy'e giden yol ve otopark çıkışı aynı noktaya gelmektedir. Tünelden çıkan araçların önüne katılma olumsuzdur. Deniz Müzesi yanındaki dolmuş duraklarından katılım çok zor olacaktır.

Alanın sahil kısmının meydanlardan oluşumu insan ölçeğine yakın ve olumlu ise de meydan bütününe oluşumu tartışmalıdır. Karmaşık bulunmuştur.

Pazar yerindeki mevcut ağaçların korunması aynı yerdeki otopark ve durak yerlerindeki kot farklarından dolayı tartışmalıdır.

Devlet Konukevi'nin yakınına pazar yeri önerisi uygun ve anlamlı değildir.

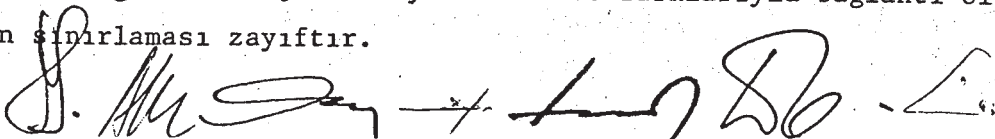
Sunuş takdirle karşılanmıştır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda son kalan 8 projeden 4 sıra nolu projenin 4. mansiyon ile ödüllendirilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

8 sıra nolu projenin önerisinde üç yönden gelen taşıt araçlarının yerin altında tek bir düğüm noktasında organizasyonunda çözüme ulaşılamamıştır. Barbaros Bulvarı üzerinde duraklar solda kalmaktadır.

Barbaros Bulvarı-Karaköy güzergahının uzun bir kavis çizerek bağlanması uygun görülmemiştir.

Meydanın düzenlenmesi fonksiyonel ve mekansal bir çözüme ulaşamamıştır. Arkadlarla getirilen çözüm zayıftır. Nivo farklarıyla bağlantı ölçülü ancak mekan sınırlaması zayıftır.

Kamu yararına istimlak edilmiş olan alanın turistik otel olarak tahsisi tartışmalıdır.

Devlet Konukevi yönündeki yapılaşma işgal ettiği alan ve sahilde kalan açık alan itibarıyla olumludur. Ancak öneri tatminkâr bulunmamıştır.

Deniz Müzesi için teklif olumsuzdur.

Caminin önünde düzenlenen plato ölçülü olmasına rağmen rampa boylarının eğime göre uygun olmamalarından ötürü (rampa boyları Ortabahçe ve serencebey girişleriyle sınırlıdır) tasarım etkilenecektir.

Yer altında kesişmeyi önleyememişse yeraltını kısa mesafelerle katetmesi ekonomik bir çözüm olarak uygun görülmüştür.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda son kalan 8 projeden 8 sıra nolu projenin 3. mansiyon ile ödüllendirilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

27 sıra numaralı projede yolun Sinanpaşa Camii kotunda kalarak, yayanın alansal olarak aşağıya alınması uygunsada kavşak için önerdiği yer tartışmalıdır.

Genel düzenlemesi olumlu ancak önerilen su alanı mübalağalıdır.

Barbaros Bulvarı ve Karaköy istikametinden gelen trafiğin sahile alınması sakıncalı bulunmuştur.

Barbaros Bulvarından Boğaz yönüne gidiş eğlence ve turizm merkezinde trafikle çevrilmesine neden olmuştur. Bu projede yayanın mevcut alanın 2 noktada çöktürülerek basit ve sade bir çözümle sahile ulaşımının sağlanmış olması özgün bir çözüm olarak görülmüştür.

Yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda son kalan 8 projeden 27 sıra nolu projenin 2. mansiyon ile ödüllendirilmesine oybirliği ile (7/0) karar verilmiştir.

35 sıra nolu projede üç ayrı yönden gelen ulaşımın çözümlendiği düğüm noktası tartışmalıdır.

Karaköy istikametinden gelip Barbaros'a giderken ters dönüş yapılması hatalı bulunmuştur. Barbaros üzerindeki durakların dönüş noktasıyla çakışmasında hatalıdır.

Kısa mesafede bir alt geçit meydanın tutulması açısından olumludur. Yol aksının kırılarak camiiden uzaklaşmasında olumlu bulunmuştur.

Sahildeki parka kavşak inşaatı tecavüz etmektedir.

Sinanpaşa Camii, türbe, anıt ve iskelenin bir platoda birleştirilmesi uygun olmasına rağmen iskeleden gelen aksın hemen Sinanpaşa Camiinin yanında önerilen yapılaşma ile sonuçlanmasında yapılaşmanın Sinanpaşa Camii ölçeğine ve çevresel ölçeğe uyumsuz olduğu görülmüştür.

Bu proje önerisi sade ve ekonomik olarak değerlendirilmiş ve yapılan inceleme ve değerlendirmeler ve açık oylama sonunda son kalan 8 projenin değerlendirilmesinde 35 sıra nolu projenin 1. mansiyon ile ödüllendirilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Jürinin 8. toplantısı 18.6.1990 günü saat 17.00'de jüri Başkanı Prof.H.Suher tarafından açılmıştır. Dereceler üzerinde yapılan görüşmeler sonunda;

22 sıra nolu projede sahil yolu ve Barbaros Bulvarı kavşağı tümüyle yer altına alınarak trafik akımı ve otoparkına çözüm getirilmişse de tümüyle bu ölçüde yer altında olması uygun görülmemiştir. Çünkü, böylesine bir inşaat teknik sorunları beraberinde getirmekte ve yüksek bir maliyet yüklemektedir.

Yaygın yaya akışı olumlu etki yapmaktadır.

Yaya mekanın setlerle bağlanması olumludur. Konukevi önünde sahilin doldurularak genişletilmesi ayrıca maliyet getirmektedir. Zeminde kot farkları ile tören ve rekreasyon alanlarının yerleştirilmesi, Belediyenin Kültür faaliyetleri ile beraber meydana yakın yerleştirilmesi olumlu bulunmuştur.

Çarşılar çevresi ile ölçeklidir. Ancak, tümüyle bir yeni cephe oluşturulurken, eski yol cephesi çizgisinin korunmasının nedeni anlaşılamamıştır.

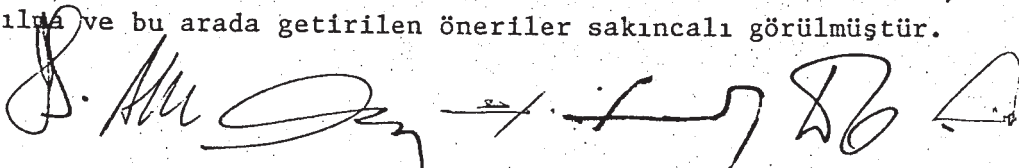
Saltanat kayıklarını sergilemek amacıyla yapılan düzenleme meydan mekanına bağlanmamakta ve yabancı kalmaktadır.

Yıkılan Sinanpaşa Hamamı ihya edilmişse de restore edilerek meydanla bütünlüğü yönünde bir öneri geliştirilmemiştir.

Sinanpaşa Camii için cenaze hizmeti getirilmemiştir.

Değerlendirme kriterlerine göre ardışık elemeler sonucunda sona kalan 8 projeden 22 sıra nolu projenin oy çokluğu ile (6/1) 3. derece ile ödüllendirilmesine karar verilmiştir.

39 sıra nolu projenin Barbaros yönünden Karaköy'e giden yolun Sinanpaşa Camii arkasından yeraltına alınarak Beşiktaş çarşısı bölgesinin Sinanpaşa camiinin her iki yandan sahil yönüne yaya bağlantısının egemen kılınması olumlu bulunmuş ancak, katılımlar ve yeraltı ulaşımı, Boğaziçi yönüne ayrılma ve bu arada getirilen öneriler sakıncalı görülmüştür.

Kamu yararına kazanılan alan tahsisi açıklanan dinlenme ve kullanımı olumlu bulunmuştur. Hizmet sektöründe vapur iskelesi yanında önerilen dinlenme ve hizmet tesisleri tür olarak olumlu bulunmuşsa da önerilerin mekansal gerekliliği tartışmalıdır.

Deniz Müzesinin gelişimi olumlu bulunmuştur. Belediyeye kaynak yaratıcı tesis önerileri uygundur. Tören meydanı, türbe çevresi ve projedeki önerilen tesislerin mimari yönden ele alınışı yeterli bulunmamış, denizin içeriye çekilmesi gereksiz bulunmuştur.

Değerlendirme kriterlerine göre ardışık elemeler sonucunda sona kalan 8 proje içinde 39 sıra numaralı projenin oy çokluğu ile (5/2) 2.derece ile ödüllendirilmesine karar verilmiştir.

32 sıra numaralı projenin sahil yolu ve Barbaros Bulvarı yönünden gelen trafiğin rahatlıkla dairesel bir kavşakla diğer yönlere aktarılması ve bunun kara yönünde olması olumlu bulunmuştur.

Sahildeki geliş-gidiş esas aksını yerin altına alarak çok küçük bir örtülü kısım ile esas akım olan Karaköy-Levent bağlantısının gidiş-geliş araç ulaşımına rasyonel bir çözüm sağlanmıştır.

Boğazdan gelerek Karaköy istikametine gidecek ulaşım için getirilen çözüm daire altını kullanarak yapıldığından tatminkar bulunmamıştır.

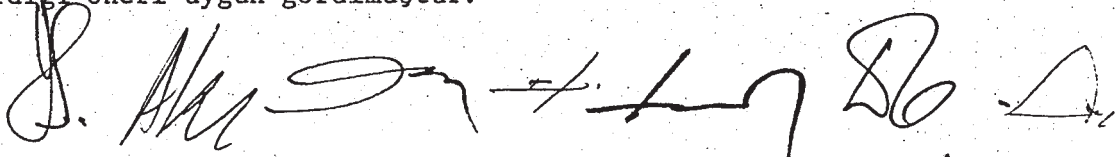
Meydanın Devlet Konukevi yönünde ve Dolmabahçe yönündeki sınırlandırılması olumludur ve sahilden itibaren Sinanpaşa Camii önüne kadar sürekli rampa ve geniş basamaklarla getirilen çözüm olumlu bulunmuştur.

Barbaros Anıtı için önerilen yer tartışmalıdır.

Dolmabahçe yönünde modern sanatlar ve deniz müzesi gibi sanatsal etkinliklere ayrılan işlevlere yer verilmesi uygun görülmüş, ancak Devlet Konukevi yönündeki arazinin değerlendirilmesinde kamu kullanımı için kazanılan alana 5 yıldızlı ütel önerilmesi uygun görülmemiştir. Belediyeye kaynak yaratıcı ve kamu yararına tesislerin önerilmesi uygun olacaktır.

Şartnamede belirtildiği şekilde Belediyeye kaynak yaratıcı kullanımların getirilmesi yetersiz bulunmuştur.

Önerilen yapılaşma, mevcut doku için eklemeler ve cephe önerileri tatminkar bulunmuştur. Bu projede Sinanpaşa Caminin cenaze hizmeti için getirdiği öneri uygun görülmüştür.

Değerlendirme kriterlerine göre ardışık elemeler sonucunda sona kalan 8 proje içinde küçük müdahalelerle geliştirilmesi olanaklı görülen bu projenin oy çokluğu ile (6/1) 1. derece ile ödüllendirilmesine karar verilmiştir.

Bu proje oy birliği ile kabili tatbik görülmüştür. Ancak, aşağıda belirtilen jüri tavsiyelerine uyulması istenmektedir.

1- Ulaşım için önerilen çökertilmiş daire kavşak için daire çapının küçültülmesi veya çevresi içinde daha az biçimsel ve mevcut röperlere uyan mevcut ağaçlara zarar vermeyen bir biçimin araştırılması uygun olacaktır.

2- Ulaşım ağı ile çok sınırlandırılmış olan yaya ulaşımının daha rahatlatılması uygun olacaktır.

3- Barbaros Anıtı'nın eski yerinde kalması uygun olacaktır. Projede anıt için önerilen yerde Barbaros ile ilgili bir diğer simgesel öneri geliştirilebilir.

4- Uygulama dönemi için projenin ele alınmasında Belediyeye kaynak yaratıcı tesislere yer verilmesi uygun olacaktır.

ASLİ JÜRİ ÜYELERİ:

H. Suher

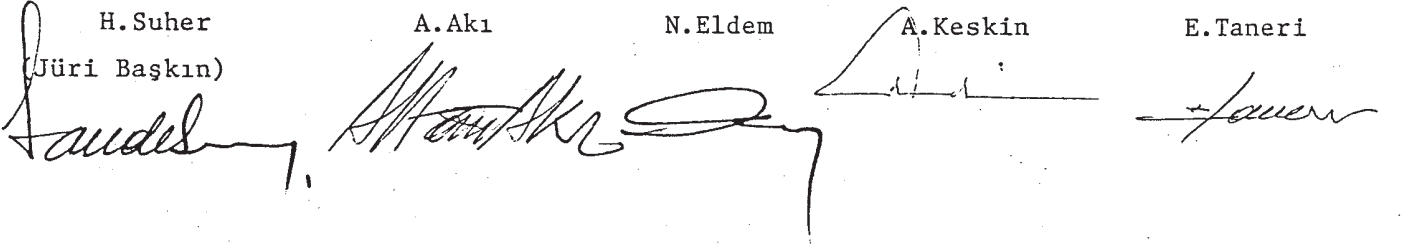
A. Akı

N. Eldem

A. Keskin

E. Taneri

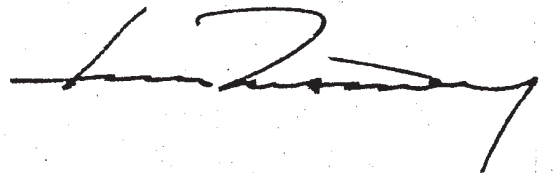
(Jüri Başkanı)

D. Tekeli

M. Türkmen

Rt. C. Özcan

Rt. F. Korkmaz

Bşk. Danışmanı E. İşözen

DANIŞMAN JÜRİ ÜYELERİ:

Prof. Dr. N. Sözen

A. Atay

Y. Gürsel

Prof. E. Karaesmen

Y. Karlıdağ

Prof. M. Sözen

Prof. İ. Şanlı

Prof. M. Tapan

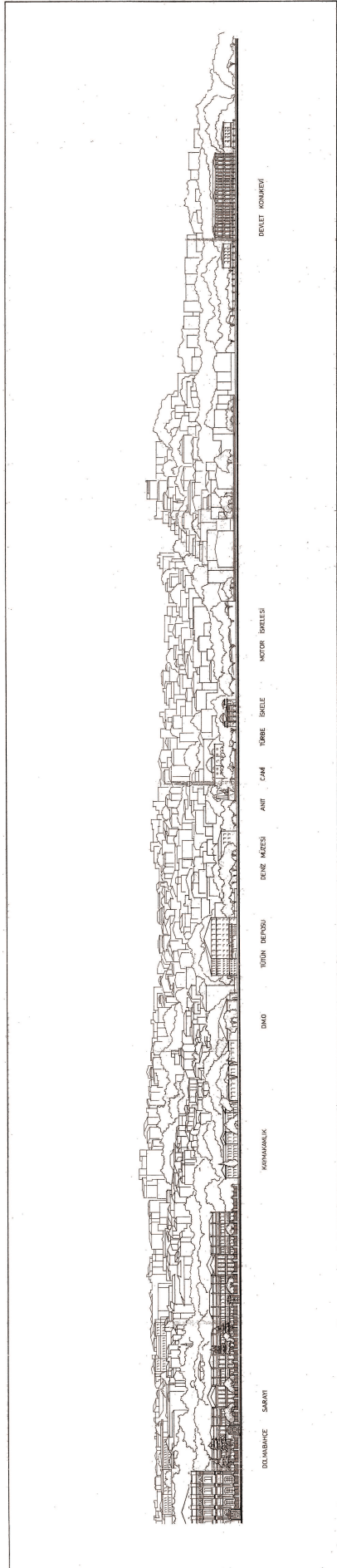
Prof. S. Toner

EK 8
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Mevcut Siluet Ölçek 1/1000 Tarih: Ocak 1994 Pafta
No:06

TARIHİ DEĞERLERİ
 1. MİLADİ 1911
 2. İSLAMİ 1329
 3. RUMELİ 1068
 4. İLGHİA 1068
 5. İLGHİA 1068
 6. İLGHİA 1068
 7. İLGHİA 1068
 8. İLGHİA 1068
 9. İLGHİA 1068
 10. İLGHİA 1068
 11. İLGHİA 1068
 12. İLGHİA 1068
 13. İLGHİA 1068
 14. İLGHİA 1068
 15. İLGHİA 1068
 16. İLGHİA 1068
 17. İLGHİA 1068
 18. İLGHİA 1068
 19. İLGHİA 1068
 20. İLGHİA 1068
 21. İLGHİA 1068
 22. İLGHİA 1068
 23. İLGHİA 1068
 24. İLGHİA 1068
 25. İLGHİA 1068
 26. İLGHİA 1068
 27. İLGHİA 1068
 28. İLGHİA 1068
 29. İLGHİA 1068
 30. İLGHİA 1068
 31. İLGHİA 1068
 32. İLGHİA 1068
 33. İLGHİA 1068
 34. İLGHİA 1068
 35. İLGHİA 1068
 36. İLGHİA 1068
 37. İLGHİA 1068
 38. İLGHİA 1068
 39. İLGHİA 1068
 40. İLGHİA 1068
 41. İLGHİA 1068
 42. İLGHİA 1068
 43. İLGHİA 1068
 44. İLGHİA 1068
 45. İLGHİA 1068
 46. İLGHİA 1068
 47. İLGHİA 1068
 48. İLGHİA 1068
 49. İLGHİA 1068
 50. İLGHİA 1068
 51. İLGHİA 1068
 52. İLGHİA 1068
 53. İLGHİA 1068
 54. İLGHİA 1068
 55. İLGHİA 1068
 56. İLGHİA 1068
 57. İLGHİA 1068
 58. İLGHİA 1068
 59. İLGHİA 1068
 60. İLGHİA 1068
 61. İLGHİA 1068
 62. İLGHİA 1068
 63. İLGHİA 1068
 64. İLGHİA 1068
 65. İLGHİA 1068
 66. İLGHİA 1068
 67. İLGHİA 1068
 68. İLGHİA 1068
 69. İLGHİA 1068
 70. İLGHİA 1068
 71. İLGHİA 1068
 72. İLGHİA 1068
 73. İLGHİA 1068
 74. İLGHİA 1068
 75. İLGHİA 1068
 76. İLGHİA 1068
 77. İLGHİA 1068
 78. İLGHİA 1068
 79. İLGHİA 1068
 80. İLGHİA 1068
 81. İLGHİA 1068
 82. İLGHİA 1068
 83. İLGHİA 1068
 84. İLGHİA 1068
 85. İLGHİA 1068
 86. İLGHİA 1068
 87. İLGHİA 1068
 88. İLGHİA 1068
 89. İLGHİA 1068
 90. İLGHİA 1068
 91. İLGHİA 1068
 92. İLGHİA 1068
 93. İLGHİA 1068
 94. İLGHİA 1068
 95. İLGHİA 1068
 96. İLGHİA 1068
 97. İLGHİA 1068
 98. İLGHİA 1068
 99. İLGHİA 1068
 100. İLGHİA 1068

BEŞİKTAŞ MEYDANI VE ÇEVRESİ
 MEVCUT SİCİLET
 ÇİZİM NO : 1/1000
 TARİHİ : 02.05.1981
 İNŞA NO : 18

EK 9
Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Öneri Siluet Ölçek 1/1000 Tarih: Ocak 1994 Pafta
No:07/3

EK 10

Beşiktaş Meydanı ve Çevresi Beşiktaş yeraltı Çarşısı Ölçek 1/500 Tarih :Ocak 1994
Pafta No:09

